

AGENDA RURAL

2030,
Sumacàrcer

Projecte desenvolupat en col·laboració entre l'Ajuntament de Sumacàrcer, el seu teixit social i l'equip d'Ausaes, Cooperativa Valenciana.

Projecte finançat en el marc de la Subvenció per a l'Elaboració de l'Agenda Urbana d'àmbit local de la Diputació de València.

Agraïment especial al veïnat i teixit social de Sumacàrcer per la seua col·laboració en l'elaboració del diagnòstic d'aquest document.

AUSAES
TRANSFORMACIÓ
LOCAL

CONTINGUTS

INTRODUCCIÓ.....	5
CONTEXT NORMATIU I ESTRATÈGIC	9
PRINCIPIIS RECTORS	16
DIAGNÒSTIC ESTRATÈGIC	19
EIX 1: TERRITORI, PAISATGE I BIODIVERSITAT	21
EIX 2: MODEL URBÀ.....	29
EIX 3: CANVI CLIMÀTIC.....	40
EIX 4: GESTIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS I ECONOMIA CIRCULAR	47
EIX 5: MOBILITAT I TRANSPORT	55
EIX 6: COHESIÓ SOCIAL I IGUALTAT D'OPORTUNITATS.....	64
EIX 7: ECONOMIA RURAL	83
EIX 8: HABITATGE	94
EIX 9: ERA DIGITAL.....	101
EIX 10: INSTRUMENTS	108
DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU	116
PLA D'ACCIÓ.....	132
INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	159

IL·LUSTRACIONS

Il·lustració 1. Marc de les Agendes Urbanes en l'àmbit global, nacional i regional.....	6
Il·lustració 2. Nova Agenda Urbana.....	10
Il·lustració 3. ODS 11: Ciutats i comunitats sostenibles.....	11
Il·lustració 4. Objectius principals de la Nova Agenda Urbana	11
Il·lustració 5. Els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030	12
Il·lustració 6. Agenda Urbana de la Unió Europea	13
Il·lustració 7. Agenda Urbana Espanyola	14
Il·lustració 8. Objectius estratègics de l'Agenda Urbana Espanyola	14
Il·lustració 9. Agenda Urbana Valenciana	15
Il·lustració 10. Visió aèria Sumacàrcer	23
Il·lustració 11. Illa de l'Esgoletja.....	24
Il·lustració 12. Moros i Cristians a Sumacàrcer	26
Il·lustració 13. Mapa de Sumacàrcer	31
Il·lustració 14. Total d'immobles a Sumacàrcer.....	32
Il·lustració 15. Immobles urbans per antiguitat Sumacàrcer (2022)	33
Il·lustració 16. Comunitat Energètica Local de Sumacàrcer	49
Il·lustració 17. Ecoparc Sumacàrcer	52
Il·lustració 18. Distribució de la població per gènere a Sumacàrcer (2024).....	65
Il·lustració 19. Evolució de la població de Sumacàrcer (2000-2024).....	66
Il·lustració 20. Piràmide poblacional de Sumacàrcer (2023)	67
Il·lustració 21. Distribució de la població de Sumacàrcer per grans grups d'edat i gènere	68
Il·lustració 22. Evolució del nombre d'habitants menors d'edat de Sumacàrcer	69
Il·lustració 23. Piràmide poblacional de la població menor d'edat a Sumacàrcer (2023)	70
Il·lustració 24. Distribució de les nacionalitats estrangeres segons continent d'origen	71
Il·lustració 25. Evolució de la renda mitjana per unitat de consum a Sumacàrcer	79
Il·lustració 26. Evolució de la taxa de desocupació registrada a Sumacàrcer (2006-2025).....	85
Il·lustració 27. Desocupació registrada per sectors Sumacàrcer (març 2025).	85
Il·lustració 28. Distribució d'empreses actives per sectors a Sumacàrcer (2024).....	87
Il·lustració 29. Ubicació de les vivendes a Sumacàrcer	95
Il·lustració 30. Interfície “Suma’t a la transició”. Font: Ajuntament de Sumacàrcer	104
Il·lustració 31. Distribució per grups d'edat i nombre de participants al diagnòstic	118
Il·lustració 32. Distribució per gènere de les persones participants en el diagnòstic.....	118
Il·lustració 33. Valoració de la protecció del patrimoni natural a Sumacàrcer (0-10).....	118
Il·lustració 34. Valoració de l'estat dels carrers i espais públics de Sumacàrcer (0-10).....	119
Il·lustració 35. Valoració d'infraestructures urbanes a millorar (0-10).....	120
Il·lustració 36. Valoració de la capacitat per afrontar fenòmens meteorològics extrems	121
Il·lustració 37. Valoració del sistema de reciclatge a Sumacàrcer (0-10)	122
Il·lustració 38. Valoració de l'accessibilitat i freqüència del transport públic	124
Il·lustració 39. Valoració de l'ús de mitjans de transport a Sumacàrcer	124
Il·lustració 40. Valoració dels àmbits d'actuació a millorar en Sumacàrcer	125
Il·lustració 41. Valoració de la situació del mercat laboral a Sumacàrcer (0-10).....	126
Il·lustració 42. Valoració de l'oferta de vivenda disponible i en bon estat a Sumacàrcer	127
Il·lustració 43. Valoració preus de lloguer i venda de vivenda a Sumacàrcer (0-10)	128
Il·lustració 44. Valoració bretxa digital entre grups d'edat a Sumacàrcer (0-10).....	128
Il·lustració 45. Valoració oportunitats de participació a Sumacàrcer (0-10).....	129
Il·lustració 46. Coneixement del Portal de Transparència per part de la població	130

TAULES

Taula 1. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 1	22
Taula 2. Anàlisi DAFO de l'eix 1	27
Taula 3. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 2	30
Taula 4. Repartiment de la població en el territori (2024)	33
Taula 5. Equipaments socials a Sumacàrcer.....	35
Taula 6. Anàlisi DAFO de l'eix 2	38
Taula 7. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 3	41
Taula 8. Anàlisi DAFO de l'Eix 3.....	45
Taula 9. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 4.....	48
Taula 10. Relació de pous i dipòsits a Sumacàrcer	50
Taula 11. Relació d'hidrants a Sumacàrcer.....	50
Taula 12. Anàlisi DAFO de l'Eix 4	53
Taula 13. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 5.....	56
Taula 14. Nombre de vehicles a Sumacàrcer segons el tipus (2019-2022).....	57
Taula 15. Vehicles per tipus i distintiu ambiental a Sumacàrcer (2022).....	57
Taula 16. Horaris autobús Sumacàrcer-Xàtiva.....	58
Taula 17. Distàncies i temps a les localitats pròximes.....	59
Taula 18. Anàlisi DAFO de l'Eix 5. Font i elaboració pròpies	62
Taula 19. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 6	65
Taula 20. Moviment natural de la població a Sumacàrcer (2018-2023)	68
Taula 21. Distribució de la població per grans grups d'edat i gènere (2023).....	68
Taula 22. Població per nacionalitat i gènere (2023).....	71
Taula 23. Població per nacionalitat menor de 18 anys (2024)	72
Taula 24. Principals indicadors demogràfics de Sumacàrcer (2023).....	72
Taula 25. Nivell d'estudis en la població major de 15 anys a Sumacàrcer (2022)	75
Taula 26. Dades de matriculació a l'Aulari de Sumacàrcer	76
Taula 27. Indicadors de pobresa i condicions de vida (2023).....	78
Taula 28. Anàlisi DAFO de l'Eix 6	81
Taula 29. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 7	84
Taula 30. Oferta turística Sumacàrcer 2022	88
Taula 31. Anàlisi DAFO de l'Eix 7.....	92
Taula 32. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 8.....	95
Taula 33. Característiques de les llars Sumacàrcer (2021)	96
Taula 34. Distribució de l'ús de la vivenda Sumacàrcer (2021).....	96
Taula 35. Anàlisi DAFO de l'Eix 8.....	99
Taula 36. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 9.....	102
Taula 37. Anàlisi DAFO de l'Eix 9.....	106
Taula 38. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 10	109
Taula 39. Grups d'interés a Sumacàrcer	114
Taula 40. Anàlisi DAFO de l'Eix 10	115

INTRODUC- CIÓ

01

L'Agenda Rural de Sumacàrcer és un document estratègic que naix de la voluntat del municipi d'encarar els reptes presents i futurs des d'una mirada sostenible, inclusiva i adaptada a la realitat del territori. Es tracta d'una ferramenta de planificació que busca orientar les polítiques públiques locals en els àmbits econòmic, social i ambiental, assumint com a marc de referència els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides. Però, sobretot, es tracta d'un compromís amb el futur del poble: **un futur arrelat en el territori i construït col·lectivament des de les seues particularitats.**

L'Agenda 2030 marca un full de ruta global per fer front als grans desafiaments del segle XXI: el canvi climàtic, la pèrdua de biodiversitat, les desigualtats socials o la precarització de l'economia. Aquest horitzó compartit s'ha concretat en diverses estratègies d'implementació territorial, com la Nova Agenda Urbana de Nacions Unides (2016), l'Agenda Urbana Europea (2015), l'Agenda Urbana Espanyola (2019) o l'Agenda Urbana Valenciana (2022), pensades principalment per als entorns urbans. No obstant això, aquestes agendes han generat una reflexió molt valuosa per als municipis rurals, especialment aquells que, com Sumacàrcer, aposten per fer de la sostenibilitat un eix vertebrador de les seues polítiques.

Il·lustració 1. Marc de les Agendes Urbanes en l'àmbit global, nacional i regional. Elaboració pròpia.

Per això, Sumacàrcer s'uneix a altres municipis pioners, com els de la província de Segòvia o Palència, que han elaborat les seues pròpies agendes rurals adaptades a les necessitats específiques del món rural. A diferència de les grans ciutats, els pobles com Sumacàrcer afronten problemàtiques estructurals vinculades a la dispersió poblacional, el despoblament progressiu, l'envelliment de la població, la fragilitat dels serveis públics o la manca d'alternatives laborals per a la joventut. A tot això s'hi

suma una doble bretxa: digital i territorial, que separa el món rural dels centres de decisió i innovació.

L'**Agenda Rural de Sumacàrcer**, per tant, sorgeix com una resposta propositiva i transformadora davant d'aquestes dinàmiques. No es tracta només d'un instrument de diagnòstic i planificació, sinó també d'un espai de trobada i de futur compartit, on el poble es pensa a si mateix col·lectivament. Aquesta agenda aposta per posar en valor les fortaleeses del municipi: el seu entorn natural privilegiat, la seua vida associativa activa, el teixit social proper, el patrimoni rural, la capacitat de generar projectes innovadors des de l'escala local i la voluntat de continuar sent un poble viu, acollidor i resilient.

A més, s'hi proposa una mirada integral i transversal del desenvolupament rural: des de la sostenibilitat ambiental fins a la igualtat d'oportunitats, des de la dinamització econòmica fins a la participació activa de la població. L'agenda inclou accions vinculades a la mobilitat sostenible, la gestió del territori i dels recursos naturals, la millora dels serveis públics, la cultura, el comerç local, l'educació, la governança participativa o la promoció de l'habitatge digne, entre altres àmbits clau.

Un altre element central de l'Agenda Rural de Sumacàrcer és el seu **enfocament participatiu i col·laboratiu**. El procés d'elaboració ha comptat amb la implicació d'agents diversos: l'Ajuntament, entitats socials, professionals, persones joves, majors, tècniques i representants econòmics locals. Aquesta pluralitat d'agents i mirades ha permés construir una visió compartida, arrelada en la realitat i oberta a noves oportunitats. Aquest tipus de processos no només permeten planificar, sinó també empoderar les comunitats locals i fer-les protagonistes del seu propi desenvolupament.

Per què una Agenda Rural?

L'ús del terme "rural" en el títol d'aquesta agenda no és casual ni merament descriptiu. Reflecteix una decisió política clara i una voluntat de visibilitzar les especificitats, els valors i els reptes que defineixen els pobles com Sumacàrcer dins del context actual. A diferència de les agendes urbanes, més centrades en la gestió de la complexitat metropolitana, una agenda rural reclama un enfocament territorial més ajustat a les necessitats i oportunitats del món rural, sovint marginat en les grans polítiques públiques, tot i mantenint els principis, valors i metodologies de les Agendes Urbanes.

La ruralitat és més que una classificació poblacional o una densitat demogràfica; és una manera concreta de viure, relacionar-se i habitar el territori. Aquest model es fonamenta en la proximitat, l'equilibri amb la natura, la interdependència social i la

conservació de sabers, oficis i paisatges que són essencials per a la sostenibilitat de tot el país. No obstant això, sovint es troba en una situació de desavantatge estructural: infrafinançament, serveis públics limitats, connexions digitals febles i una baixa capacitat d'atracció poblacional o empresarial.

L'Agenda Rural de Sumacàrcer vol revertir aquesta lògica de centralitat urbana i perifèria rural. Vol demostrar que els pobles no són espais buits ni anacrònics, sinó laboratoris de resiliència, sostenibilitat i innovació social. A més, la planificació estratègica rural és fonamental per garantir la cohesió territorial, evitar la concentració de la població en grans ciutats i assegurar la sobirania alimentària, energètica i ambiental.

Adoptar l'etiqueta “rural” també implica exigir a les institucions superiors – autonòmiques, estatals i europees– una millor articulació de recursos, programes i finançament per a les zones rurals, així com un reconeixement explícit del seu paper fonamental en l'equilibri del territori. En aquest sentit, l'agenda es planteja també com una ferramenta de diàleg amb altres escales de governança, amb la mirada posada en la captació de fons i en la posició estratègica que poden tindre els municipis rurals dins del nou marc europeu 2021-2027.

En definitiva, la ruralitat no és un llast ni una limitació, sinó una oportunitat per redefinir les bases del desenvolupament. Per això, Sumacàrcer aposta per una Agenda Rural: perquè només reconeixent-nos com a poble podrem construir un futur just, sostenible i compartit.

CONTEXT NORMATIU I ESTRÀ- TÈGIC

02

El marc normatiu de l'Agenda Urbana s'ha desenvolupat al llarg de diverses dècades a través de convencions i cimere internacionals impulsades per les Nacions Unides. Aquest procés ha donat lloc a un conjunt de principis i compromisos dirigits a transformar la manera en què es planifiquen, gestionen i habiten les ciutats.

Així, aquest projecte s'emmarca en el context de les agendes estratègiques a escala global, estatal i regional, elevades i desenvolupades en diferents àmbits per a guiar els territoris, ciutats i, en aquest cas, pobles, cap a un desenvolupament més sostenible, just i humà.

A continuació, fem un repàs dels principals documents, normes i projectes desenvolupats en aquest context:

Normativa internacional

El primer precedent normatiu de l'Agenda Urbana es troba en la **Conferència de les Nacions Unides sobre Assentaments Humans** (Habitat I), celebrada a Vancouver, Canadà, el 1976. Aquesta cimera va ser la primera a tractar de manera específica la problemàtica de l'urbanisme i l'habitatge en un context global.

L'acord resultant, la **Declaració de Vancouver sobre Assentaments Humans**, va establir principis fonamentals per garantir un desenvolupament urbà equitatiu i sostenible. En aquest document es va reconèixer per primera vegada el dret universal a un habitatge digne i es van assentar les bases per a polítiques de planificació urbana amb perspectiva de drets humans.

Vint anys després, la **Conferència de les Nacions Unides sobre Assentaments Humans** (Habitat II), celebrada a Estambul, Turquia, el 1996, va marcar un avanç en el marc normatiu urbà. En aquesta cimera es va aprovar la **Declaració d'Istanbul i el Programa Hàbitat**, que van establir compromisos concrets per als governs en matèria de desenvolupament urbà sostenible.

Habitat II va posar l'accent en la necessitat d'integrar polítiques d'habitatge i urbanisme en estratègies nacionals i regionals de desenvolupament sostenible. Es va reconèixer també la importància de la descentralització i el paper fonamental de les autoritats locals en la implementació de polítiques urbanes eficaces.

Il·lustració 2. Nova Agenda Urbana

El 2016, la **Conferència de les Nacions Unides sobre Habitatge i Desenvolupament Urbà Sostenible** (Habitat III), celebrada a Quito, Equador, va marcar un punt d'inflexió en la regulació internacional de les ciutats. Aquesta cimera va donar lloc a l'adopció de la **Nova Agenda Urbana (NAU)**, un document normatiu que guia el desenvolupament urbà sostenible a escala mundial.

La **Nova Agenda Urbana (NAU)**, aprovada en Habitat III el 2016, estableix un marc normatiu global per a la planificació i gestió sostenible de les ciutats en les pròximes dècades. La NAU es fonamenta en els **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)** de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides, en especial en l'**ODS 11: Ciutats i Comunitats Sostenibles**.

Il·lustració 3. ODS 11: Ciutats i comunitats sostenibles

Aquest document va ser aprovat per l'**Assemblea General de les Nacions Unides el 23 de desembre de 2016**, consolidant-se com una guia internacional per als estats membres en matèria d'urbanisme sostenible.

Els objectius principals de la NAU són:

Il·lustració 4. Objectius principals de la Nova Agenda Urbana

Després de la seua adopció en Habitat III, la **Nova Agenda Urbana** es va convertir en un marc normatiu de referència per a tots els països membres de l'ONU.

La NAU es vincula estretament amb altres instruments normatius i estratègics internacionals, com ara:

- **L'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**

- **L'Acord de París sobre el Canvi Climàtic (2015)**, especialment en aspectes relacionats amb l'adaptació de les ciutats al canvi climàtic i la reducció de les emissions urbanes.
- **El Marc de Sendai per a la Reducció del Risc de Desastres (2015-2030)**, que inclou disposicions sobre la resiliència urbana i la reducció de la vulnerabilitat de les ciutats davant desastres naturals.

Il·lustració 5. Els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030

El recorregut normatiu de l'Agenda Urbana ha evolucionat des de 1976 fins a l'actualitat, consolidant-se com un marc estratègic fonamental per a la gestió urbana global. La **Nova Agenda Urbana de 2016** representa l'últim gran acord internacional en aquesta matèria i estableix directrius clares per al desenvolupament de ciutats més inclusives, resilents i sostenibles.

No obstant això, la implementació efectiva de la NAU depèn de l'acció coordinada dels governs nacionals, regionals i locals, així com de la participació del sector privat, la societat civil i les institucions financeres internacionals. Els pròxims anys seran clau per a consolidar els compromisos adquirits i avançar cap a un model urbà més equitatiu i sostenible a escala global.

Normativa europea

Pel que fa a la dimensió comunitària, l'Agenda Urbana Europea sorgeix com a resposta als reptes de la urbanització a la Unió Europea, amb l'objectiu d'assegurar el desenvolupament sostenible i integrat de les ciutats. Aquest marc normatiu s'ha construït progressivament a través d'acords, iniciatives i programes impulsats per les institucions europees i els estats membres.

L'origen normatiu de l'Agenda Urbana Europea es remunta a la **Carta de Leipzig sobre Ciutats Europees Sostenibles**, aprovada el 2007 pels ministeris responsables d'urbanisme de la UE. Aquest document va establir els principis fonamentals per a un desenvolupament urbà integrat, promovent l'equitat social, la sostenibilitat ambiental i la governança multinivell.

L'any 2016, el **Pacte d'Amsterdam** va formalitzar l'**Agenda Urbana de la Unió Europea**, amb l'objectiu d'integrar millor les polítiques urbanes en les estratègies europees de desenvolupament. Aquest document estableix **12 prioritats** per a les ciutats, incloent habitatge assequible, qualitat de l'aire, transició energètica, mobilitat urbana i economia circular.

Il·lustració 6. Agenda Urbana de la Unió Europea

L'Agenda Urbana de la UE promou un enfocament participatiu i de col·laboració entre la Comissió Europea, els estats membres, les autoritats locals i altres actors rellevants. A més, s'ha implementat un sistema de **partenariats temàtics**, on diferents ciutats i regions treballen conjuntament per abordar problemes específics.

Per a garantir l'execució de l'Agenda Urbana, la UE ha desenvolupat diversos mecanismes:

- **Fons de Cohesió i Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER):** finançament per a projectes urbans sostenibles.
- **Programació del Marc Financer Plurianual:** alineació de fons estructurals amb les prioritats urbanes.
- **Iniciatives com URBACT i Horizon Europe:** xarxes de cooperació i innovació en polítiques urbanes.

L'Agenda Urbana Europea continuarà evolucionant amb la incorporació d'objectius vinculats al Pacte Verd Europeu i l'Agenda Digital. L'enfortiment del model de governança multinivell i la participació de les ciutats en la presa de decisions són elements clau per a garantir un desenvolupament urbà sostenible a llarg termini.

Normativa estatal

L'Agenda Urbana Espanyola (AUE), aprovada en 2019, és l'instrument estratègic nacional per a adaptar els principis de la Nova Agenda Urbana de l'ONU i l'Agenda

Urbana de la UE al context estatal. Té com a objectiu promoure un desenvolupament urbà sostenible, inclusu i eficient a llarg termini.

L'any 2015, Espanya va iniciar el procés d'elaboració de l'**Agenda Urbana Espanyola**, alineant-se amb els objectius de la Nova Agenda Urbana de l'ONU. Aquesta primera fase va assentar les bases per a la definició dels principis d'actuació, posant èmfasi en la sostenibilitat territorial, l'eficiència energètica i la cohesió social.

Il·lustració 7. Agenda Urbana Espanyola

El 22 de febrer de 2019, el Consell de Ministres va aprovar la versió definitiva de l'**Agenda Urbana Espanyola 2030**, que es va convertir en un document estratègic de referència per a municipis i comunitats autònomes.

L'AUE estableix **10 objectius estratègics**, que són els següents:

	1. Endreçar el territori i fer un ús racional del sòl, conservar-lo i protegir-lo.		6. Fomentar la cohesió social i buscar l'equitat.
	2. Evitar la dispersió urbana i revitalitzar la ciutat existent.		7. Impulsar i afavorir l'economia urbana.
	3. Preveure i reduir els impactes del canvi climàtic i millorar la resiliència.		8. Garantir l'accés a l'habitatge
	4. Fer una gestió sostenible dels recursos i afavorir l'economia circular.		9. Liderar i fomentar la innovació digital.
	5. Afavorir la proximitat i la mobilitat sostenible.		10. Millorar els instruments d'intervenció i governança.

Il·lustració 8. Objectius estratègics de l'Agenda Urbana Espanyola

L'Agenda Urbana Espanyola funciona com una guia metodològica per als governs locals i autonòmics, que poden adaptar-la a les seues necessitats. D'aquesta manera, és una eina clau per a la transformació de les ciutats i pobles d'Espanya en espais més sostenibles i resilents. La seua implementació depén de la col·laboració entre administracions públiques, societat civil i sector privat, assegurant un desenvolupament urbà alineat amb els reptes globals del segle XXI.

Normativa autonòmica

Des d'un punt de vista regional, és l'**Agenda Urbana Valenciana (AUV)** el marc estratègic impulsat per la Generalitat Valenciana per a adaptar els principis de l'Agenda Urbana Espanyola i la Nova Agenda Urbana de l'ONU al territori valencià.

L'objectiu principal és promoure un desenvolupament urbà sostenible, resiliència i cohesió amb les singularitats del territori.

L'any 2019, la Generalitat Valenciana va iniciar el procés per a l'elaboració de l'**Agenda Urbana Valenciana**, en línia amb l'Agenda Urbana Espanyola i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

Il·lustració 9. Agenda Urbana Valenciana

El marc normatiu de l'AUV s'ha construït sobre:

- La **Llei 5/2014 d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge** de la Comunitat Valenciana (LOTUP).
- L'**Agenda Valenciana Antidespoblament** (AVANT), orientada a la revitalització de zones rurals.
- Estratègies de sostenibilitat i canvi climàtic impulsades pel govern autonòmic.

En 2022, la Generalitat Valenciana va aprovar el document marc de l'Agenda Urbana Valenciana, definint un model territorial que integra la transició ecològica, la digitalització i la cohesió social en les polítiques urbanes. La implementació de l'AUV es realitza mitjançant plans d'acció locals, en coordinació amb els municipis i les diputacions provincials. A més, s'ha establert un sistema d'indicadors per a avaluar el progrés de les polítiques urbanes i la seua alineació amb els objectius autonòmics i internacionals.

L'Agenda Urbana Valenciana constitueix un instrument essencial per a la transformació del model urbà del territori valencià, promovent un creixement més equilibrat i respectuós amb el medi ambient.

PRINCIPIIS RECTORIS

03

L'Agenda Urbana està conformada per **10 principis rectors** que defineixen el seu procés de desenvolupament i actuació, en línia amb els objectius globals de sostenibilitat i cohesió social. Aquests principis garanteixen un model de ciutat equilibrat, resiliència i inclusiu.

Sostenibilitat ambiental Aquest principi busca garantir un desenvolupament urbà que minimitze l'impacte ambiental, fomenti la preservació dels ecosistemes i impulse pràctiques responsables en la gestió dels recursos naturals. Es promou la renaturalització dels espais urbans, l'eficiència energètica i la reducció de la petjada ecològica.

Ordenació territorial L'ordenació territorial permet un ús eficient i equitatiu del sòl, garantint una distribució racional de les activitats urbanes, el respecte pels espais naturals i l'equilibri entre àrees residencials, industrials i de serveis. Aquest principi fomenta un urbanisme sostenible, integrador i respectuós amb el territori.

Mobilitat sostenible El dret a la mobilitat es concep des d'una perspectiva inclusiva i sostenible, prioritzant el transport públic, la mobilitat activa i la reducció de les emissions contaminants. L'objectiu és aconseguir ciutats accessibles, amb desplaçaments segurs i eficients.

Participació ciutadana La implicació de la ciutadania en la presa de decisions urbanes és clau per al desenvolupament d'una ciutat democràtica i inclusiva. La participació activa fomenta processos col·lectius de planificació i gestió dels espais públics, garantint la transparència i el diàleg amb les persones afectades per les polítiques urbanes.

Governança democràtica Aquest principi busca una gestió pública eficient, transparent i orientada al bé comú. La governança democràtica implica mecanismes de col·laboració entre l'administració, la ciutadania i els diferents sectors socioeconòmics, promovent models de ciutat justos i cohesionats.

Resiliència urbana Les ciutats han de ser capaces d'anticipar-se i adaptar-se als desafiaments climàtics, econòmics i socials. La resiliència urbana promou la capacitat

d'afrontar crisis i recuperar-se amb el mínim impacte, impulsant estratègies de mitigació i adaptació al canvi climàtic i a fenòmens extrems.

Justícia social El desenvolupament urbà ha de garantir l'accés equitatiu als recursos i serveis, assegurant que totes les persones, independentment de la seua situació socioeconòmica, puguen gaudir d'una ciutat justa i integradora. Aquest principi posa especial èmfasi en la reducció de desigualtats i en l'accés a l'habitatge digne.

Innovació i digitalització Les noves tecnologies són una eina fonamental per a la millora de la qualitat de vida i la gestió eficient dels serveis urbans. Aquest principi promou la digitalització, la innovació en la gestió municipal i l'aplicació de solucions tecnològiques per a fer les ciutats més intel·ligents i sostenibles.

Benestar urbà L'urbanisme ha d'estar al servei de la qualitat de vida de les persones. Això implica dissenyar ciutats saludables, amb espais públics de qualitat, infraestructures accessibles, equipaments adequats i entorns segurs que promoguen el benestar físic i emocional de la població.

Economia sostenible El model econòmic de la ciutat ha de basar-se en la sostenibilitat, la diversificació i el suport a iniciatives locals. Es prioritza el desenvolupament d'economies circulars, el foment de sectors verds i la creació d'ocupació de qualitat, compatible amb la preservació del medi ambient i el benestar social.

Equitat territorial Aquest principi defensa una distribució equilibrada dels recursos i serveis en el territori, evitant la concentració de privilegis en determinades àrees i la marginació d'altres. Es promou un desenvolupament harmònic que garantisca l'accés igualitari a infraestructures, equipaments i oportunitats en tots els barris i districtes.

DIAGNÒS- TIC ESTRÀ- TÈGIC

04

TERRITORI, PAISATGE I BIODIVER- SITAT

04.1

EIX 1: TERRITORI, PAISATGE I BIODIVERSITAT

OBJECTIU ESTRATÈGIC 1 ORDENAR I FER UN ÚS RACIONAL DEL SÒL, CONSERVAR-LO I PROTEGIR-LO

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 1.1. Ordenar el sòl de manera compatible amb el seu entorn territorial
- 1.2. Conservar i millorar el patrimoni natural i cultural, i protegir el paisatge
- 1.3. Millorar les infraestructures verdes i blaves i vincular-les amb el context natural

L'ordenació del territori és un imperatiu fonamental en la planificació urbana contemporània, que va més enllà de simplement definir els límits físics d'una ciutat. Este objectiu estratègic busca harmonitzar el desenvolupament urbà amb la preservació dels entorns rurals i naturals que l'envolten, reconeixent que les ciutats no poden existir de forma aïllada. En lloc de veure el sòl rural com una mera reserva per a futures expansions urbanes o com un mitjà per a satisfer les necessitats de les ciutats, es considera com un sistema propi digne de protecció i anàlisi independent.

El creixement urbà desenfrenat amenaça la biodiversitat i la sostenibilitat ambiental al fragmentar i degradar els ecosistemes naturals, augmentar el consum de recursos i generar una demanda insatisfeta per espais verds accessibles. Este objectiu estratègic no sols defensa que les ciutats s'adaptin a la natura, sinó que promou activament la integració de la natura en la vida urbana. Es proposa fomentar infraestructures verdes i blaves que no sols garantisquen la biodiversitat, sinó que també connecten els espais urbans amb els entorns naturals circumdants, brindant als ciutadans accés a la natura de manera propera i saludable.

A més, es reconeix la interdependència entre l'urbà i el rural, entenent que la conservació i la vitalitat de les àrees rurals són crucials per al desenvolupament sostenible de les ciutats. Per aconseguir aquest equilibri, es requereixen mesures que no sols controlen l'ús excessiu del sòl i els processos d'expansió urbana, sinó que també promouen el desenvolupament rural i la fixació de població mitjançant oportunitats de creixement social i econòmic.

La mobilitat juga un paper crucial en esta connexió entre l'urbà i el rural, fomentant la configuració de nodes o nuclis que desincentiven la dispersió urbana i promouen una economia local sostenible. En resum, este objectiu estratègic busca que la planificació territorial i urbana persegueixca un ús racional del sòl, reconeixent la seua condició com un recurs natural escàs i no renovable que mereix protecció. Es proposa

un model urbà que s'adapte al territori que el sustenta, aprofitant les seues característiques geogràfiques, morfològiques, geològiques i bioclimàtiques, i que protegeixca, conserve i millore tant el patrimoni natural i cultural com el paisatge urbà.

TERRITORI, PAISATGE I BIODIVERSITAT A SUMACÀRCER

Dades descriptives i indicadors

D01	Variació de la població (2007-2023)	-15,1
D.02	Territori i diversitat d'hàbitats	
D02a	Superfície de cobertura artificial (%)	1,4
D02b	Superfície de cultius (%)	33,5
D02c	Superfície de zona forestal i deheses (%)	63,9
D.03	Superfície d'explotacions agràries i forestal	
D03a	Superfície municipal destinada a explotacions agràries i forestals	0,12
D05	Superfície verda (ha cada 1000 hab)	3,8
D07	Sòl urbà discontinu (%)	16,8
D17a	Superfície infraestructures de transport (ha)	15,9
D17b	Superfície infraestructures de transport (%)	0,8
D32	Variació nombre de llars 2001-2011 (%)	-8
D33	Creixement del parc de vivenda 2001-2011 (%)	-0,1
D37	Figura de planejament urbanístic vigent al municipi	Normes subsidiàries
D38	Data de la figura de planejament urbanístic vigent	1993

Taula 1. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 1. Font: Agenda Urbana Espanyola. Elaboració pròpia.

Enquadrament territorial

Sumacàrcer és un municipi situat al sud-oest de la comarca de la Ribera Alta, a la província de València. El seu terme municipal limita amb Tous, Navarrés, Chella, Cotes, Antella i Alzira, tots de la província de València. Disposa d'una superfície total de 20,09km² i es troba a una altitud sobre el nivell del mar d'entre 40 i 70 metres.

La localitat es troba a una distància aproximada de 58 km de València, la capital de la província, la qual cosa representa un trajecte en cotxe d'uns 46 minuts. Respecte a la capital de la seua comarca, la Ribera Alta, que és Alzira, Sumacàrcer es troba a uns 24 km, equivalent a uns 30 minuts en cotxe.

El relleu es presenta bastant accidentat a causa de l'enorme massís del Caroig i del riu Xúquer, que és el principal accident geogràfic. Les seues muntanyes arriben a una altura al voltant de 300 metres sobre el nivell del mar, i entre elles destaquen els barrancs de Llop, de la Tosca, d'Antón, de Murteral, de la Mare i de la Cova Balde. Amb tot, l'orografia marca una trama urbana i viària adaptada als desnivells, marcant diferències entre la zona nord situada en la ribera del riu on les pendents són suaus, i la zona més pròxima a la CV-560 on els carrers oscil·len en pendents d'entre 7-15%.

De tota la superfície de Sumacàrcer, la major part està coberta per massa forestal i dedicada a camps de cultiu. De la superfície corresponent a usos urbans, un alt percentatge es dedica a l'ús residencial. Concretament, els usos de la superfície destinada a l'agricultura (1.792,99 ha) es divideix en: superfície herbàcia (0,78%), superfície llenyosa (35,64%), superfície de pastures (58,47%) i superfície d'espècies forestals (5,10%).

Il·lustració 10. Visió aèria Sumacàrcer. Font: Visor cartogràfic GVA.

Patrimoni natural

El municipi es troba en un entorn natural privilegiat, a les faldes de la muntanya, on la població de la localitat pot gaudir d'un entorn natural en el qual destaquen els boscs, el riu Xúquer i la zona agrícola.

El riu Xúquer és l'element hidrogràfic més important al terme municipal, el qual delimita per l'est la fita del terme. A banda, trobem altres elements hidrogràfics com el Barranc del Tonrius o el Barranc del Cementeri.

Al pas del Xúquer pel municipi podem destacar l'assut de l'Escalona i l'Illa de l'Esgoletja. El primer d'ells, l'assut de l'Escalona, té un important paper en el patrimoni hídic i socioeconòmic. El segon, l'Illa de l'Esgoletja, ubicada al nord del nucli urbà, és una àrea recreativa molt concorreguda pels habitants i visitants de Sumacàrcer.

Il·lustració 11. Illa de l'Esgoletja. Font: València Experiencies.

Sumat a això, existeix un xicotet itinerari circular conegut com a “Itinerari ecofluvial del Franc”, que permet als seus usuaris recórrer prop d'un quilòmetre a la vora del riu Xúquer. A través d'aquest recorregut, els visitants poden interpretar senyals didàctics on s'explica la història, la biodiversitat, la flora i la fauna e l'entorn.

Més enllà del patrimoni natural hídic, trobem una àmplia xarxa de senders que recorren pel terme municipal de Sumacàrcer. Alguns d'aquests són:

- Senda de la Costa i la Tosca (SLCV 17)
- Senda de l'Ombria del Castell i Vedà (SLCV 17.1)
- Senda Puntal del Morico i Murteral (SLCV 17.2)
- Senda del Castell de Sumacàrcer (SLCV 124)

Recentment, l'Ajuntament ha reposat la senyalització d'aquestes sendes i ha actualitzat la seua web de turisme per a facilitar la informació als visitants.

Pel que fa a la flora, la diversitat d'hàbitats presenta una varietat d'espècies vegetals característiques del bosc mediterrani. Tot i que no es disposa de dades específiques sobre la presència de microrreserves de flora dins del terme municipal, la Generalitat Valenciana ha establert diverses microrreserves en la Comunitat Valenciana per a la protecció d'espècies vegetals singulars.

Cal destacar la paralització del projecte de macro planta solar previst a la partida de l'Alt. Aquesta actuació, que pretenia ocupar una superfície important del territori amb finalitats industrials, ha sigut arxivada, evitant així la possible afectació negativa

al paisatge, al patrimoni agrícola i a la biodiversitat local. Aquest fet suposa un exemple de resistència local a projectes que no tenen en compte el valor ambiental del territori.

Patrimoni cultural

Sumacàrcer compta amb un important patrimoni històric i cultural, amb alguns espais interessants com el safareig de la Font del Viró o el cementeri municipal declarat el més bonic d'Espanya.

La construcció més significativa del municipi és el Castell de Sumacàrcer, declarat Bé d'Interés Cultural. Tot i que en l'actualitat només queden algunes restes de muralla i base d'alguns terrossos, va tindre gran importància fins al segle XIII.

Altres dels edificis més importants del municipi és l'Església de Sant Antoni Abat, construïda en el segle XVI. També destaca l'Ermita del Calvari, situada a les afores del nucli urbà i catalogada com a edifici objecte de protecció i interès arquitectònic. D'altra banda, en la Plaça Major se situa el Palau dels Comtes d'Orgaz, construït en el segle XV. Actualment és utilitzat com a Casa Consistorial, així com a museu o auditori municipal.

Podem destacar també el Cementeri Municipal i el safareig conegut com a Font del Viró.

La gastronomia local és la característica de les dietes mediterrànies i, per tant, de la cuina valenciana. Entre els plats típics podem trobar una gran varietat d'arrossos, destacant l'arròs al forn, la paella valenciana o la paella de carxofes. A més, trobem altres plats com l'olla, l'esgarraet o dolços com les orelletes, la mona de Pasqua o la coca de llanda.

Els esdeveniments festius són una clara representació de les tradicions, la cultura i la història, perquè a través d'aquestes es realitza una visió general dels elements, com són els cants, les danses, les comparses, les bandes de música, les vestimentes, els ritus i els símbols, que es transmeten de generació en generació fins als nostres dies. A Sumacàrcer cal destacar la festa de Sant Antoni, la Setmana Santa, la Festa de la Joventut, la Baixada Humorística del Riu Xúquer, els Bous al Carrer, els Moros i Cristians i les Festes Patronals.

Il·lustració 12. Moros i Cristians a Sumacàrcer. Font: Sumacàrcer Turisme.

Projectes i iniciatives amb les que compta Sumacàrcer per donar resposta a aquest objectiu estratègic

Sumacàrcer ha desenvolupat diversos projectes de posada en valor del seu entorn natural i patrimoni cultural. En l'àmbit ambiental, el municipi ha reposat i millorat la senyalització de la seua xarxa de senders, i ha actualitzat la pàgina web de turisme per fer més accessible la informació sobre rutes i espais naturals. A més, ha participat activament en les convocatòries del programa Reacciona de la Diputació de València. Gràcies a aquest programa, s'han dut a terme accions de restauració i millora dels espais naturals fluvials, així com iniciatives de gestió forestal sostenible al terme municipal.

Pel que fa al patrimoni cultural, l'Ajuntament ha rebut una subvenció per a l'elaboració del Pla Director del Castell de Sumacàrcer, amb l'objectiu de recuperar aquest element patrimonial i posar-lo en valor. En relació amb l'Illa de l'Esgoletja, s'han aprovat normes específiques de restricció i regulació d'accés per tal de protegir l'espai davant la pressió turística.

D'altra banda, Sumacàrcer compta amb un Pla Local de Prevenció d'Incendis Forestals, que estableix mesures de vigilància, manteniment i gestió del sòl forestal per minimitzar el risc de foc. També s'ha elaborat un Pla Estratègic de Turisme Sostenible, amb la finalitat de fomentar un model turístic respectuós amb el medi ambient i compatible amb la qualitat de vida de la població.

Finalment, cal esmentar la paralització del projecte de macro planta solar previst a la partida de l'Alt. Aquesta actuació, que pretenia ocupar una superfície important del territori amb finalitats industrials, ha sigut arxivada, evitant així la possible afectació negativa al paisatge, al patrimoni agrícola i a la biodiversitat local. Aquest fet suposa

un exemple de resistència local a projectes que no tenen en compte el valor ambiental del territori.

ANÀLISI DAFO ¹ . EIX 1: TERRITORI, PAISATGE I BIODIVERSITAT			
DEBILITATS		AMENACES	
Necessitat d'abordar el fenomen del despoblament des de l'estudi del territori i els instruments de planificació supralocal o comarcal.	5	Zones en declivi o estancament demogràfic	4,8
Desenvolupament territorial dispers i de baixa densitat associat generalment a problemes de mobilitat i prestació de serveis.	4,8	Turisme insostenible, gran consumidor de recursos	4,6
Deteriorament ambiental d'alguns entorns que pot provocar pèrdua de biodiversitat i/o del paisatge i qualitat de vida urbana.	4,3	Dèficit de mesures de protecció del patrimoni natural, cultural i paisatgístic	4,5
Manca de connexió entre l'entorn urbà i rural, amb risc de congestió urbana o despoblació i abandonament del món rural.	4	Planificació territorial escassa o deficient	4,2
Orografia i estructura morfològica complexa. Elements físics (riu, infraestructures...) que condicionen la connectivitat.	3,6	Desenvolupament territorial enfocat a l'expansió en lloc de la regeneració	4
Absència de mesures explícites per compensar els municipis menuts davant el creixement dels més grans.	3,2	Planificació rural massa bucòlica i poc activa	3,7
Antagonisme entre la planificació urbana (centrada en el desenvolupament) i la rural (centrada en la protecció i conservació).	2,9	Manca de flexibilitat per incorporar corredors ecològics	3,5
Models de planificació rígids, que requereixen escales i objectius diferents per afrontar els nous reptes.	2,3		
FORTALESES		OPORTUNITATS	
Riquesa del patrimoni natural i mediambiental	4,8	Paisatge i patrimoni com a base per a un turisme sostenible i no depredador	4,8
Riquesa del paisatge i la biodiversitat	4,6	Connexió de la ciutat amb l'entorn rural mitjançant la recuperació d'espais degradats i la seua conversió en zones verdes en contacte amb actius naturals	4,7
Consideració del sector primari com a actiu econòmic	4,5	Xarxa de camins naturals i rurals com a potencial per a millorar l'entorn rural i el vincle amb el medi urbà	4,6
Riquesa agrícola, ramadera i forestal de l'entorn	4,2	Patrimoni natural infrautilitzat amb potencial per a estratègies de desenvolupament urbà sostenible	4,5
Interés i valoració social i empresarial del patrimoni natural i paisatgístic	3,8	Patrimoni natural i paisatgístic infrautilitzat amb gran potencial per a serveis i infraestructures	4,3
Experiència en iniciatives de desenvolupament sostenible i ús d'instruments de planificació	3,5	Atractiu territorial dels béns culturals com a clau per al desenvolupament i la competitivitat	4,2
Bona comunicació territorial que afavoreix zones dinàmiques	2	Presència de grans infraestructures (aeroports, ports, complexos industrials) com a avantatge competitiu	2

Taula 2. Anàlisi DAFO de l'eix 1. Font i elaboració pròpies.

¹ Anàlisi DAFO d'acord amb els ítems de l'Agenda Urbana Espanyola. Valoració de l'1 al 5.

MODEL URBÀ

04.2

EIX 2: MODEL URBÀ

OBJECTIU ESTRATÈGIC 2 EVITAR L'EXPANSIÓ URBANA I REVITALITZAR LES CIUTATS EXISTENTS

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 2.1. Definir un model urbà que fomenti la compacitat, l'equilibri urbà i l'adaptació de serveis bàsics.
- 2.2 Garantir la complexitat funcional i diversitat d'usos.
- 2.3 Garantir la qualitat i l'accessibilitat dels espais públics.
- 2.4 Millorar el medi ambient urbà i reduir la contaminació.
- 2.5 Impulsar la regeneració urbana.
- 2.6 Millorar la qualitat i la sostenibilitat dels edificis.

El model urbà que millor minimitza els impactes negatius es caracteritza per la compacitat en la seua morfologia, la complexitat (mescla d'usos i diversitat) en la seua organització, l'eficiència metabòlica en el seu funcionament i la cohesió social en la recerca d'equitat i igualtat. Aquest model resulta aplicable a qualsevol tipus de població, amb independència de la seua escala.

La planificació o ordenació del sòl ha de perseguir estructures urbanes compactes i polifuncionals, que prioritzen els processos de reciclatge dels teixits urbans existents, la recuperació de sòls en desús a l'interior dels àmbits urbans i la redensificació dels sòls urbanitzables dispersos.

La complexitat atén a l'organització urbana, a la diversitat, al grau de diversitat d'usos i funcions en un mateix àmbit i al dinamisme; busca la transformació dels teixits industrials en espais d'activitat mixta compatibles amb la vida urbana evitant la deslocalització que es vincula als desplaçaments en cotxe.

La regeneració urbana també és clau en aquest objectiu estratègic. Es tracta de l'establiment i manteniment en el temps d'unes condicions adequades d'habitabilitat, tant en edificació com en habitatge, la qual cosa requereix d'un ampli ventall d'actuacions públiques i privades. Els edificis i espais públics van ser projectats per a situacions i formes de vida cada vegada més allunyades del nostre present i del futur que s'ha de construir. Hui dia es demanden qüestions com espais adaptats a les noves condicions climàtiques, la incorporació de noves tecnologies i digitalització o la transició en els models de mobilitat, entre altres.

En l'àmbit de l'edificació, és prioritari que es relacione adequadament amb el territori, aprofitant les característiques geogràfiques i bioclimàtiques, tractant de pressionar

al mínim sobre els recursos disponibles. Aquesta “edificació sostenible” ha de garantir, a més, l’habitabilitat.

Les ciutats i els pobles són, a més, cultura, història, tradició, paisatge i forma de vida. El progrés i l’evolució d’una societat no sols es generen des del benestar material o institucional, sinó des de les possibilitats que ofereix als seus individus per al desenvolupament equitatiu de capacitats de creació o per a que flüisca la diversitat humana des de les seues diferents manifestacions culturals.

MODEL DE POBLE A SUMACÀRCER

Dades descriptives i indicadors

D01	Variació de la població (2007-2023)	-15,1
D07	Sòl urbà discontinu (%)	16,8
D10	Compacitat residencial	
D10b	Superfície construïda ús residencial (%)	83
D14	Antiguitat del parc edificatori. Parc edificatori anterior a l'any 2000 (%)	13
D22	Envel·liment de la població	
D22a	Índex d'envel·liment de la població (%)	27,2
D22b	Índex de senectut de la població (%)	16,6
D23	Població estrangera (%)	4,5
D24	Índex de dependència	
D24a	Índex de dependència total (%)	55
D24b	Índex de dependència infantil (%)	12,8
D24c	Índex de dependència de majors (%)	42,7
D29	Parc d’habitatge (viv/1000 hab)	717,1
D32	Variació nombre de llars 2001-2011 (%)	-8
D33	Creixement del parc d’habitatge 2001-2011 (%)	-0,1
D37	Figura de planejament urbanístic vigent al municipi	Normes subsidiàries
D38	Data de la figura de planejament urbanístic vigent	1993

Taula 3. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 2. Font: Agenda Urbana Espanyola. Elaboració pròpia.

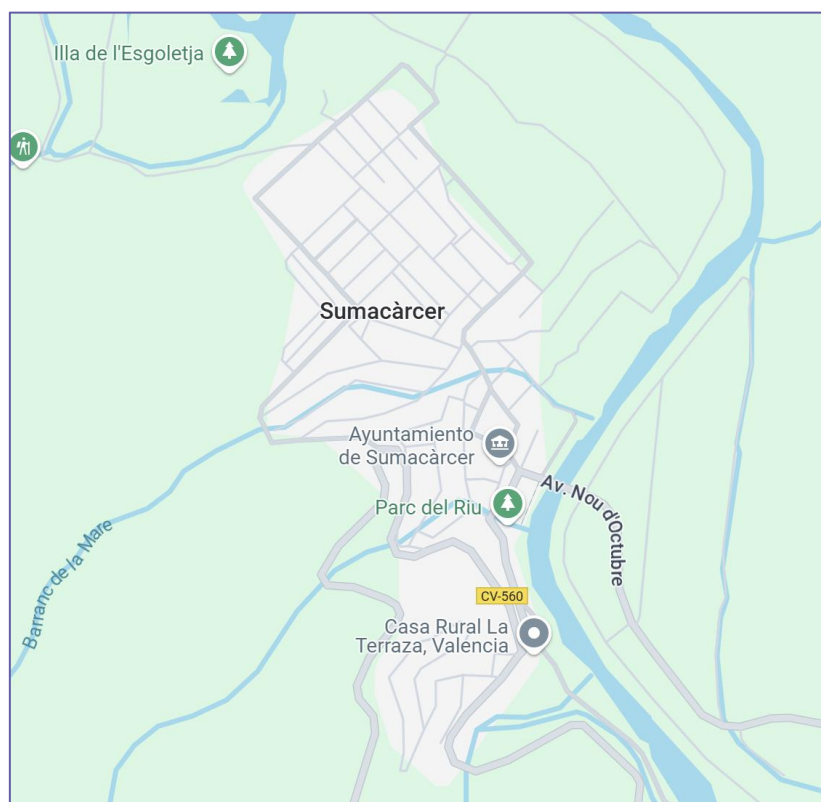
Model urbà

El municipi de Sumacàrcer presenta un únic nucli urbà on es concentra tota la població (font: PMUS). No hi ha polígons industrials o usos especialitzats similars. De

tota la superfície del municipi, la major part està coberta per massa forestal i dedicada a camps de cultiu, principalment cítrics (un 60%) i d'oliveres i garroferes. De la superfície corresponent a usos urbans, un alt percentatge es dedica a l'ús residencial, existint un important percentatge de sòl vacant.

L'estructura urbana del municipi és compacta. La carretera CV-560 voreja el poble i serveix d'accés directe a la part de la trama urbana que queda en la part alta del municipi, mentre que la població es localitza en la ribera del riu. Aquesta situació configura un traçat viari amb pendents de baixada des de la CV-560 fins la zona urbana. Tot i que no afecta de forma important, ja que la majoria de la localitat es troba a l'est de la CV-560, aquesta via provoca certa fragmentació en l'estructura urbana, amb una part de la població que se situa a l'oest.

La trama urbana de Sumacàrcer és, en la seua zona més baixa i antiga, desordenada. En canvi, en la zona alta es tracta d'una zona ordenada i ortogonal. La majoria dels carrers compten amb una secció transversal estreta, particularment en la zona baixa.

Il·lustració 13. Mapa de Sumacàrcer. Font: Google Maps.

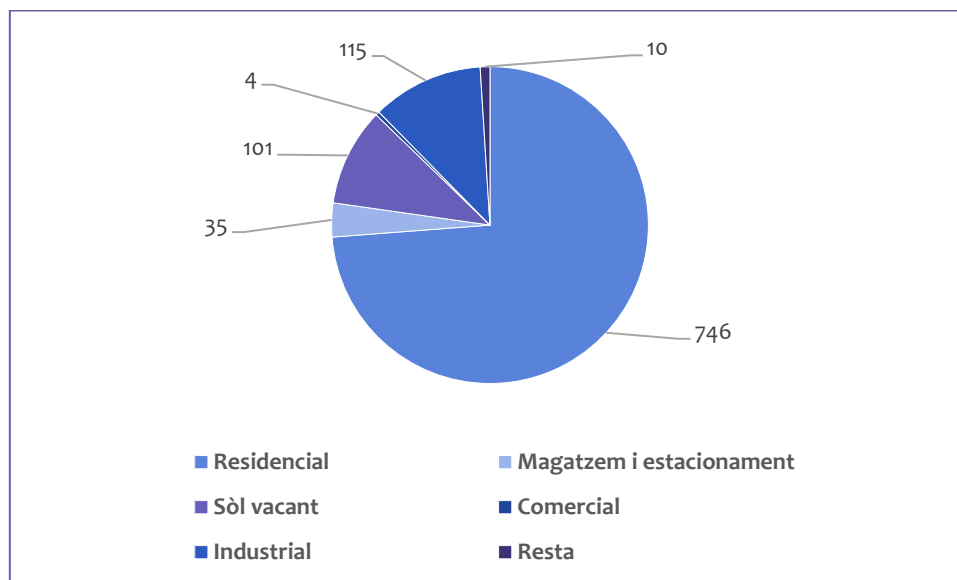
Sumacàrcer té origen en una alqueria musulmana, la qual donava nom al castell. Aquest castell va ser abandonat al segle XIII, i els seus habitants van migrar cap a la ribera del Xúquer, on s'assenta actualment la població.

Pel que fa a l'amplària dels carrers, a causa d'aquesta evolució històrica, s'identifiquen dos punts clarament diferenciats:

- Els carrers del casc antic, més estrets i amb més espai per a la calçada.
- Els carrers de la zona residencial, on la calçada té major secció i és articulada d'una forma més fluida.

En moltes seccions viàries de les zones noves, el disseny viari és el característic d'unes dècades enrere, on es prioritza la calçada en detriment de la vorera. Conseqüentment, en molts casos, l'ample de la calçada està sobredimensionada per la circulació, mentre que les voreres mantenen una amplària reduïda.

Segons dades de 2022, trobem un total de 1.014 immobles, amb la major part d'habitatges residencials, industrial i magatzem, i estacionament. En concret, del sòl urbà un 73,8% està dedicat a l'ús residencial, un 11,4% a l'industrial mentre que el 10,0% es correspon al sòl que està vacant. Podem observar la distribució al següent gràfic:

Il·lustració 14. Total d'immobles a Sumacàrcer. Font: Fitxa municipal GVA.

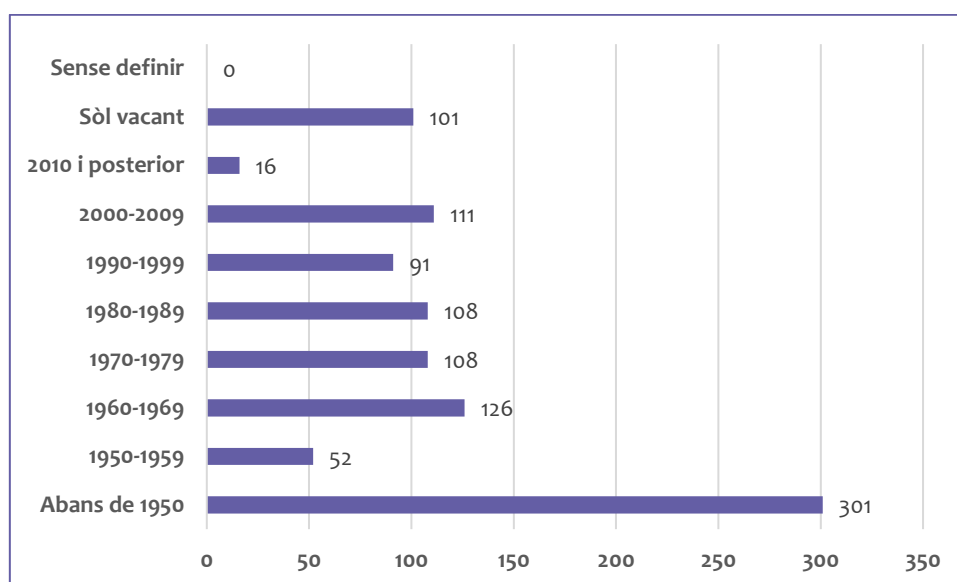
Quant a l'antiguitat dels immobles, l'estructura del parc immobiliari de Sumacàrcer mostra una clara predominança d'habitatges antics. El grup majoritari és el dels immobles anteriors a 1950, que representen pràcticament un terç del total. Aquestes construccions corresponen al nucli històric del poble i evidencien l'antiguitat del teixit urbà principal.

També hi ha una presència notable d'immobles construïts durant les dècades dels 60 i 70, que responen al creixement demogràfic i urbanístic del període franquista, i que continuen formant part de la trama urbana consolidada.

En canvi, la proporció d'immobles construïts des de l'any 2000 és molt reduïda, fet que indica una activitat constructiva molt limitada en les últimes dues dècades. Aquesta tendència s'alinea amb la dinàmica demogràfica de decreixement i envelliment poblacional que travessa el municipi.

D'altra banda, destaca el percentatge de sòl vacant i immobles sense definir, que posa de manifest l'existència d'espais urbans sense ús concret o que no han estat correctament registrats, la qual cosa pot dificultar la planificació urbanística i la regeneració del parc edificatori.

Aquesta distribució reforça la necessitat de polítiques de rehabilitació, manteniment i eficiència energètica del parc existent, així com d'una estratègia urbana centrada més en la reutilització i l'adequació que no en la nova construcció.

Il·lustració 15. Immobles urbans per antiguitat Sumacàrcer (2022). Font: Fitxa municipal GVA. Elaboració pròpia.

Pel que fa al repartiment de la població en el territori, podem observar les dades a la següent taula:

	Unitats	Homes	Dones	Total
Nuclis	1	512	542	1.054
Disseminats	1	3	5	8
Total població		515	547	1.062

Taula 4. Repartiment de la població en el territori (2024). Font: Fitxa municipal GVA. Elaboració pròpia.

La pràctica totalitat de la població de Sumacàrcer resideix al nucli urbà principal, amb un total de 1.054 persones (el 99,25% del total). Aquesta dada confirma el caràcter altament concentrat del model d'assentament del municipi, que no presenta una estructura dispersa ni l'existència de nuclis secundaris.

Només 8 persones viuen en habitatges disseminats, la qual cosa representa un percentatge mínim (0,75%). Açò indica una baixa ruralització de l'hàbitat fora del nucli i una tendència clarament compacta, la qual cosa facilita la prestació de serveis públics, l'accés a equipaments i la mobilitat quotidiana.

Pel que fa a l'evolució poblacional en el municipi des de l'any 2000 al 2023, s'ha produït un descens destacable de la població, amb una reducció del 22,13%. Aquesta davallada demogràfica és significativa i afecta directament el model urbà del municipi, ja que contribueix a la infrautilització del sòl residencial, a l'augment d'habitatges buits i a la desactivació de determinats espais urbans.

Pel que fa a la normativa urbanística, en la localitat regeixen les normes subsidiàries de 1987 i les seues posteriors modificacions. Es tracta d'unes normes aprovades en 1987, és a dir, tenen més de 30 anys. Així, la localitat no disposa de PGOU (Pla General d'Ordenació Urbana), un instrument de planejament urbanístic bàsic per a l'ordenació integral del territori d'un municipi.

L'absència d'un PGOU limita la planificació integral del territori, dificultant una ordenació estructurada del creixement urbà, la definició d'usos del sòl i la implementació de polítiques d'habitatge, infraestructures i serveis públics adaptades a les necessitats actuals. A més, pot suposar una menor capacitat per atraure inversions o gestionar projectes estratègics, ja que un planejament urbanístic obsolet pot generar incertesa jurídica i administrativa tant per a la població com per a possibles promotors. També pot afectar la capacitat del municipi per accedir a determinades línies de finançament supramunicipal destinades a la regeneració urbana, la sostenibilitat territorial o el desenvolupament d'infraestructures. Per tant, l'elaboració d'un PGOU actualitzat permetria ordenar de manera més eficient l'expansió urbana, garantir un desenvolupament sostenible i adaptar Sumacàrcer als desafiaments futurs en matèria d'urbanisme, medi ambient i mobilitat.

Espai públic

Sumacàrcer disposa d'una sèrie d'infraestructures socials a la disposició de la població, totes elles ubicades al nucli urbà. Algunes d'aquestes infraestructures són les següents:

Equipaments socials a Sumacàrcer	
Infraestructura esportiva	- Frontó municipal - Pista esportiva (handbol, bàsquet, futbol sala) - Camp de futbol - Piscina - Piscina xicoteta
Infraestructura cultural	- Teatre-auditori - Pati de la Música - Casa de la Cultura - La Societat
Sanitaris	- Consultori mèdic
Educatius	- Centre d'infantil i primària

Taula 5. Equipaments socials a Sumacàrcer. Font: Ajuntament de Sumacàrcer. Elaboració pròpia.

Aquests equipaments públics es complementen amb altres de titularitat privada, com l'escola de música.

Sumacàrcer compta amb diversos locals privats buits resultat del tancament de comerços en els últims anys. Aquests espais, en desús, representen una oportunitat per ser reconvertits en equipaments de proximitat com espais de co-working, iniciatives de comerç local o activitats comunitàries que dinamitzen la vida urbana. A més, el municipi està ultimant la construcció del nou centre d'envel·liment actiu, actualment en la seua fase final, que també contribuirà a ampliar l'oferta d'equipaments públics i a potenciar l'ús social del sòl urbà consolidat. Aquestes actuacions poden formar part d'una estratègia de regeneració urbana centrada en la reutilització d'espais existents, en lloc de noves construccions.

Pel que fa a les zones verdes, segons el Pla Municipal de Mobilitat Urbana, Sumacàrcer disposa d'un total de 14 parcs i jardins, amb una superfície total de 38.896m². Açò implica una mitjana de 35,49m²/habitant, valor superior al valor recomanable per l'OMS per a la quantitat d'habitants de la qual disposa. Destaca especialment l'Illa de l'Esgoletja, àrea recreativa amb 25.000m² i zona de bany.

Malgrat la localització i el bon estat de conservació, la majoria d'aquests parcs no tenen zona de jocs infantils i disposen de poca vegetació, fonamental per a la regulació bioclimàtica del nucli. De tots ells, només 3 tenen accés per a persones amb mobilitat reduïda, tot i que estan la majoria en bon estat de conservació.

Tot i no disposar d'un Pla d'Accessibilitat municipal, el PMUS de Sumacàrcer (2020) ja identificava aquesta problemàtica com un dels principals reptes per garantir la mobilitat universal.

Pel que fa a l'accessibilitat a l'espai públic, el municipi compta amb voreres estretes en la majoria dels carrers, sobre tot al casc històric i les que se situen a l'oest. Al casc històric les voreres són estretes però estan en bon estat, mentre que a l'oest disposen d'importants obstacles (especialment faroles) i desnivells a causa de la topografia de la localitat. Açò implica que en algunes voreres existeixen escalons, la qual cosa suposa una important barrera a la mobilitat universal.

Cal destacar que en altres parts del municipi la planificació de les voreres i la posició de les faroles han sigut adequades, no suposant un obstacle per als desplaçaments dels vianants.

El municipi presenta importants desnivells, la qual cosa implica carrers amb pendents pronunciades. Açò suposa un problema per a la mobilitat dels vianants, sobretot els pertanyents a col·lectius més envellits o a persones amb mobilitat reduïda. No obstant això, s'han anat realitzant intervencions durant els últims anys en algunes zones, les quals han millorat l'accessibilitat universal.

Respecte als passos de vianants, aquests són inexistents en alguns encreuaments. A més, existeixen passos de vianants mal executats. Tot i l'existència d'aquests problemes, també s'observen passos de vianants on estan executades solucions d'accessibilitat universal amb paviments podò tàctils i encaminaments.

Medi ambient i contaminació

Pel que fa a la qualitat de l'aire a Sumacàrcer, prenem com a referència les dades de l'estació més pròxima, que en aquest cas es tracta de la d'Iberdrola ST Alzira, situada al municipi d'Alzira.

Les dades mostren com la qualitat de l'aire a aquesta zona al llarg de l'any és bona (font: Conselleria de Medi Ambient, Infraestructures i Territori). Les dades corroboren la bona qualitat de l'aire disponible, com és d'esperar en un entorn rural.

En aquest sentit, l'Ajuntament de Sumacàrcer ha posat en marxa una iniciativa pionera per a millorar la gestió dels residus agrícoles i reduir les emissions derivades de les cremes. En concret, s'ha creat un servei de préstec de biotrituradores destinat als agricultors i agricultores del municipi. Aquest servei sorgeix com a resposta a les restriccions de cremes agrícoles instaurades per la Conselleria d'Agricultura, i permet triturar les restes vegetals directament als camps, contribuint així a evitar emissions contaminants i millorar la qualitat de l'aire.

Respecte a la contaminació del riu Xúquer, la qualitat d'aquest es veu amenaçada per l'escassetat de cabal, la sobreexplotació i la contaminació per agroquímics i vessaments industrials.

Pel que fa a la qualitat acústica, com que Sumacàrcer no supera els 2000 habitants, aquest no està obligat a realitzar cap PAM (Pla Acústic Municipal). A més, no està declarat com una Zona Acústicament Saturada.

Projectes o iniciatives amb les que compta Sumacàrcer per donar resposta a aquest objectiu estratègic

Per tal de millorar el model urbà i adaptar-lo a les necessitats actuals, Sumacàrcer ha impulsat diverses accions i iniciatives en els últims anys, tot i que el marc de planejament encara presenta certes limitacions estructurals. Entre les iniciatives destacades, trobem:

- **Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS):** Aprovada en 2020, aquesta eina ha permès fer un diagnòstic detallat sobre l'estructura viària, la mobilitat i l'accessibilitat del municipi, i planteja actuacions futures per a promoure una mobilitat més segura i sostenible, especialment per a vianants i persones amb mobilitat reduïda.
- **Pla Urbà d'Actuació Municipal (PUAM):** Aprovat en 2021, aquest document identifica actuacions estratègiques per millorar els serveis, les infraestructures i la qualitat de vida al municipi, tenint en compte criteris de sostenibilitat, cohesió social i adaptació al canvi climàtic.
- **Servei de préstec de biotrituradores:** Tot i que vinculada també a la sostenibilitat ambiental, aquesta iniciativa té un impacte directe en l'ús racional del sòl i en la qualitat de vida urbana, promovent una gestió més neta i saludable dels residus agrícoles.
- **Intervencions puntuals de millora de l'accessibilitat:** Tot i que no s'ha elaborat un pla d'accessibilitat integral, en els últims anys s'han realitzat obres en determinats carrers per facilitar l'accés universal, especialment en zones amb major afluència o amb usuaris vulnerables.
- **Revisió i aplicació de les Normes Subsidiàries:** Encara que el planejament vigent data de 1987, s'han realitzat modificacions puntuals per adaptar-se a noves necessitats. Tanmateix, l'absència d'un PGOU limita greument el potencial d'actuació estratègica i urbanística del municipi.

Aquestes iniciatives mostren un cert compromís institucional per millorar el model urbà de Sumacàrcer, si bé és evident la necessitat d'un nou planejament integral, com un PGOU actualitzat, que permeti ordenar adequadament el desenvolupament del municipi i enfortir les seues capacitats per fer front als reptes presents i futurs.

ANÀLISI DAFO. EIX 2: MODEL URBÀ

DEBILITATS		AMENACES	
Model de desenvolupament urbà de les últimes dècades sectorial i monofuncional, amb problemes de mobilitat, proximitat, despesa energètica i sostenibilitat	4,8	Desplaçament dels habitatges cap a zones periurbanes que provoca degradació o abandonament del centre urbà	4,7
Parc edificatori deficient, amb alta taxa d'edificis poc eficients energèticament i amb problemes d'accessibilitat	4,5	Forta estacionalitat turística que genera desajustos en l'ús de l'espai públic i les infraestructures	4,4
Dèficit d'infraestructures i serveis urbans, per inexistència o inadequació a les noves necessitats de la població	4,3	Priorització de la inversió privada sobre la pública als centres urbans, afavorint processos de gentrificació	4,2
Dèficit o inadequació d'espais públics, zones verdes i espais lliures, amb efectes negatius en la salut i la qualitat de vida	4,2	Dèficit d'infraestructures i serveis urbans, per inexistència o falta d'adaptació a noves demandes	4
Centre urbà degradat o en procés d'abandonament per desplaçament de llars joves a la perifèria	4	Disminució de la mida mitjana de les llars, amb implicacions en el model urbà i el parc d'habitatge	3,7
Problemes d'accessibilitat i barreres arquitectòniques en espais públics urbanitzats	3,7	Rigidesa dels instruments de planificació per adaptar-se a nous reptes com els corredors ecològics o la biodiversitat	3,2
Complexitat d'ordenació i configuració urbana derivada del traçat històric dels barris	3,3		
Contaminació acústica i lumínica en determinades zones, amb impacte en la salut i el medi ambient	2,2		
Contaminació de determinats sòls urbans que requereixen actuació prioritària	2		
FORTALESES		OPORTUNITATS	
Riquesa del patrimoni urbà i arquitectònic amb un alt valor històric, artístic i cultural, que constitueix una senya d'identitat	4,8	Programes d'ajudes i fons autonòmics, estatals i europeus per a promoure un desenvolupament urbà equilibrat, sostenible i integrat	5
Consciència social sobre la necessitat de repensar un model de poble més sostenible	4,5	Polítiques autonòmiques i estatals de rehabilitació, regeneració i renovació urbana que fomenten un model de poble més sostenible	4,8
Acceptació generalitzada de la importància de la participació ciutadana, institucional i privada	4,4	Programes i línies de finançament per a la conservació del patrimoni arquitectònic	4,6
Ciutat compacta, amb trama urbana que afavoreix la trobada social i la mobilitat sostenible	4,3	Connexió entre el poble i l'entorn rural per millorar l'equilibri entre àrees urbanes i rurals i evitar la despoblació	4,5
Avanç en la millora de l'espai públic, especialment en accessibilitat i mobilitat peatonal	3,8	Difusió i posada en valor de la cultura, esport, gastronomia, patrimoni i festes tradicionals dels pobles d'Espanya	4,4
Revisió dels instruments urbanístics per a un creixement més equilibrat (ex: modificacions puntuals de les normes subsidiàries)	3,5	Nous usos turístics que afavorisquen la conservació del patrimoni arquitectònic aprofitant la seua rellevància cultural i natural	4
Multiculturalitat i diversitat com a base per a una comunitat integrada	2,5	Metodologia de diagnòstic i pla d'acció de Destinació Turística Intel·ligent per avançar cap a un municipi més sostenible	3,5
Bones connexions territorials per a desenvolupar activitats logístiques o econòmiques	2	Potencialitat de les grans ciutats com a pols d'atracció per a pobles propers dins d'una xarxa policèntrica	3
		Integració de les zones turístiques i costaneres amb les infraestructures de comunicació de les ciutats (poca relació amb Sumacàrcer)	2

Taula 6. Anàlisi DAFO de l'eix 2. Font i elaboració pròpies.

CANVI CLIMÀTIC

04.3

EIX 3: CANVI CLIMÀTIC

OBJECTIU ESTRATÈGIC 3 Previndre i reduir els impactes del canvi climàtic i millorar la resiliència

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 3.1. Adaptar el model territorial i urbà als efectes del canvi climàtic i avançar en la seua prevenció.
- 3.2. Reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle.
- 3.3. Millorar la resiliència front al canvi climàtic.

L'augment de les temperatures i les conseqüències, els grans períodes de sequera, les inundacions a causa de les pluges torrencials, la pèrdua de sòl fèrtil, l'augment dels incendis forestals i l'elevació del nivell del mar es situen entre alguns dels efectes més negatius del canvi climàtic que afecten als pobles i ciutats del territori espanyol, als quals ha de fer front un correcte plantejament territorial i urbanístic.

La mitigació dels efectes del canvi climàtic es mostra, per tant, com una obligació i una urgència, ja que, entre altres factors:

- L'increment de la urbanització provoca una reducció de la capacitat d'absorció de l'aigua, augmentant la probabilitat d'inundacions en els sistemes urbans.
- La recurrència de períodes de sequera extrema junt a una menor precipitació pot provocar disfuncions de diferent índole, la qual cosa obliga a prendre mesures de caràcter estructural.
- Les onades de calor tenen un efecte afegit quan es connecten amb l'increment de les temperatures. En casos extrems pot suposar un increment de les malalties i de morts. Els materials amb què es construeixen els carrers dels pobles i ciutats modifiquen el clima i generen l'efecte conegut com "illa de calor".
- L'increment de les temperatures ve acompanyat, sovint, de la transmissió de malalties vehiculades a través dels aliments. Les ciutats i els pobles acullen a la població susceptible de contraure les malalties, a més de ser els llocs on es generen la majoria dels gasos d'efecte d'hivernacle.

Feta aquesta anàlisi, es reitera la validesa de l'afirmació que sostén que la lluita per la mitigació, adaptació i resiliència front al canvi climàtic s'ha de realitzar als pobles i les ciutats. Aquests hauran d'adaptar-se als impactes abans enunciats, així com generar

i aplicar una adequada cultura d'eficiència energètica. Una planificació territorial que s'adapta als efectes del canvi climàtic i que avança en la seua prevenció permetrà optimitzar i reduir el consum d'energia i d'aigua i ser més eficients energèticament.

Amb tot, el canvi climàtic té un caràcter complex i transversal sobre múltiples àmbits sectorials: l'agricultura i la ramaderia; la pesca i els recursos hídrics; la infraestructura i la mobilitat; l'urbanisme, l'habitatge i el turisme; i l'energia i la indústria, entre altres.

CANVI CLIMÀTIC A SUMACÀRCER

Dades descriptives i indicadors

D01	Variació de la població (2007-2023)	-15,1
D02	Territori i diversitat d'hàbitats	
D02a	Superfície de cobertura artificial (%)	1,4
D02b	Superfície de cultius (%)	33,5
D02c	Superfície de zona forestal i deheses (%)	63,9
D03	Superfície d'explotacions agràries i forestal	
D03a	Superfície municipal destinada a explotacions agràries i forestals	0,12
D04	Superfície de sòl no urbanitzable (%)	
D05	Superfície verda (ha cada 1000 hab)	3,8
D06	Densitat de població en sòl urbà (hab/ha)	
D07	Sòl urbà discontinu (%)	16,8
D14	Antiguitat del parc edificatori. Parc edificatori anterior a l'any 2000 (%)	13
D18	ÍNDEX DE MOTORITZACIÓ	
D18a	Vehicles domiciliats cada 1000 habitants	740,1
D18b	Percentatge de turismes (%)	63,7
D18c	Percentatge de motocicletes (%)	9,4

Taula 7. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 3. Font: Agenda Urbana Espanyola. Elaboració pròpia.

Clima

El terme de Sumacàrcer es troba situat a les proximitats de la costa mediterrània, a l'ambient perteneixent a la planícia costera valenciana. Segons la classificació de Papadakis, el tipus climàtic que correspon a Sumacàrcer és el "Mediterrani marítim temperat sec". El seu clima és típicament mediterrani, caracteritzant-se, des del punt de vista de les temperatures, per uns estius calorosos i uns hiverns prou suaus.

Analitzant el punt de vista pluviomètric trobem una gran irregularitat a la distribució de les precipitacions anuals, repetint-se amb certa freqüència les inundacions, com a

conseqüència de fenòmens tempestuosos que solen produir-se principalment a la tardor, en forma de pluges torrencials d'alta intensitat i distribuïdes en curts períodes de temps i tempestes de caràcter local o generalitzat (Font: Pla d'Emergències de Sumacàrcer).

Respecte a la temperatura del poble, Els mesos més càlids són juliol i agost, els quals arriben a temperatures superiors als 25°C. Pel contrari, els mesos més freds són desembre, gener i febrer, sent gener el més fred, arribant als 9,5°C.

Aquestes dades coincideixen amb les característiques donades als climes típics mediterranis del sud i est peninsular.

Segons la classificació Köppen, Sumacàrcer està influenciat per un clima de tipus C (clima temperat), subtipus Csa, el qual fa referència a les característiques de les precipitacions i temperatures, és el més abundant a la Comunitat Valenciana i fa referència a un clima sec i calorós.

D'aquesta manera, Sumacàrcer es troba dins d'una regió geoclimàtica especialment sensible als impactes del canvi climàtic, com ara sequeres prolongades, temperatures extremes i temporals intensos. Aquesta vulnerabilitat s'agreuja per la proximitat al riu i per una orografia que afavoreix l'acumulació d'aigües en cas de pluges torrencials.

Riscos

L'increment dels fenòmens meteorològics extrems i els impactes derivats del canvi climàtic suposen un repte creixent per als municipis, especialment per a aquells amb característiques orogràfiques i ambientals vulnerables com Sumacàrcer. L'augment de temperatures, les sequeres prolongades i el risc d'inundacions són factors que afecten directament la qualitat de vida de la població, el medi ambient i les infraestructures.

Incloure aquest apartat en l'Agenda Rural permet identificar els principals riscos climàtics del municipi i establir estratègies d'adaptació i mitigació. La gestió sostenible del territori, la prevenció d'incendis forestals, la millora de l'eficiència hídrica i la planificació urbanística resiliència són elements clau per minimitzar els impactes del canvi climàtic i garantir un futur més segur i sostenible per a la població.

Aquest apartat analitza els riscos climàtics a Sumacàrcer, la seua afectació al medi ambient i a la comunitat, i les mesures que poden reforçar la capacitat del municipi per afrontar-los.

Les característiques orogràfiques de Sumacàrcer determinen en gran mesura el risc d'inundació, amb major perillositat al llit del riu i amb la formació de barrancs.

Les pluges torrencials incrementen significativament el risc d'inundacions, que poden afectar àrees urbanes, agrícoles i zones naturals. Aquestes inundacions poden causar danys a infraestructures, habitatges i cultius, afectant especialment les comunitats més vulnerables del municipi. Els mesos de setembre i octubre és quan es donen habitualment els episodis de Dana, que no són especialment perillosos al municipi per l'orografia el poble, exceptuant la zona propera al riu Xúquer, on sí que existeix perillositat fluvial.

La gestió inadequada del sòl i la manca d'infraestructures d'evacuació d'aigua poden agreujar aquest problema. Els episodis d'inundacions poden alterar la vida quotidiana dels infants i adolescents, interrompent les activitats escolars i d'oci. A més, aquestes situacions poden generar inseguretat i ansietat entre els més joves, que són especialment sensibles a esdeveniments extrems i canvis sobtats al seu entorn.

Aquest context exigeix una planificació adequada per gestionar els riscos associats. És fonamental reforçar les infraestructures de drenatge, establir sistemes d'alerta primerenca i desenvolupar programes educatius per conscienciar la població, incloent infants i adolescents, sobre com actuar en cas d'emergències. En aquest sentit, Sumacàrcer disposa d'un Pla d'Actuació Municipal davant Inundacions.

Segons el Pla Especial davant risc d'Incendis Forestals de la Comunitat Valenciana, la superfície forestal del municipi és de 1.243,76 ha; per la qual cosa és recomanable l'elaboració d'un Pla d'Actuació Municipal davant el risc d'incendis, del qual disposa el municipi.

La província de València figura entre les províncies espanyoles més afectades pels terratrèmols, i ofereix importants àrees sismogèniques o epicentres. Des del punt de vista sísmic, la província de València forma part d'una unitat tectònica fonamental que compta amb un elevat coeficient d'instabilitat.

Al terme municipal trobem roques de certa duresa i alçades orogràfiques a la zona del massís, que dona com a resultat un augment de la intensitat sísmica esperada. La zona del casc urbà, amb poques pendents i amb materials d'allau per les aportacions del riu Xúquer, obté menor ampliació dels paràmetres sísmics.

Respecte al risc de gelades i/o nevades, si ens atenem a la temperatura mínima mitjana, podem determinar que no existeix un període on existisca aquest risc.

Tot i que Sumacàrcer presenta una baixa densitat de població, la pressió urbanística és molt reduïda, amb només un 1,4% de cobertura artificial, la qual cosa reflecteix un paisatge dominat per espais naturals i agrícoles. En concret, el 63,9% del terme és zona forestal o dehesa, mentre que el 33,5% està destinat a cultius. Aquest alt percentatge de sòl forestal i agrícola fa que el municipi tinga un gran valor ecosistèmic, però també una exposició considerable davant riscos com els incendis forestals i la degradació del sòl per sobreexplotació o abandó.

Aquest paisatge és especialment vulnerable al canvi climàtic: la pèrdua de sòl agrícola productiu, l'increment del risc d'erosió i l'abandonament forestal poden generar escenaris de major risc ambiental si no s'apliquen estratègies de conservació i gestió sostenible.

Mobilitat i emissions

Un indicador rellevant vinculat a les emissions de GEH i al model de mobilitat és l'índex de motorització, que a Sumacàrcer, segons dades de l'Agenda Urbana Espanyola, arriba als 740 vehicles per cada 1000 habitants, molt superior a la mitjana de molts municipis de la mateixa mida. A més, el 63,7% dels vehicles són turismes i el 9,4% són motocicletes, la qual cosa mostra una forta dependència del vehicle privat.

Aquestes dades evidencien la necessitat de reforçar iniciatives de mobilitat sostenible, especialment en un context de transició energètica i mitigació del canvi climàtic. Així mateix, una planificació més orientada a la mobilitat activa (a peu o en bicicleta) pot ajudar a reduir les emissions i afavorir un entorn més saludable per a tota la població.

Projectes o iniciatives clau amb les que compta Sumacàrcer per donar resposta a aquest objectiu estratègic

Cal destacar que Sumacàrcer està adherit al Pacte d'Alcaldies pel Clima i l'Energia, amb la qual cosa es pretén mitigar el canvi climàtic i aconseguir la seua adaptació. A més, disposa d'un Pla de Gestió de Residus.

Disposa també d'un Pla Municipal davant d'Emergències, un Pla d'Actuació davant del Risc Sísmic, un Pla d'Actuació davant Inundacions, i un Pla d'Actuació davant risc d'Incendis.

Alguns dels projectes destacats del programa Reacciona que donen resposta a l'objectiu de mitigar els efectes del canvi climàtic són:

- **Reacciona 2021:** Gestió forestal i prevenció d'incendis.
- **Reacciona 2022:** Cicle integral de l'aigua.
- **Reacciona 2022:** Autoconsum energètic.

També cal destacar la nova iniciativa de préstec de biotrituradores impulsada per l'Ajuntament per donar resposta a les restriccions en la crema de restes agrícoles. Aquesta mesura permet als agricultors triturar les restes vegetals i reduir emissions contaminants, fomentant una gestió més sostenible dels residus agrícoles. Aquesta acció es vincula directament amb les polítiques d'adaptació al canvi climàtic i de prevenció d'incendis.

ANÀLISI DAFO. EIX 3: CANVI CLIMÀTIC			
DEBILITATS		AMENACES	
Urbanisme poc resilient al canvi climàtic	4,8	Riscos naturals i efectes del canvi climàtic. Exposició a inundacions, onades de calor o sequeres	5
Estudis i mesures d'adaptació al canvi climàtic insuficients	4,6	Contaminació atmosfèrica o mediambiental. Elevades emissions de gasos d'efecte hivernacle i contaminació d'abast territorial	3,5
Alt consum d'energia fòssil, principalment en edificis i transport, amb repercussions ambientals i en la qualitat de vida	4,2	Problemes de salut i qualitat de vida vinculats als efectes del canvi climàtic o a la contaminació	3
Contaminació derivada de l'activitat econòmica i la indústria	2		
FORTALESES		OPORTUNITATS	
Implantació de mesures per a la lluita contra incendis forestals o inundacions, com plans de gestió forestal o estudis d'inundabilitat	4,5	Connexió del poble amb l'entorn rural mitjançant la recuperació d'espais degradats i la seua conversió en zones verdes connectades amb espais naturals	4,5
Polítiques públiques en matèria de mitigació del canvi climàtic i foment de les energies sostenibles	4	Polítiques nacionals i europees relacionades amb l'adaptació i mitigació del canvi climàtic, i la seua aplicació a escala local	4,3
Potencial en economia baixa en carboni, energies netes i lluita contra el canvi climàtic des de iniciatives ambientals de la població	3,8	Increment de la sensibilització ciutadana davant el repte del canvi climàtic i els seus efectes sobre l'entorn urbà	4
Condicions climàtiques que afavoreixen la qualitat de vida i redueixen el consum energètic	3,5	Xarxes de pobles i programes d'adhesió a pactes o estratègies per a l'eficiència energètica, energies renovables i acció climàtica	3,8
Mesures de control del soroll i emissions contaminants a través d'avaluacions i accions correctores	2,5		

Taula 8. Anàlisi DAFO de l'Eix 3. Font i elaboració pròpies.

GESTIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS I ECONOMIA CIRCULAR

04.4

EIX 4: GESTIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS I ECONOMIA CIRCULAR

OBJECTIU ESTRATÈGIC 4 FER UNA GESTIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS I AFAVORIR L'ECONOMIA CIRCULAR

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 4.1. Ser més eficients energèticament i estalviar energia
- 4.2. Optimitzar i reduir el consum d'aigua
- 4.3. Fomentar el cicle dels materials
- 4.4. Reduir els residus i afavorir el seu reciclatge

Els pobles i les ciutats representen l'epicentre de l'economia i el consum de recursos naturals, així com la generació de residus i emissions de gasos d'efecte hivernacle. La transició cap a un model econòmic circular és essencial per a garantir la qualitat de vida a les ciutats i fer-les llocs atractius per a viure. L'eficiència en el metabolisme urbà, que engloba els fluxos de materials, aigua i energia, és fonamental per a minimitzar la pertorbació dels ecosistemes i optimitzar l'ús dels recursos naturals.

La gestió sostenible de l'aigua és crucial, especialment en un context on Espanya s'enfronta a un futur més sec a causa del canvi climàtic. Això implica mesures de retenció, emmagatzematge, eficiència en l'ús i reutilització de l'aigua, així com la integració del desenvolupament urbà amb el cicle de l'aigua a nivell local per a evitar la contaminació.

La gestió dels residus també és prioritària, amb un enfocament en la prevenció, reducció, reutilització i reciclatge per a avançar cap a una societat eficient en l'ús de recursos i reduir l'impacte contaminant. Els objectius de la política europea, inclosos en el Paquet d'Economia Circular, estableixen metes ambicioses per al reciclatge i la reutilització de residus, així com la promoció d'envasos reciclables.

A més, l'agricultura de proximitat juga un paper important en la reducció de la petjada agroalimentària i la sobirania alimentària, destacant la importància de la procedència geogràfica dels aliments i la necessitat de tancar el cicle econòmic de manera més localitzada. En resum, la gestió sostenible dels recursos i la promoció de l'economia circular són fonamentals per a garantir un desenvolupament urbà més equitatiu, eficient i respectuós amb el medi ambient.

GESTIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS I ECONOMIA CIRCULAR A SUMACÀRCER

Dades descriptives i indicadors

D01	Variació de la població (2007-2023)	-15,1
D14	Antiguitat del parc edificatori. Parc edificatori anterior a l'any 2000 (%)	13
D33	Creixement del parc de vivenda 2001-2011 (%)	-0,1

Taula 9. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 4. Font: Agenda Urbana Espanyola. Elaboració pròpia.

Eficiència energètica i estalvi d'energia

La companyia subministradora d'electricitat al terme municipal és Iberdrola. Sumacàrcer disposa d'un total de 555 punts de llum, amb bona qualitat i una potència instal·lada de 57,50Kw.

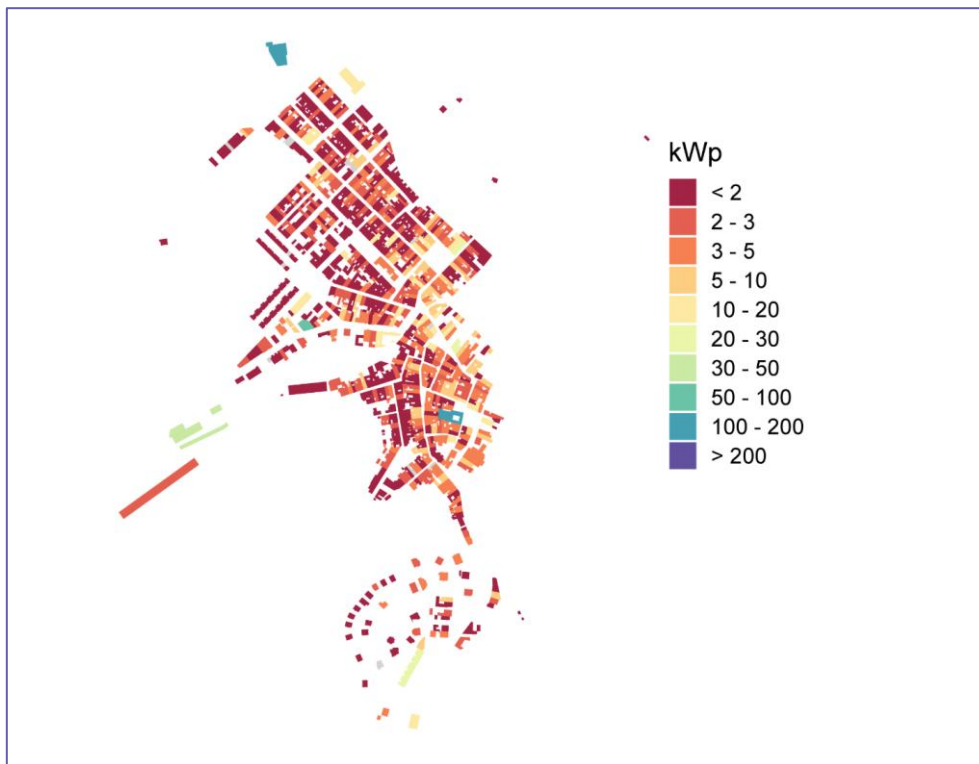
Bé és cert que, al setembre de 2020, l'Ajuntament de Sumacàrcer va aprovar la substitució del sistema d'enllumenat a un més eficient energèticament gràcies a una subvenció dins d'un projecte d'IVACE per a l'eficiència energètica dels municipis. A més, es van instal·lar sistemes d'encesa-apagada mitjançant rellotge astronòmic i sistemes centralitzats de control d'enllumenat per part d'instal·ladors elèctrics.

També trobem el projecte "Suma't a la transició" impulsa un model energètic més sostenible i participatiu per a Sumacàrcer. Aquesta iniciativa busca reduir la dependència de fonts energètiques convencionals i fomentar la generació distribuïda d'energia renovable a través de la creació d'una Comunitat Energètica Local (CEL).

L'objectiu principal del projecte és aprofitar els recursos solars locals per a generar electricitat de manera col·laborativa, facilitant l'autoconsum i reduint els costos energètics per a la ciutadania. La primera acció destacada ha sigut la instal·lació d'un sistema fotovoltaic de 123 kWp en edificis municipals com el col·legi públic i la casa de la cultura, que beneficiarà 100 habitatges del poble. Un estudi posterior ha estimat que les cobertes públiques de Sumacàrcer tenen un potencial màxim de 278 kWp, la qual cosa podria donar servei fins a 300 immobles.

A més de la infraestructura energètica, el projecte inclou una forta dimensió social i participativa. La creació d'una comunitat energètica permet als veïns involucrar-se en la gestió i consum d'energia renovable, promovent així una transició justa i col·laborativa cap a un nou model de pobles energèticament autosuficients. En aquest sentit, s'ha creat una plataforma digital informativa on la ciutadania pot conèixer el potencial solar de les seues llars i els beneficis econòmics i ambientals d'unir-se a la comunitat energètica.

El projecte "Suma't a la transició" no només contribueix a la descarbonització i a la reducció d'emissions de CO₂, sinó que també reforça l'economia local i ajuda a combatre la vulnerabilitat energètica en l'entorn rural. A través d'aquesta estratègia, Sumacàrcer es posiciona com a referent en la implantació de comunitats energètiques a escala municipal, convertint-se en un exemple d'innovació en energies renovables dins de l'Agenda Rural.

Il·lustració 16. Comunitat Energètica Local de Sumacàrcer. Font: Ajuntament de Sumacàrcer.

Pel que fa a la tipologia edificatòria més comuna, aquesta és la de l'habitatge unifamiliar adossat. Es tracta d'un habitatge més compacte que la unifamiliar aïllada i, per tant, amb menys pèrdues energètiques.

Als edificis residencials, l'Ajuntament no té competència directa per a millorar la seua eficiència, com sí que la té en edificis públics. No obstant això, sí que té la capacitat d'aplicar rebaixes fiscals a aquells que complisquen una sèrie de requisits. Així, des de juny de 2021, el veïnat que decideix instal·lar plaques fotovoltaïques a les seues cases se li aplica una reducció del 40% en l'Impost sobre Béns Immobles durant 4 anys i un 95% sobre l'Impost d'Instal·lació, Construcció i Obra.

Finalment, cal destacar l'oposició ciutadana al projecte de macroplanta solar a la partida de l'Alt, que finalment ha sigut arxivat. Aquest projecte suposava una amenaça ambiental per al paisatge agrícola i la biodiversitat local. Aquesta

mobilització reflecteix el compromís de Sumacàrcer amb un model energètic sostenible, descentralitzat i basat en la sobirania energètica.

Cicle de l'aigua

La xarxa d'aigua potable és de titularitat de l'Ajuntament de Sumacàrcer i l'empresa explotadora és Aguas de Valencia S.A. L'EDAR (Estació Depuradora d'Aigües Residuals) es troba situada al camí de Viro, baix del cementeri, amb explotació per part d'EGEVASA.

La relació de pous i dipòsits fa referència a un llistat o inventari dels pous i dipòsits d'aigua disponibles en un determinat territori, en aquest cas, a Sumacàrcer. Aquest tipus de relació serveix per documentar les infraestructures d'abastiment d'aigua, detallant la seva capacitat, ubicació i altres característiques tècniques.

Observem la relació de pous i depòsits a la següent taula:

Nom	Cabal/Capacitat	Ubicació
Dipòsit Nou o Camí la Costa (Capçalera)	250 m ³	Barranc la Costa
Dipòsit Vell o del Calvari (Distribució)	300 m ³	Calvari l'ermita
Pou Franch	334 m ³ /dia	Hort del Pollo

Taula 10. Relació de pous i dipòsits a Sumacàrcer. Font: PUAM. Elaboració pròpia.

Per altra banda, la relació d'hidrants ens indica l'inventari dels hidrants disponibles en el municipi. Els hidrants són elements clau en la infraestructura de prevenció i extinció d'incendis. Podem veure la relació d'hidrants a la següent taula:

Ubicació	Característiques
Carrer l'Hort de Pollo	Soterrat
Carrer l'Hort de Pollo	Soterrat
Carrer l'Hort de Pollo	Soterrat
Carrer del Teular	Soterrat
Carrer del Teular	Soterrat
Carrer Compte d'Orgaz	Soterrat
Carrer Florida	Soterrat

Taula 11. Relació d'hidrants a Sumacàrcer. Font: PUAM. Elaboració pròpia.

Sumacàrcer pertany al sistema d'Explotació Xúquer i és la Confederació Hidrogràfica del Xúquer l'encarregada de la gestió de les aigües que es troben a tot el sistema. Les masses d'aigua que es troben davall del municipi són la massa d'aigua Plana de València Sud.

Reducció i reciclatge de residus

Sumacàrcer disposa d'un Pla Local de Gestió de Residus Municipals per al període 2022-2031, que busca fomentar la correcta gestió, la prevenció i la reutilització dels residus municipals de Sumacàrcer.

Aquest Pla pretén avançar en els objectius marcats per l'actual Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana. Integra 4 punts de treball: la prevenció, la reutilització, la reducció i la correcta gestió dels residus.

La recollida de residus es gestiona a través del Consorci Ribera i Valldigna, que s'encarrega dels serveis relacionats amb la gestió de residus domèstics i la xarxa d'ecoparcs.

Es realitza una recollida selectiva separant els residus segons la seua classe i depositant-los als contenidors corresponents. El sistema de tractament consisteix en la trituració i compactació simultània dels residus dipositats, i la matèria orgànica se sotmet a un procés biològic de compostatge. Una part dels residus es destinen al reciclatge.

El sistema de recollida consisteix en depositar els diversos tipus de residus en dies diferenciats. Es tracta d'un model Porta a Porta (PaP), el qual consisteix en deixar a la porta els contenidors amb els residus corresponents cada dia entre les 20:00 i les 23:00.

Els abocadors i ecoparcs que existeixen al terme municipal són l'ecoparc del Consorci Ribera i Valldigna, obert de dilluns a divendres de 9:00 a 13:30 i de 16:00 a 18:30. A més, el municipi també té un servei de residus voluminosos.

Il·lustració 17. Ecoparc Sumacàrcer. Font: Consorci de residus Ribera i Valldigna.

Projectes o iniciatives clau amb les que compta Sumacàrcer per donar resposta a aquest objectiu estratègic

Sumacàrcer ha iniciat diferents accions concretes per fer avançar el poble cap a un model de gestió més eficient dels recursos i una economia més circular, alineada amb els principis de sostenibilitat i transició ecològica. Destaquen especialment les següents iniciatives:

- **Comunitat Energètica Local “Suma’t a la transició”:** Aquest projecte representa una aposta pionera per un model energètic descentralitzat, basat en energies renovables i amb una forta dimensió participativa. A través de la instal·lació de plaques solars en edificis públics i la creació d’una estructura cooperativa, es busca garantir l’autoconsum compartit i combatre la vulnerabilitat energètica en l’entorn rural.
- **Bonificacions fiscals per instal·lacions fotovoltaiques:** Des de 2021, l’Ajuntament aplica bonificacions fiscals per fomentar l’energia solar en l’àmbit residencial: un 40% de descompte en l’IBI durant 4 anys i un 95% en l’impost d’instal·lacions i obres.
- **Pla Local de Gestió de Residus 2022-2031:** Aquest document estratègic estableix les línies d’actuació per a la prevenció, la reutilització i el correcte tractament dels residus. Inclou objectius per avançar en la recollida selectiva i el foment del reciclatge, en línia amb el Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana.
- **Educació i sensibilització en matèria energètica i ambiental:** El projecte de comunitat energètica inclou accions divulgatives per a la ciutadania, com la creació d’un portal digital per consultar el potencial solar de cada llar. A més, l’Ajuntament impulsa periòdicament jornades informatives i formatives.

ANÀLISI DAFO. EIX 4: GESTIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS I ECONOMIA CIRCULAR

DEBILITATS		AMENACES	
Sistema de gestió de residus inadequat, amb difícil accés al nucli o instal·lacions deficientes en el context del reciclatge i l'economia circular	4,5	Alta dependència energètica exterior en un context de baixa producció d'energies renovables i escassa autosuficiència	4,8
Escassa cultura pública i privada sobre l'ús compartit de béns o l'adquisició de productes reutilitzats, reciclats o re-fabricats	4,3	Augment de la població en situació de "pobresa energètica"	4,5
Infraestructures locals poc eficients energèticament, que necessiten millores i incorporació d'energies renovables	4	Augment de la pressió sobre la salut humana, el medi ambient i els recursos naturals per la generació de residus i alt consum de recursos	4,3
Activitats productives amb baixa eficiència energètica i elevat consum d'energia final	3,8	Problemes de gestió hídrica a escala supramunicipal o regional que poden afectar els entorns urbans	4
Metabolisme urbà: escàs desenvolupament d'enfocaments holístics	3,5	Efectes de l'agricultura intensiva en entorns amb fort desenvolupament d'aquesta activitat	3,5
Gestió i infraestructures hídriques deficientes, amb problemes de gestió de la xarxa de subministrament o recursos hídrics	3	Escassetat de matèries primeres essencials i augment de preus per al desenvolupament de l'economia global i local	3,3
Sistemes de depuració d'aigües residuals amb costos elevats d'explotació	2,5	Normativa supramunicipal que suposa barreres per al desenvolupament i implantació d'energies renovables	3
		Pressió turística elevada que genera gran impacte sobre zones sensibles (com litoral o entorns naturals) – menys aplicable al cas de Sumacàrcer	2,5
FORTALESES		OPORTUNITATS	
Bona qualitat de l'aigua i/o de l'aire, en termes generals, amb efectes positius sobre la salut humana	5	Elevat potencial de desenvolupament d'energies renovables, especialment la fotovoltaica	5
Riquesa del patrimoni natural i mediambiental, clau per a generar processos sostenibles	4,8	Polítiques nacionals i europees relacionades amb la promoció de les energies renovables i l'eficiència energètica	4,8
Implantació de mesures per a la lluita contra incendis forestals o inundacions (biotrituradores, vigilància estival a l'Esgoletja, etc.)	4,3	Patrimoni natural infrautilitzat que pot servir com a base per a estratègies de desenvolupament urbà sostenible	4,6
Polítiques municipals en eficiència energètica (substitució de l'enllumenat públic, impuls a comunitats energètiques, etc.)	4	Xarxes de ciutats i programes d'adhesió a pactes o estratègies per millorar l'eficiència energètica i combatre el canvi climàtic	4,3
Mesures per al control del soroll i emissions contaminants (tot i no existir PAM obligatori, hi ha accions vinculades a zones agrícoles)	3	Desenvolupament tecnològic vinculat a la generació d'energia renovable i a l'estalvi energètic en l'enllumenat públic	4,2
Capacitat tècnica i tecnològica per a la implantació d'energies renovables	2,5	Aposta pel creixement sostenible i pels principis de l'economia circular	4
		Desenvolupament de l'activitat de gestió de residus com a àmbit clau per a la conservació ambiental i la generació d'ocupació	3,7
		Necessitat de matèria orgànica per mantindre la capacitat productiva del sòl i les zones verdes urbanes	3,5

Taula 12. Anàlisi DAFO de l'Eix 4. Font i elaboració pròpies.

MOBILITAT I TRANSPORT

04.5

EIX 5: MOBILITAT I TRANSPORT

OBJECTIU ESTRATÈGIC 5 AFAVORIR LA PROXIMITAT I LA MOBILITAT SOSTENIBLE

OBJECTIUS ESPECÍFICS

5.1 Afavorir la ciutat o el poble de proximitat

5.2 Potenciar modes de transport sostenible

La mobilitat en l'entorn rural s'ha convertit en un element crucial en les polítiques territorials a causa del despoblament, la dispersió geogràfica i la falta d'infraestructures adequades. La dinàmica de desplaçament en els municipis de l'entorn rural influeix directament en la qualitat de vida, l'accés als serveis bàsics i la cohesió social. En aquest context, la justícia territorial és fonamental per a garantir la igualtat d'oportunitats i connexions eficients amb altres nuclis urbans.

Es reconeix la necessitat de models de mobilitat intel·ligent que garantisquen l'accessibilitat universal, reduïsquen les desigualtats territorials i fomenten una economia rural més dinàmica. La creació de sistemes de transport flexible i adaptat a les necessitats de la població rural és essencial per a combatre l'aïllament i la dependència del vehicle privat. Solucions com el transport a demanda, el cotxe compartit o l'ús de vehicles elèctrics comunitaris poden ser clau per a millorar la mobilitat en aquestes zones.

No obstant això, persisteixen desafiaments significatius, com la baixa freqüència del transport públic, la dependència del combustible fòssil i l'envelliment de la població, que pot tindre dificultats per a desplaçar-se de manera autònoma. Per a abordar estos problemes, es necessita un canvi de paradigma en la planificació territorial, apostant per estratègies que acosten els servicis essencials a la població, fomenten l'ús compartit dels recursos i garantisquen la sostenibilitat ambiental i social.

Un sistema de transport rural sostenible ha de ser eficient, equitatiu, segur i compatible amb la salut de les persones i l'entorn natural. Això implica la creació d'infraestructures per a mitjans de transport alternatius, com bicicletes o vehicles elèctrics, el suport a iniciatives locals d'autogestió del transport i la coordinació amb altres àrees per a assegurar connexions fiables amb ciutats i capitals comarcals. Els avanços tecnològics també juguen un paper crucial en este canvi, facilitant la planificació del viatge, millorant la confiança de l'usuari i permetent sistemes de transport més segurs i eficients.

El concepte de Pobles Intel·ligents es presenta com una solució per a un desenvolupament rural més sostenible, especialment en l'àmbit de la mobilitat intel·ligent. Aquest model aposta per la digitalització de servicis de transport, la

implementació de xarxes de transport col·laboratiu i l'ús d'energies renovables per a minimitzar l'impacte ambiental. En el futur, la integració d'estos sistemes amb la planificació territorial serà fonamental per a garantir una mobilitat sostenible en totes les seues dimensions i millorar la qualitat de vida en els municipis xicotets.

MOBILITAT I TRANSPORT A SUMACÀRCER

Dades descriptives i indicadors

D01	Variació de la població (2007-2023)	-15,1
D07	Sòl urbà discontinu (%)	16,8
D10	Compacitat residencial	
D10b	Sup. construïda ús residencial (%)	83
D17	Superfície d'infraestructures de transport i mobilitat	
D17a	Superfície infraestructures de transport (ha)	15,9
D17b	Superfície infraestructures de transport (%)	0,8
D18	Índex de motorització	
D18a	Vehicles domiciliats cada 1000 habitants	740,1
D18b	Percentatge de turismes (%)	63,7
D18c	Percentatge de motocicletes (%)	9,4
D22	Envelliment de la població	
D22a	Índex d'envelliment de la població (%)	27,2
D22b	Índex de senectut de la població (%)	16,6

Taula 13. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 5. Font: Agenda Urbana Espanyola. Elaboració pròpia.

Parc de vehicles

El nombre d'automòbils al municipi és elevat, igual que a la resta de la Ribera Alta. La proporció de ciclomotors i motocicletes també és elevada. Així, segons el PMUS, l'índex de motorització (vehicles per cada 1000 habitants) és superior al d'altres àmbits geogràfics del seu entorn, com la província de València i la Comunitat Valenciana. Açò és degut a la situació geogràfica del poble, així com a la reduïda oferta de transport públic al municipi.

Típus de vehicles	2019	2020	2021	2022
Camions	78	77	76	77
Furgonetes	38	36	36	36
Autobusos	0	0	0	0

Turismes	686	693	701	696
Motocicletes	91	92	95	95
Tractors industrials	1	1	2	2
Ciclomotors	182	177	173	176
Remolcs i semiremolcs	4	0	5	4
Altres vehicles	2	5	2	2
Total	1082	1081	1090	1088

Taula 14. Nombre de vehicles a Sumacàrcer segons el tipus (2019-2022). Font: DGT. Elaboració pròpia.

	Zero	ECO	Distintiu C	Distintiu B	Sense distintiu	Total
Turismes	2	10	266	213	205	696
Motocicletes	0	0	38	10	47	95
Furgonetes	1	0	2	5	28	36
Camions	0	0	9	21	47	77
Autobusos	0	0	0	0	0	0
Tractors industrials	0	0	1	0	1	2
Ciclomotors	1	0	4	54	117	176
Total	4	10	320	304	446	1084

Taula 15. Vehicles per tipus i distintiu ambiental a Sumacàrcer (2022). Font: GVA. Elaboració pròpia.

La classificació ambiental de la DGT divideix els vehicles segons el seu nivell d'emissions, atorgant distintius Zero emissions, ECO, C i B, mentre que els vehicles més antics es queden sense distintiu per ser els més contaminants.

A Sumacàrcer, el nombre de vehicles amb distintius ambientals sostenibles (Zero i ECO) és molt reduït, amb només 4 vehicles Zero emissions i 10 ECO en tot el municipi. Això indica que la presència de cotxes elèctrics o híbrids encara és molt baixa, possiblement per la falta d'infraestructures de recàrrega o pel cost més elevat d'aquests vehicles. Un dels vehicles elèctrics es tracta d'un vehicle elèctric que utilitzen els operaris municipals des de 2019, com a part de la seua aposta per una mobilitat sostenible.

La major part del parc mòbil es concentra en vehicles amb distintiu C (320) i distintiu B (304), que corresponen a cotxes i motocicletes amb motors de combustió interna relativament moderns però amb emissions moderades. No obstant això, destaca que 446 vehicles no tenen distintiu ambiental, fet que significa que gairebé el 41% del total

de vehicles són antics i més contaminants, especialment turismes (205), camions (47) i ciclomotors (117).

Aquestes dades mostren que Sumacàrcer té un parc automobilístic envellit, amb una alta presència de vehicles sense etiqueta ambiental. Aquesta situació pot incrementar la contaminació atmosfèrica i dificultar la mobilitat en zones de baixes emissions, en cas que es despleguen aquest tipus de restriccions en un futur.

Amb tot, Sumacàrcer encara té una presència molt baixa de vehicles sostenibles i un percentatge elevat de cotxes antics i contaminants. Fomentar la renovació del parc mòbil i millorar les infraestructures per a vehicles ecològics podria ser una estratègia a considerar en el futur.

Connexions interurbanes

Segons el PMUS vigent, el vehicle privat és imprescindible per a la mobilitat interurbana, a causa de la baixa accessibilitat al transport públic i a la poca freqüència d'aquest. L'índex de motorització és elevat en comparació amb altres àmbits geogràfics del seu entorn.

La disponibilitat de transport públic al municipi és escassa. Els habitants únicament disposen de servei a la demanda d'autobusos amb Xàtiva, amb el qual s'ha de demanar plaça per telèfon. Els horaris, de dilluns a divendres, els podem observar a la següent taula:

	DILLUNS A DIVENDRES LABORABLE	DILLUNS A DIVENDRES LABORABLE	DILLUNS A DIVENDRES LABORABLE	DILLUNS A DIVENDRES LABORABLE
SUMACARCER *	7:35		9:36	13:11
SELLENT *	7:45		9:41	13:16
COTES *	7:52		9:48	13:23
CÀRCER	7:55	8:53	9:51	13:26
ALCANTERA DE XÚQUER	7:55	8:53	9:51	13:26
BENEIXIDA	8:00	8:58	9:56	13:31
CASTELLÓ	8:09	9:06	10:04	13:39
SENYERA	8:13	9:11	10:09	13:44
MANUEL	8:18	9:16	10:14	13:49
HOSPITAL	8:26	9:24	10:22	13:57
XÀTIVA	8:36	9:34	10:32	14:07
	DILLUNS A DIVENDRES LABORABLE	DILLUNS A DIVENDRES LABORABLE	DILLUNS A DIVENDRES LABORABLE	DILLUNS A DIVENDRES LABORABLE
XÀTIVA	8:40	12:15	13:00	14:07
HOSPITAL	8:50	12:25	13:10	14:17
MANUEL	8:58	12:33	13:18	14:25
SENYERA	9:03	12:38	13:23	14:30
CASTELLÓ	9:08	12:43	13:28	14:35
BENEIXIDA	9:16	12:51	13:36	14:43
ALCANTERA	9:21	12:56	13:41	14:48
CÀRCER	9:21	12:56	13:41	14:48
COTES *	9:24	12:59		14:51
SELLENT *	9:31	13:06		14:58
SUMACARCER *	9:36	13:11		15:03

Taula 16. Horaris autobús Sumacàrcer-Xàtiva. Font: Autocarestogsa.

Així, la principal via de comunicació per accedir al municipi és la carretera autonòmica CV-560. Així mateix, a causa de la baixa accessibilitat al transport públic i la poca freqüència d'aquest, les relacions de mitjana/llarga distància es realitzen, excepte per a pocs usuaris de l'autobús, en cotxe.

Les distàncies aproximades a les localitats més rellevants pròximes al municipi, i els seus respectius temps de recorregut en vehicle privat són les següents:

Localitat	Distància	Temps
València	64 km	56 min
Alzira	30 km	34 min
Xàtiva	20 km	25 min
Ontinyent	39 km	37 min
Gandia	68 km	1h
Alacant	125 km	1h 27 min

Taula 17. Distàncies i temps a les localitats pròximes. Font: PUAM. Elaboració pròpia.

L'estació de tren més pròxima a Sumacàrcer és la de La Pobla Llarga, situada a aproximadament 12 quilòmetres del municipi. Aquesta estació ofereix serveis de rodalia que connecten amb diverses localitats de la regió.

Per arribar des de Sumacàrcer a La Pobla Llarga, es pot prendre la carretera CV-560 en direcció a Alcàntera de Xúquer i, posteriorment, enllaçar amb la CV-572, que condueix directament a La Pobla Llarga.

Així, podem valorar que les connexions de Sumacàrcer amb la resta de municipis són deficientes, sent predominant el transport amb vehicle privat. Aquesta situació limita en gran mesura la mobilitat interurbana de la població que no té accés a vehicle propi.

Mobilitat urbana

El municipi presenta un únic nucli urbà on es concentra tota la població. No hi ha polígons industrials o usos especialitzats similars. Així, malgrat que no existeix transport públic intraurbà, la mobilitat és senzilla, tot i que amb predominança del cotxe.

Gran part de la població realitza els trajectes intraurbans a peu. Es considera que les zones habilitades per al desplaçament a peu estan en bon estat i no existeix perill

d'atropellament. No obstant això, la majoria de trajectes no estan adaptats per a persones amb mobilitat reduïda.

Pel que fa a la mobilitat amb bicicleta, segons el PMUS (Pla de Mobilitat Urbana Sostenible), gran part de la població disposa de bicicleta però no s'utilitza habitualment. El poble no disposa de plataformes exclusives de ciclistes, sinó que s'han d'utilitzar els carrers normals, compartint itinerari amb els cotxes. Açò suposa un punt de perill afegit a la mobilitat de la població infantil i juvenil que, al no disposar de cotxe, és més probable que es desplace amb bicicleta. És important invertir en infraestructures ciclistes, no sols per fomentar la mobilitat sostenible i reduir les emissions contaminants, sinó també perquè prevalga la seguretat de qui utilitza aquest mitjà.

Aparcament

Respecte a l'aparcament, a causa de l'escassetat d'espai lliure existent al nucli urbà central, s'aprofita cada espai per a l'estacionament de vehicles. Així, és habitual que únicament es pugui aparcar a un dels marges de la via, amb carrers en els que s'alterna el costat del carrer on està permès aparcar en funció del mes de l'any.

L'elevada afluència de turistes durant els mesos d'estiu i la seua corresponent invasió desordenada de vehicles visitants genera la necessitat de l'existència de zones d'aparcament reservades a residents. En aquest sentit, és durant els mesos d'estiu quan es produeixen els majors problemes d'estacionament.

A l'Illa de l'Esgoletja trobem una zona d'estacionament regulat, on es controla l'accés i es cobra una xicoteta taxa. No obstant això, es tracta d'una instal·lació precària, sense pavimentar i sense places definides.

Dins del nucli de la població existeixen places reservades per a persones amb mobilitat reduïda.

A més de les reserves esmentades, existeix una reserva d'espai els diumenges de vesprada, tallant un tram del Carrer San Miguel per jugar a pilota valenciana. Aquesta mesura millora la convivència, la seguretat i fomenta una mobilitat més sostenible, donant prioritat a les persones en lloc dels vehicles.

Poble de proximitat, accessibilitat als serveis i mobilitat sostenible

El concepte de poble de proximitat fa referència a la capacitat d'un municipi per oferir a la seua població l'accés a serveis essencials (educació, sanitat, cultura, comerç, espais de trobada, etcètera) dins d'un radi assequible, preferiblement a peu o en bicicleta. Aquest model és especialment rellevant a Sumacàrcer, on el nucli compacte

facilita els desplaçaments interns i permet promoure hàbits de mobilitat més sostenibles i saludables.

Tanmateix, el poble presenta algunes mancances pel que fa a l'accessibilitat als serveis comarcals i supramunicipals. Les connexions interurbanes depenen gairebé exclusivament del vehicle privat, ja que el transport públic és escàs i poc freqüent, fet que afecta especialment aquells sectors de la població sense accés a cotxe, com les persones majors, la joventut o les famílies amb recursos limitats. L'estació de tren més propera, a La Pobla Llarga, es troba a més de 12 km i tampoc compta amb connexions eficients. Aquesta situació genera desigualtats en l'accés a recursos bàsics com la formació, la sanitat especialitzada o les oportunitats laborals. Tampoc existeixen ajudes pròpies per al transport i la mobilitat.

Pel que fa a la mobilitat infantil i juvenil, si bé gran part de la població es mou a peu dins del municipi, l'absència d'infraestructures específiques per a bicicletes o patinets redueix la seguretat dels desplaçaments i en limita l'ús habitual. Aquest fet pot suposar una barrera per a la independència i l'autonomia dels i les joves del poble, especialment en contextos familiars on no hi ha cotxe disponible.

Finalment, cal subratllar la importància de promoure la mobilitat sostenible com a resposta local al repte global del canvi climàtic. La dependència del vehicle privat augmenta les emissions contaminants, mentre que la promoció d'alternatives com el desplaçament a peu, l'ús de la bicicleta o el transport col·laboratiu pot reduir considerablement la petjada de carboni i millorar la qualitat de vida. Sumacàrcer disposa de potencial per a avançar cap a un model de mobilitat més resiliència i responsable ambientalment, sempre que les condicions de seguretat, accessibilitat i connectivitat s'ajusten a les necessitats de la població.

Projectes o iniciatives clau amb les que compta Sumacàrcer per donar resposta a aquest objectiu estratègic

Alguns dels projectes amb què compta Sumacàrcer per donar resposta a l'objectiu de la mobilitat sostenible són:

- **Adquisició de vehicle elèctric municipal** (2019): L'Ajuntament compta amb un vehicle elèctric utilitzat pels serveis municipals, una iniciativa pionera al poble per reduir emissions i visibilitzar alternatives sostenibles.
- **Elaboració del Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS)**: Document estratègic aprovat recentment que analitza la situació actual i proposa mesures per millorar la mobilitat interna, la seguretat viària i la sostenibilitat.

- **Elaboració del Pla Urbà d'Actuació Municipal (2021):** Aquest procés va recollir la veu de la població en la definició de les prioritats en matèria de mobilitat i serveis.
- **Servei d'autobús a demanda amb València:** Tot i ser una solució limitada, representa una fórmula adaptada a les característiques demogràfiques del municipi. Caldria reforçar i millorar-ne la difusió i accessibilitat.

ANÀLISI DAFO. EIX 5: MOBILITAT I TRANSPORT			
DEBILITATS		AMENACES	
Dèficit de transport públic, carències i deficiències en determinades zones i falta d'infraestructures per a la intermodalitat	5	Problemes de mobilitat com a conseqüència de grans fluxos en zones i períodes concrets, especialment per l'increment del turisme	5
Dèficit d'infraestructures de mobilitat sostenible, com xarxa de carril bici o mitjans per al desplegament de mobilitat alternativa	4,5	Increment dels nivells de contaminació atmosfèrica a causa de l'ús del vehicle privat en l'entorn urbà i periurbà	4,5
Patrons de mobilitat poc sostenible, amb predomini del vehicle privat sobre la mobilitat a peu o en bicicleta	4	Millora de la xarxa de carreteres a nivell territorial que pot incentivar l'ús del vehicle privat en detriment del transport públic	4,2
Absència d'una estratègia de mobilitat integrada lligada a l'accessibilitat i a plans de mobilitat urbana sostenible	2	Problemes de trànsit i mobilitat en accessos per desplaçaments vinculats al turisme i l'oci	4
Processos de dispersió demogràfica i d'activitats que generen problemes de connectivitat i disfuncionalitat en les xarxes de transport	1,8	Efectes sobre la mobilitat vinculats a un desenvolupament territorial dispers de baixa densitat	2
Dèficit d'aparcaments dissuasius en l'accés a grans ciutats	1		
Problemes de trànsit i mobilitat per congestió en desplaçaments quotidians casa-feina	0		
FORTALESES		OPORTUNITATS	
Model de poble compacte, especialment al nucli urbà, que facilita la proximitat i la mobilitat sostenible	5	Programes i fons autonòmics, estatals i europeus que faciliten i promouen les infraestructures de mobilitat urbana sostenible	4,8
Condicions favorables de clima i topografia per a impulsar el transport a peu i en bicicleta	4,5	Plans supramunicipals de transport sostenible que milloren la connexió interurbana amb transport públic i mitjans de mobilitat blana	4,5
Existència del Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS) aprovat en 2020	4	Possibilitat de creació d'aparcaments dissuasius	4
Actuacions puntuals relacionades amb la mobilitat sostenible (com millores en accessibilitat, passos de vianants, etc.)	3,5	Conscienciar i educar la població sobre la mobilitat i el transport sostenibles	3,8
Iniciatives municipals per al foment del transport públic sostenible i no contaminant (encara molt limitades)	2	Introducció de les TIC en la gestió dels serveis urbans de transport, com a element clau per a millorar-ne la qualitat i sostenibilitat	3,2
Bona xarxa d'infraestructures de comunicació millorada en els últims anys (no aplicable a Sumacàrcer per la seua escassa connectivitat)	1,5	Potencialitat de les xarxes policèntriques de ciutats com a suport per a plantejar una estratègia territorial de mobilitat sostenible	2,5

Taula 18. Anàlisi DAFO de l'Eix 5. Font i elaboració pròpies.

COHESIÓ SOCIAL I IGUALTAT D'OPORTU- NITATS

04.6

EIX 6: COHESIÓ SOCIAL I IGUALTAT D'OPORTUNITATS

OBJECTIU ESTRATÈGIC 6 FOMENTAR LA COHESIÓ SOCIAL I BUSCAR L'EQUITAT

OBJECTIUS ESPECÍFICS

6.1. Reduir el risc de pobresa i exclusió social en entorns desafavorits

6.2. Buscar la igualtat d'oportunitats des d'una perspectiva de gènere, edat i discapacitat

Els pobles i ciutats han sigut històricament l'escenari de relacions socials, on la densitat i proximitat de les persones han facilitat la construcció d'experiències humanes compartides, l'accés a la comunicació, el coneixement i la innovació. No obstant això, estes àrees també han sigut testimoni de desigualtats i conflictes socials, que poden generar inestabilitat, inseguretat i marginació, especialment en poblacions vulnerables si no s'aborden adequadament.

La desigualtat en l'accés a servicis bàsics, vivenda, educació, salut i oportunitats laborals té repercussions socioeconòmiques, ambientals i polítiques significatives. Les ciutats, com a motors de progrés social i econòmic, són fonamentals per a la convivència i el desenvolupament democràtic. D'altra banda, la falta d'enfocaments integrats i estratègies territorials pot conduir a desequilibris i disfuncions, com l'envelliment de la població, l'aïllament, la falta d'accés a servicis, la pèrdua d'infraestructures i oportunitats educatives o professionals.

L'hàbitat urbà exerceix un paper determinant en els processos d'integració o exclusió social, sent clau per a perseguir la igualtat de tracte i oportunitats, així com per a garantir el progrés econòmic. La regeneració urbana integrada es presenta com una eina fonamental per a coordinar accions que aborden des del punt de vista social, econòmic, urbanístic i mediambiental la regeneració dels barris més vulnerables.

En este context, l'Agenda busca un model territorial i urbà que promoga la cohesió social, la igualtat d'oportunitats i l'equitat. Tant les polítiques territorials com les urbanes han de tindre un enfocament social prioritari, garantint l'equilibri social, protegint la diversitat cultural i promovent la mescla de rendes, gèneres, cultures, edats i professions per a assegurar una adequada qualitat de vida per a tots els ciutadans.

COHESIÓ SOCIAL I IGUALTAT D'OPORTUNITATS A SUMACÀRCER

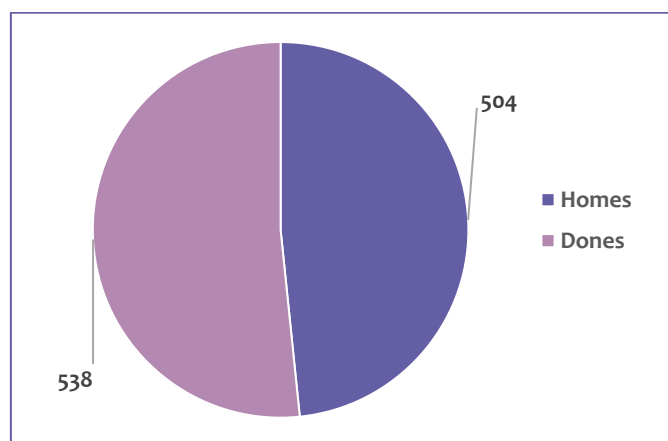
Dades descriptives i indicadors

D01	Variació de la població (2007-2023)	-15,1
D10	Compacitat residencial	
D10b	Sup construïda us residencial (%)	83
D22	Envel·liment de la població	
D22a	Índex d'envel·liment de la població (%)	27,2
D22b	Índex de senectut de la població (%)	16,6
D23	Població estrangera (%)	4,5
D24	Índex de dependència	
D24a	Índex de dependència total (%)	55
D24b	Índex de dependència infantil (%)	12,8
D24c	Índex de dependència de majors (%)	42,7
D26	Número de treballadors/res	
D26a	Treballadors en sector agricultura (%)	32
D26b	Treballadors en sector indústria (%)	6,7
D26c	Treballadors en sector construcció (%)	10
D26d	Treballadors en sector serveis (%)	51,3
D28	Taxa d'atur	
D28a	Percentatge d'aturats total (%)	6,9
D28b	Percentatge d'aturats entre 25 i 44 anys (%)	38,3

Taula 19. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 6. Font: Agenda Urbana Espanyola. Elaboració pròpia.

Anàlisi demogràfica

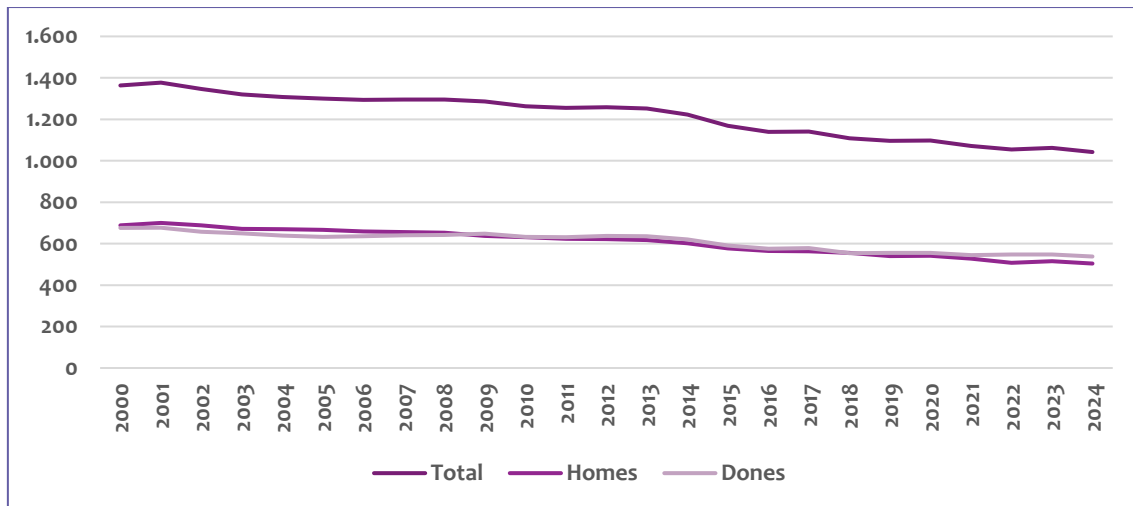
La població total de Sumacàrcer és de 1.042 persones, segons dades de l'INE per a 2024. Pel que fa a la distribució per gènere, trobem 504 homes i 538 dones, donant-se una lleugera feminització de la població.

Il·lustració 18. Distribució de la població per gènere a Sumacàrcer (2024). Font: INE. Elaboració pròpia.

Pel que fa a l'evolució poblacional en el municipi des de l'any 2000 al 2023, s'ha produït un descens de la població respecte a principis de segle, amb una reducció del 22,13%.

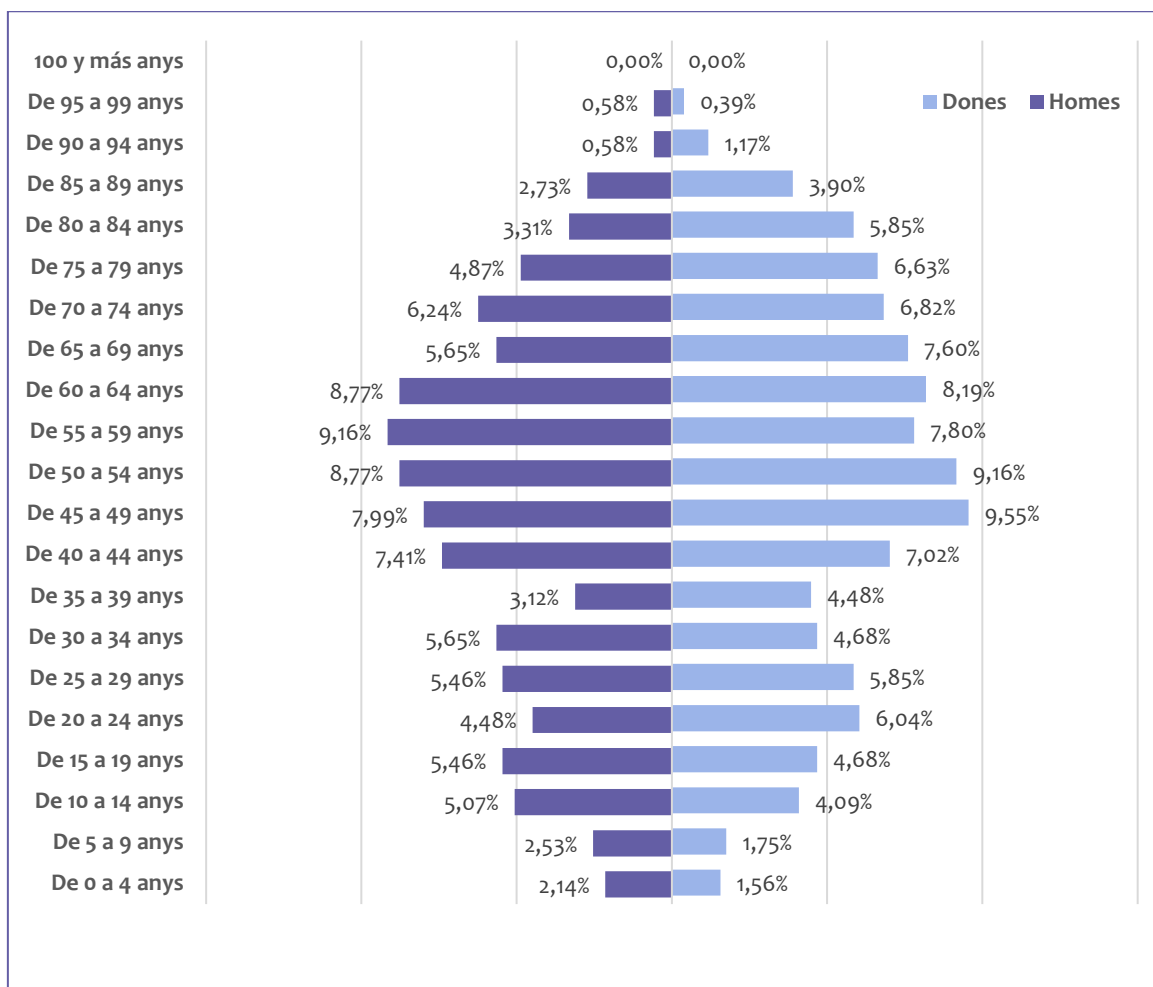
Pel que fa a la distribució per sexe, no s'observa una tendència a superposició d'un sexe sobre altre, sinó que va variant a mesura que va evolucionant la població, començant el segle amb una lleugera preponderància dels homes sobre les dones, mentre que actualment el nivell de dones es troba lleugerament per damunt que el d'homes.

Il·lustració 19. Evolució de la població de Sumacàrcer (2000-2024). Font: INE. Elaboració pròpia.

Com s'observa en la següent piràmide poblacional de Sumacàrcer distribuïda per sexe l'any 2023, la distribució general de la població presenta una forma de campana de Gauss, aprimant-se en els extrems (infància, adolescència i joventut). D'aquesta forma, s'observa com la població predominant es concentra en la població adulta.

La major part de la població es concentra en el tram d'edat de 40 a 74 anys, conformat per un total de 565 persones representant el 53,1% respecte a la població total, és a dir més de la meitat de la població de Sumacàrcer.

Il·lustració 20. Piràmide poblacional de Sumacàrcer (2023). Font: INE. Elaboració pròpia.

En conclusió, l'estructura poblacional de Sumacàrcer evidencia una tendència clara cap a l'envelliment, la qual cosa suggereix la necessitat de planificació i adaptació en diverses àrees per a mantenir la qualitat de vida de la població, així com per a assegurar la sostenibilitat social i econòmica a llarg termini.

L'anàlisi del moviment natural de la població de Sumacàrcer entre 2018 i 2023 mostra un creixement vegetatiu constantment negatiu, fet que evidencia un descens demogràfic a causa de l'excés de defuncions sobre els naixements.

Durant aquest període, els naixements es mantenen molt baixos, oscil·lant entre 2 i 4 anuals, amb una excepció el 2022, quan arriben a 6. Tot i aquest xicotet augment, les defuncions segueixen sent molt més elevades, amb un màxim de 23 el 2021 i una mitjana d'aproximadament 16 per any. Això ha resultat en un creixement vegetatiu molt desfavorable, amb una pèrdua anual que oscil·la entre -7 i -20 persones.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Naixements	2	2	2	3	6	4
Defuncions	16	14	15	23	12	13
Creixement vegetatiu	-14	-12	-13	-20	-7	-9

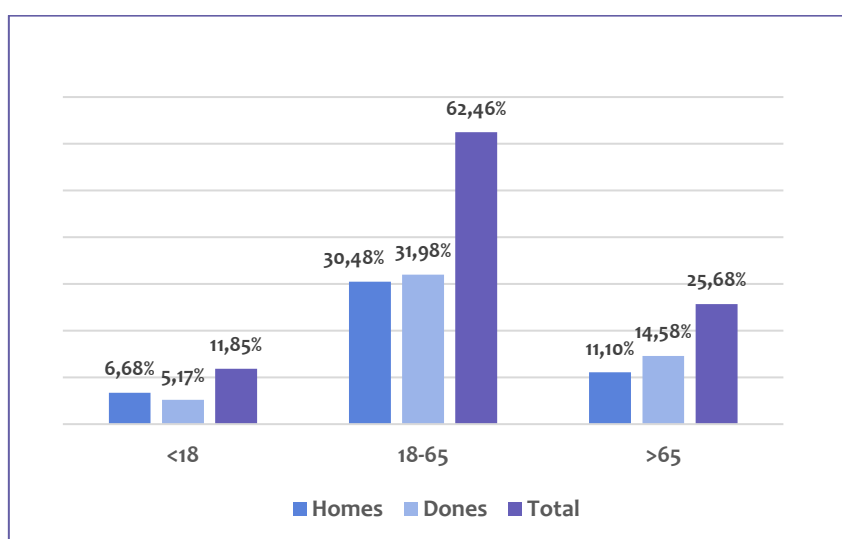
Taula 20. Moviment natural de la població a Sumacàrcer (2018-2023). Font: Fitxa Municipal GVA. Elaboració pròpia.

Respecte a les dades relacionades amb la infància i adolescència (població d'entre 0 i 17 anys), podem observar la situació a la següent taula. Si observem les dades demogràfiques més detalladament, de les 1.063 que conformen en el municipi (2023), la població menor d'edat suposa un 11,85% de la població total, sent 71 homes (6,68%) i 55 dones (5,17%).

	Homes	%	Dones	%	Total	%
<18	71	6,68%	55	5,17%	126	11,85%
18-65	324	30,48%	340	31,98%	664	62,46%
>65	118	11,10%	155	14,58%	273	25,68%
Total	513	48,26%	550	51,74%	1.063	100,0%

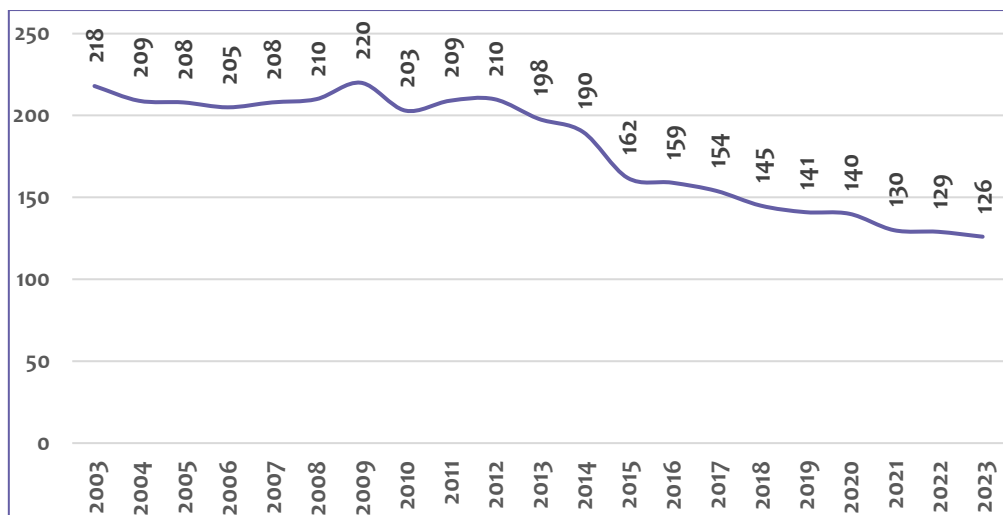
Taula 21. Distribució de la població per grans grups d'edat i gènere (2023). Font: INE. Elaboració pròpia.

A continuació, es pot observar aquesta informació en forma de gràfic, representant amb claredat com la població menor d'edat és el grup poblacional amb menys representació pel que fa als nivells de població en el municipi.

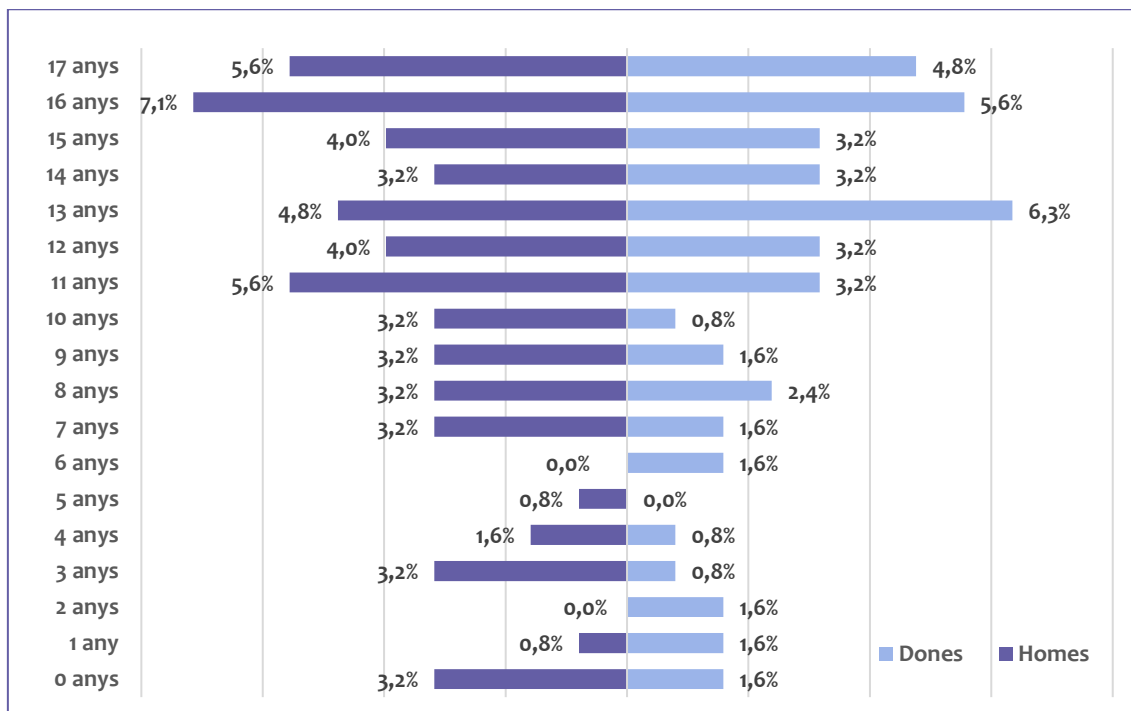
Il·lustració 21. Distribució de la població de Sumacàrcer per grans grups d'edat i gènere (2023). Font: INE. Elaboració pròpia.

Pel que fa a l'evolució de la infància i adolescència del municipi dels últims 20 anys, les dades mostren un descens de la població menor d'edat, que coincideix amb la reducció de la població que s'ha anat produint en els últims anys. L'any 2009 la població menor es trobava en 220, la xifra més alta dels últims 20 anys, mentre que ha sigut l'any 2023, quan s'ha viscut les dades més baixes de població menor d'edat amb un total de 126 persones. D'aquesta manera, des de l'any 2003 s'ha produït un descens de la població menor de 18 anys en un 42,20%.

Il·lustració 22. Evolució del nombre d'habitants menors d'edat de Sumacàrcer (2003-2023). Font: INE. Elaboració pròpia.

De manera més detallada, la següent piràmide de la població menor d'edat de Sumacàrcer mostra una certa paritat entre sexes, encara que varia molt en funció de l'edat, així que no existeix una tendència fixa de major pes d'un sexe sobre l'altre, sinó que canvia en funció de l'edat. Les edats amb major representació són els 16 anys (16 persones), seguit dels 13 anys (14 persones) i dels 17 anys (13 persones). D'aquesta manera, podem afirmar que els majors nivells de població es concentren en els últims trams d'edat d'aquest sector poblacional.

Il·lustració 23. Piràmide poblacional de la població menor d'edat a Sumacàrcer (2023). Font: INE. Elaboració pròpia.

La població de Sumacàrcer està majoritàriament composta per persones de nacionalitat espanyola, representant el 95,50% del total, amb una lleugera variació entre homes (96,60%) i dones (95,60%). Aquesta dada indica un municipi amb una població relativament homogènia en termes de nacionalitat, amb una presència molt limitada de persones d'origen estranger.

Pel que fa a la població d'origen europeu, tant de la Unió Europea (1,90%) com de la resta d'Europa (0,60%), s'observa una representació minoritària. Les dones tenen una presència lleugerament més gran en el grup de la UE (2,00% enfront de 1,40% dels homes), mentre que en la resta d'Europa la tendència s'inverteix, amb més homes (0,80%) que dones (0,40%).

Les persones provinents d'Àfrica representen només el 0,40% de la població, sense diferències significatives entre homes i dones, el que suggereix una presència molt reduïda de població d'aquest origen.

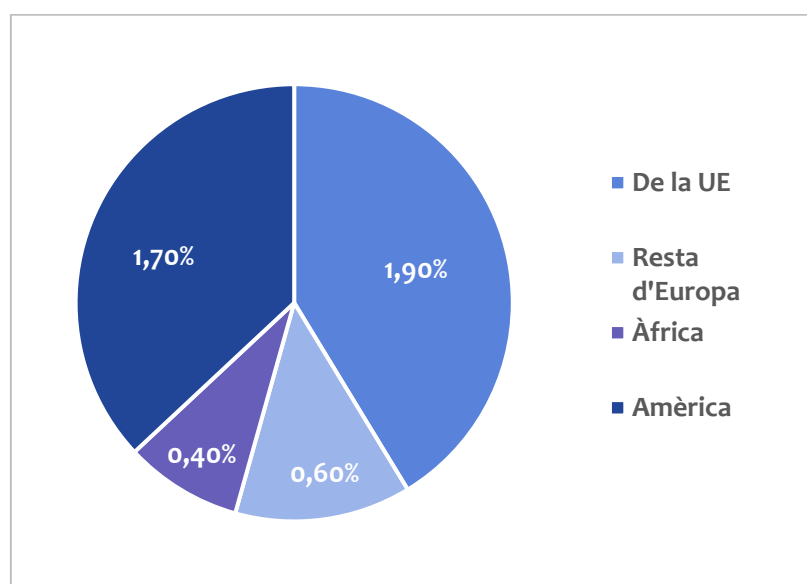
Finalment, la població d'Amèrica té un pes lleugerament superior (1,70% del total), amb una distribució desigual entre homes (1,40%) i dones (2,00%). Aquest fet pot indicar una presència més gran de dones d'origen americà, possiblement per motius laborals o de reagrupament familiar.

En conjunt, Sumacàrcer presenta una població d'origen autòcton, amb una diversitat nacional molt limitada. Els col·lectius estrangers amb més presència són els provinents d'altres països de la UE i d'Amèrica, especialment entre les dones. Aquesta

realitat demogràfica pot influir en les polítiques d'integració i en la configuració sociocultural del municipi, on la immigració té un impacte relativament baix en comparació amb altres zones més urbanitzades.

	Homes	Dones	Total
Espanyola	96,60%	95,60%	95,50%
De la UE	1,40%	2,00%	1,90%
Resta d'Europa	0,80%	0,40%	0,60%
Àfrica	0,40%	0,40%	0,40%
Amèrica	1,40%	2,00%	1,70%

Taula 22. Població per nacionalitat i gènere (2023). Font: Fitxa municipal GVA. Elaboració pròpia.

Il·lustració 24. Distribució de les nacionalitats estrangeres segons continent d'origen Sumacàrcer (2023). Font: Fitxa municipal GVA. Elaboració pròpia.

Pel que fa a la nacionalitat del sector poblacional menor de 18 anys, en el municipi de Sumacàrcer conviu població de 2 països d'origen diferents, representant el 1,6% de la població infantil. Aquests dos països son Ucraïna i França, amb una única persona d'aquest origen en cada país, sent aquest dos de sexe masculí i representant cadascun dels països el 0,8% de la població menor d'edat del municipi.

País	Nombre de persones	%
Ucraïna	1	0,8%
França	1	0,8%
Espanya	124	98,4%
Total nacionalitat estrangera		1,6%

Taula 23. Població per nacionalitat menor de 18 anys (2024). Font: Ajuntament de Sumacàrcer. Elaboració pròpia.

Principals indicadors demogràfics

A continuació podem observar els principals indicadors demogràfics relacionats amb la dependència:

Indicadors demogràfics	Sumacàrcer	Província de València	Comunitat Valenciana
Dependència (Pob. <16 + Pob. >64) / (Pob. De 16 a 64) × 100	57,00%	52,6%	53,70%
Dependència població <16 anys (Pob. <16) / (Pob. De 16 a 64) × 100	14,3%	22,6%	22,90%
Dependència població >64 anys (Pob. >64) / (Pob. De 16 a 64) × 100	42,7%	30%	30,90%
Envelliment (Pob. >64) / (Pob. <16) × 100	297,9%	132,8%	135,10%
Longevitat (Pob. >74) / (Pob. >64) × 100	53,3%	48,5%	48,00%
Maternitat (Pob. De 0 a 4) / (Dones de 15 a 49) × 100	8,8%	16,6%	17,00%
Renovació de la població activa (Pob. De 20 a 29) / (Pob. De 55 a 64) × 100	64,4%	73,40%	73,90%

Taula 24. Principals indicadors demogràfics de Sumacàrcer (2023). Font: IVE. Elaboració pròpia.

Com s'observa a la taula, Sumacàrcer presenta unes característiques demogràfiques significativament diferents respecte a la mitjana de la província de València i la Comunitat Valenciana. El municipi té una taxa de dependència del 57%, superior a la de la província (52,6%) i la regió (53,7%), la qual cosa indica una càrrega més gran sobre la població en edat de treballar (16-64 anys). Dins d'aquesta dependència, destaca

una baixa taxa de dependència infantil (14,3%), molt per sota de la província (22,6%) i la Comunitat Valenciana (22,9%), fet que mostra una proporció menor de població jove (<16 anys). Al contrari, la taxa de dependència de la població major de 64 anys és del 42,7%, notablement més alta que a la província (30%) i la regió (30,9%), cosa que reflecteix un envelliment considerable de la població.

L'índex d'envelliment de Sumacàrcer és alarmantment alt, amb un 297,9%, més del doble que la mitjana provincial (132,8%) i autonòmica (135,1%). Això posa de manifest una població clarament envellida en relació amb els menors de 16 anys. A més, el municipi presenta una elevada longevitat, amb un 53,3% de persones majors de 74 anys dins de la població de més de 64 anys, xifra superior a la de la província (48,5%) i la regió (48%).

Un altre aspecte preocupant és la baixa taxa de maternitat, situada en un 8,8%, molt inferior al 16,6% de la província i el 17% de la Comunitat Valenciana, cosa que denota un descens de la natalitat entre les dones d'edats fèrtils (15-49 anys). Finalment, la renovació de la població activa és del 64,4%, per sota de la mitjana provincial (73,4%) i autonòmica (73,9%), fet que indica dificultats per substituir la població en edat de jubilació (55-64 anys) per joves d'entre 20 i 29 anys.

En resum, Sumacàrcer afronta importants desafiaments demogràfics, com ara un envelliment accentuat, una baixa taxa de natalitat i una renovació insuficient de la població activa, factors que podrien impactar de manera negativa en el futur econòmic i social del municipi.

Treball

L'anàlisi de la desocupació registrada a Sumacàrcer, segons les dades de març de 2024, ens ofereix una panoràmica significativa de l'estructura del mercat laboral i de les seues febleses estructurals.

La xifra total de persones desocupades ha passat de 60 l'any 2020 a 53 el 2024. Tot i aquesta lleugera disminució global, s'observen fluctuacions interanuals, amb un mínim destacable el 2022 (42 persones) i un repunt lleuger el 2023 i 2024. L'evolució mostra que la desocupació al municipi no segueix una tendència clarament descendent, sinó que es manté en xifres moderades amb certa estabilitat.

Les dades reflecteixen una bretxa de gènere persistent: el nombre de dones desocupades ha sigut superior al dels homes en tots els anys analitzats. El 2024 hi ha 31 dones desocupades davant de 22 homes. Aquest desequilibri mostra una major vulnerabilitat laboral de les dones i pot estar relacionat amb una presència majoritària en sectors més precaris o temporals com els serveis.

L'estructura de la desocupació per sectors revela una forta concentració al sector serveis (82,2%), seguit a molta distància per l'agricultura (8,9%) i la construcció (6,7%). No hi ha persones registrades com a desocupades en el sector industrial, degut a la presència molt baixa d'aquest sector al municipi.

Aquesta concentració en serveis indica una dependència forta d'un sector molt vulnerable a la temporalitat, la precarietat i la falta d'estabilitat en l'ocupació, especialment en pobles menuts com Sumacàrcer on l'oferta és limitada.

Trobarem una anàlisi més detallada del mercat laboral a l'apartat d'economia.

Igualtat de gènere

Sumacàrcer ha fet passos importants en la promoció de la igualtat de gènere. Després del I Pla d'Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes (2018-2022), que va establir accions concretes per reduir les desigualtats i fomentar la sensibilització en l'àmbit de l'Ajuntament, el municipi ha consolidat aquest compromís amb l'aprovació d'un nou Pla d'Igualtat el 2024 a nivell municipal.

Aquest nou pla representa una gran oportunitat per continuar avançant en la igualtat, assegurant la integració d'accions específiques en àmbits com l'educació, la cultura i la vida comunitària. La seua implementació permetrà reforçar valors com el respecte, la corresponsabilitat i la diversitat, contribuint a la construcció d'un entorn més equitatiu i inclusiu per a tota la població.

A Sumacàrcer, els recursos per a la conciliació familiar i laboral inclouen escoles d'estiu, Nadal i Pasqua, que ofereixen suport puntual durant els períodes de vacances escolars, i una escola infantil de primer cicle, essencial per a famílies amb infants de 0 a 3 anys.

A més, el menjador escolar ofert pel CRA Escoles del Xúquer facilita la conciliació per a les famílies amb jornades laborals llargues, garantint un espai segur i una alimentació equilibrada. Pel que fa a les activitats extraescolars, l'oferta, tot i existent, és reduïda i sovint obliga al desplaçament a altres municipis per accedir a més opcions.

En conjunt, aquests recursos són útils però insuficients per cobrir plenament les necessitats de les famílies, fet que evidencia la necessitat d'ampliar i diversificar l'oferta.

Educació

L'anàlisi del nivell d'estudis de la població de Sumacàrcer mostra un perfil formatiu marcat per una presència majoritària de nivells educatius bàsics. El 44,38 % de la població de 15 anys o més ha completat la primera etapa de l'educació secundària, xifra lleugerament superior a la mitjana comarcal i significativament per damunt de les mitjanes provincial i autonòmica. Això indica que el nivell mitjà d'estudis és el més comú, però també evidencia una certa desconexió amb la formació postobligatòria.

Un 20,54 % de la població només compta amb educació primària o inferior, un percentatge preocupant que supera la mitjana de la comarca (15,7 %), la província (14,04 %) i la comunitat (16,04 %). Aquesta situació pot suposar una barrera per a l'accés a l'ocupació i per a la inclusió social, especialment en un context econòmic que cada vegada exigeix majors qualificacions.

Només el 19,20 % de la població ha completat la segona etapa d'educació secundària o estudis postsecundaris no superiors, i tan sols un 15,89 % ha assolit estudis superiors. Aquest darrer indicador està molt per davall de la mitjana provincial (32,52 %) i autonòmica (28,91 %), posant de manifest una bretxa formativa que pot limitar les oportunitats laborals i la capacitat del municipi per desenvolupar un teixit econòmic basat en l'economia del coneixement.

Nivell d'estudis completats	Municipi	Comarca	Província	Comunitat
Població de 15 o més anys - 2022 (persones)	969	192.141	2.245.975	4.396.784
Nivell d'estudis. Educació primària e inferior - 2022 (%)	20.54	15.7	14.04	16.04
Nivell d'estudis. Primera etapa d'Educació Secundària i similar - 2022 (%)	44.38	41.06	32.36	34.14
Nivell d'estudis. Segona etapa d'Educació Secundària i Educació Postsecundària no Superior - 2022 (%)	19.2	26.24	21.08	20.91
Nivell d'estudis. Educació Superior - 2022 (%)	15.89	17.0	32.52	28.91

Taula 25. Nivell d'estudis en la població major de 15 anys a Sumacàrcer (2022). Font: Argos. Elaboració pròpia.

Pel que fa als equipaments educatius, en primer lloc trobem una escoleseta infantil municipal pública de 1r cicle, "El Xúquer". Aquesta escoleseta ofereix servei per als

xiquets i xiquetes d'entre 0 i 3 anys, amb 36 places, tot i que no es cobreixen totes. Es tracta d'una escoleta de titularitat pública gestionada per l'Ajuntament.

El centre educatiu principal de Sumacàrcer és el CRA Escoles del Xúquer, amb aularis a Sumacàrcer i a Gavarda. Pel que fa a l'aulari de Sumacàrcer, l'escola disposa de 75 places autoritzades per a educació primària i 25 per a educació infantil. Podem observar les dades de matriculació de l'aulari de Sumacàrcer a la següent taula:

Alumnes a l'aulari de Sumacàrcer	
Educació Infantil	6
Primària	25
Total	31

Taula 26. Dades de matriculació a l'Aulari de Sumacàrcer del CRA Escoles del Xúquer (curs 2024/2025). Font: CRA Escoles del Xúquer. Elaboració pròpia.

Es tracta d'un centre educatiu de dimensions reduïdes, la qual cosa facilita baixes ràtios professorat-alumnat i una atenció en gran mesura personalitzada. Existeix una única aula per a tot el cicle d'infantil, i els cursos de primària s'agrupen de 2 en 2 anys. A més, es tracta d'un centre adaptat, que ofereix accessibilitat per a persones amb cadira de rodes, amb la qual cosa es tracta d'una opció inclusiva per a estudiants amb discapacitat.

Per altra banda, al CRA Escoles del Xúquer existeix un servei de menjador i una aula per a xiquets i xiquetes de dos anys. Al CRA Escoles del Xúquer no existeix escoleta matineria, la qual cosa pot dificultar la conciliació familiar a les primeres hores del dia.

A Sumacàrcer no existeix cap institut d'educació secundària. El CRA Escoles del Xúquer té com a IES associat a l'IES de Càrcer. L'oferta educativa d'aquest institut és la següent: Educació Secundària Obligatoria, Batxillerat de ciències i tecnologia, Batxillerat d'humanitats i ciències socials, i FP Bàsica d'informàtica d'oficina. Aquest IES es troba a 14 minuts en cotxe de Sumacàrcer, la qual cosa impossibilita que els adolescents puguin acudir-hi per ells mateixos, si no tenen moto. No obstant això, existeix un servei d'autobús que permet el desplaçament Sumacàrcer-Càrcer a l'alumnat del poble.

De forma complementària a l'educació reglada, també cal destacar els estudis de música que es poden cursar a Sumacàrcer. En aquest sentit, pren especial importància l'Escola de Música de la banda la Unió Musical "El Xúquer".

Actualment, Sumacàrcer no disposa d'una oferta educativa per a l'ensenyament d'idiomes, ja que no compta amb escoles oficials, acadèmies privades ni programes municipals específics.

Infància i adolescència

Seguint el Pla Municipal d'Infància i Adolescència, podem determinar les principals necessitats de la infància i l'adolescència en diversos àmbits.

Al tractar-se d'un poble xicotet, l'absentisme no és un problema rellevant entre els xiquets i les xiquetes del CRA Escoles del Xúquer. Des del centre s'ofereix una atenció personalitzada, i el nivell socioeconòmic de les famílies és adequat, la qual cosa deriva en un absentisme escolar reduït o fins i tot nul. A més, la relació amb les famílies és molt propera, fet que facilita l'abordatge de qualsevol problemàtica que pugui sorgir.

Pel que fa a l'alumnat migrant a Sumacàrcer és molt reduït, amb la presència d'1 o 2 famílies al municipi. La seua integració és, en general, molt positiva, ja que es tracta principalment d'infants de segona generació, fet que facilita notablement el seu procés d'adaptació tant a l'entorn escolar com a la vida comunitària.

Així, el personal docent entrevistat del CRA Escoles del Xúquer valora que el principal repte educatiu a Sumacàrcer és la conseqüència directa del despoblament, un fenomen que afecta de manera significativa el municipi i que es reflecteix en el sistema educatiu local. Actualment, el nombre d'alumnes que passen a l'institut supera el dels que s'incorporen a l'etapa d'educació infantil, fet que redueix gradualment les xifres totals d'escolarització. Aquesta situació ha provocat que els cursos de primària es desenvolupen amb aules agrupades, on alumnes de primer i segon comparteixen espai, així com la resta de cursos que, de manera similar, funcionen de dos en dos. La tendència actual indica que, en dos o tres anys, aquestes agrupacions podrien ampliar-se encara més a causa de la disminució progressiva de l'alumnat. Aquesta realitat suposa un repte per mantenir la qualitat educativa i garantir l'atenció adequada a la diversitat d'edats i nivells acadèmics en una mateixa aula, alhora que posa de manifest la necessitat d'abordar estratègies per frenar el despoblament i atraure noves famílies al municipi.

Un dels principals reptes educatius per a l'adolescència a Sumacàrcer és la manca de transport per accedir a la Formació Professional en altres municipis. L'absència d'un servei específic obliga les famílies a autoorganitzar-se, fet que pot dificultar l'accés a certes opcions formatives. Garantir un transport adequat permetria ampliar les oportunitats educatives i evitar que aquest factor condicionara les decisions acadèmiques de la joventut del poble.

Pobresa o exclusió social

Per a mesurar la situació de pobresa o exclusió social, prenem com a referència els indicadors de la comarca de la Ribera Alta, ja que no existeixen dades específiques per a Sumacàrcer.

	Taxa de risc de pobresa	AROPE	Carència material	Carència material severa	Carència material i social severa	Renda mitjana per unitat de consum
Comunitat Valenciana	18,9	24,9	21,0	9,5	8,2	18.752
La Ribera Alta	17,6	21,9	17,9	8,4	7,3	19.746

Taula 27. Indicadors de pobresa i condicions de vida (2023). Font: GVA. Elaboració pròpia.

Les dades mostren que la Ribera Alta presenta una situació lleugerament millor que la mitjana de la Comunitat Valenciana en termes de pobresa i exclusió social. La taxa de risc de pobresa a la comarca és del 17,6%, inferior al 18,9% de la Comunitat Valenciana, i l'indicador AROPE, que mesura el risc d'exclusió social, també és menor (21,9% enfront del 24,9%).

A més, la carència material, que fa referència a la dificultat per accedir a béns i serveis bàsics, afecta el 17,9% de la població, per sota del 21% autonòmic. Tot i aquestes dades relativament més positives, encara hi ha un percentatge preocupant de població en situació de carència material severa (8,4%) i de carència material i social severa (7,3%), la qual cosa indica que una part significativa dels habitants de la Ribera Alta viu amb dificultats greus per cobrir necessitats bàsiques i participar en la vida social.

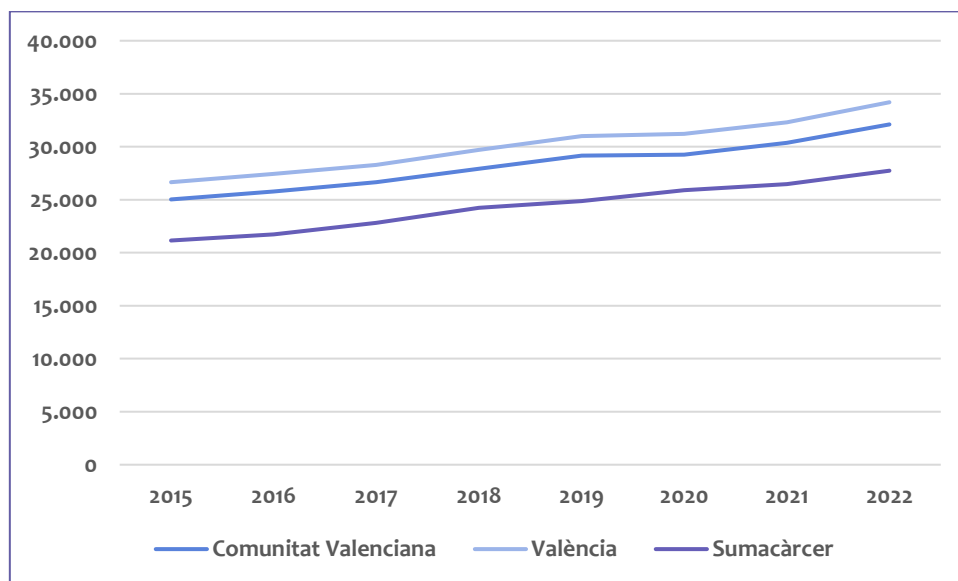
La renda mitjana per llar ens indica l'ingrés mitjà que rep una llar en un període determinat, en aquest cas, un any. Ens serveix per a comprendre com es distribueix la riquesa entre famílies a Sumacàrcer.

L'evolució de la renda mitjana per llar al llarg del període 2015-2022 mostra una tendència de creixement generalitzat a les tres àrees analitzades: Sumacàrcer, la província de València i la Comunitat Valenciana. Sumacàrcer, tot i partir d'una renda mitjana significativament inferior, ha experimentat un creixement destacable que l'apropa progressivament a la mitjana de la Comunitat Valenciana. Aquesta evolució evidencia una millora en les condicions econòmiques del municipi, tot i que encara es manté per sota dels valors observats a la província i a la Comunitat.

En comparació amb la província de València, Sumacàrcer manté un diferencial important al llarg dels anys. Mentre que València presenta una renda mitjana consistentment superior, Sumacàrcer mostra un ritme de creixement més accelerat, reflectint un possible procés de recuperació econòmica o d'igualació relativa. Pel que fa a la Comunitat Valenciana, Sumacàrcer també parteix d'una posició més baixa, però aconsegueix una aproximació gradual que destaca per la seva constància i dinamisme.

En resum, tot i que Sumacàrcer encara no ha assolit els nivells de renda mitjana de la província o de la Comunitat, la seva trajectòria positiva apunta a una millora

significativa, especialment en un context on les desigualtats regionals tendeixen a mantenir-se estables. Aquesta evolució posa de manifest el potencial del municipi per continuar reduint l'escletxa amb les mitjanes provincials i autonòmiques en el futur.

Il·lustració 25. Evolució de la renda mitjana per unitat de consum a Sumacàrcer (2015-2022). Font: GVA. Elaboració pròpia.

Malgrat aquestes diferències, els indicadors segueixen evidenciant la necessitat d'impulsar polítiques socials que milloren les condicions de vida de la població més vulnerable i reduïsquen la bretxa de desigualtat.

Projectes o iniciatives clau amb les que compta Sumacàrcer per donar resposta a aquest objectiu estratègic

Sumacàrcer ha posat en marxa diversos instruments i accions que, tot i les seues dimensions reduïdes, constitueixen una base sòlida per a avançar en matèria de cohesió social i igualtat d'oportunitats. Entre els més destacats trobem:

- **Pla Municipal d'Infància i Adolescència (PMIA):** Aquest document estratègic permet identificar les necessitats específiques de la població menor d'edat i desenvolupar polítiques públiques adaptades. Gràcies al PMIA s'ha creat el Consell d'Infància i Adolescència, un espai de participació activa per als més joves. A més, ha permés detectar reptes com el despoblament educatiu, la falta de transport per accedir a la Formació Professional o les mancances en l'oferta d'activitats extraescolars.
- **Pla d'Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes:** Després d'una primera edició (2018-2022), el municipi ha aprovat en 2024 un nou Pla d'Igualtat, que amplia les línies d'actuació i integra la perspectiva de gènere en àmbits com la

cultura, l'educació, la vida comunitària o la conciliació. Aquest pla afavoreix la igualtat efectiva, la prevenció de la violència de gènere i el foment de la corresponsabilitat.

- **Escoleta infantil municipal i serveis de conciliació:** Sumacàrcer compta amb una escoleta infantil de primer cicle de titularitat pública, que cobreix part de les necessitats de conciliació de les famílies amb criatures de 0 a 3 anys. També ofereix serveis com l'escoleta de Nadal, Pasqua i estiu, que donen suport en períodes no lectius, així com el menjador escolar al CRA Escoles del Xúquer.
- **Accions contra la vulnerabilitat social:** El municipi compta amb l'acompanyament de serveis socials bàsics, així com accés a serveis mancomunats en matèria de dependència, inclusió i atenció a persones majors. A més, les dades sobre ocupació i educació han portat a desenvolupar línies d'acció per millorar les oportunitats laborals, especialment per a dones i joves.

ANÀLISI DAFO. EIX 6: COHESIÓ SOCIAL			
DEBILITATS		AMENACES	
Alta taxa d'envelliment, com a conseqüència de la baixa natalitat i l'emigració de la població jove	5	Augment del pes de la quarta edat, amb un increment de demandes socials en un context de bretxa digital	5
Baix nivell educatiu i formatiu de la població, sovint per l'especialització en el sector primari	3,8	Força estacionalitat turística amb impacte en la prestació de serveis i el mercat de treball	5
Elevada taxa d'atur associada al risc d'exclusió social i augment de la demanda de serveis socials	3,5	Desigualtat econòmica i pobresa relativa dins d'unes dinàmiques territorials que afecten el poble en conjunt	4,5
Conseqüències socials del deteriorament del medi ambient urbà en algunes zones	2,5	Prestacions socials insuficients o no adaptades a les noves realitats, especialment per als col·lectius més vulnerables	4,2
Concentració de vulnerabilitat urbana i exclusió social en entorns amb alta taxa de pobresa i atur	2	Bretxa entre la formació de la població i els perfils laborals demandats, que requereix actuacions en educació i formació	4
Barris en procés de degradació i/o abandonament	1,5	Desigualtat i bretxa de gènere, que afecta especialment determinats col·lectius	3,5
Àmbits d'infravivenda o assentaments irregulars	1	Efectes de les explotacions agrícoles intensives sobre el perfil socioeconòmic, amb presència de persones migrants o minories ètniques	2
Problemes d'absentisme i abandonament escolar	0		
FORTALESES		OPORTUNITATS	
Existència d'iniciatives locals i plans per fomentar la convivència, la cohesió social i la inclusió sociolaboral	4,5	Desenvolupament de programes socials amb finançament europeu per millorar les condicions socioeconòmiques	4,5
Model de poble compacte, amb una trama urbana que afavorix la convivència i la viabilitat dels serveis	4,5	Iniciatives per atraure població jove amb habitatge, serveis i equipaments adaptats	4,2
Bon nivell de convivència i seguretat ciutadana	4,2	Desenvolupament turístic de zones despoblades per ajudar a fixar població i dinamitzar l'economia	4
Teixit associatiu actiu i ciutadania compromesa amb el desenvolupament social i econòmic del poble	4	Existència d'espais públics i solars buits amb potencial per a usos socials i econòmics	4
Existència de serveis bàsics en educació, sanitat i majors, tot i que amb recursos limitats per la mida del municipi	3,5	Ús de les TIC per millorar la governança, participació i compromís ciutadà	3,8
Població activa altament qualificada	3	Iniciatives per fomentar l'administració electrònica i la prestació de serveis amb TIC	3,5
Existència de programes específics per atraure i retenir població jove	2,5	Barris amb forta identitat i arrelament com a factor d'atracció	3,5
Experiència en programes d'inclusió social amb fons europeus	2	Multiculturalitat i diversitat com a base per a iniciatives d'integració social	2,8
		Situació estratègica com a centre de referència social per a pobles veïns	1,5

Taula 28. Anàlisi DAFO de l'Eix 6. Font i elaboració pròpies.

ECONOMIA RURAL

04.7

EIX 7: ECONOMIA RURAL

OBJECTIU ESTRATÈGIC 7 IMPULSAR I AFAVORIR
L'ECONOMIA URBANA/RURAL

OBJECTIUS ESPECÍFICS

7.1. Buscar la productivitat local, la generació d'ocupació i la dinamització i diversificació de l'activitat econòmica

7.2. Fomentar el turisme sostenible i de qualitat i els sectors claus de l'economia local

La sostenibilitat econòmica va més enllà dels aspectes purament financers, sent crucial per a l'assoliment d'altres objectius. L'urbanisme exerceix un paper fonamental en integrar diverses perspectives en el disseny de les ciutats i els pobles, abordant aspectes com l'accessibilitat, la mobilitat, la seguretat i la qualitat de vida. No obstant això, la descoordinació entre la planificació sectorial i urbanística pot generar disfuncions, com s'observa en el turisme i l'economia col·laborativa, on la falta de coordinació pot crear tensions entre les necessitats dels visitants i dels residents.

La competència entre territoris ha d'evolucionar cap a un enfocament basat en la informació i el coneixement. Un poble més sostenible ha d'aspirar a convertir-se en un poble del coneixement, on les activitats amb major densitat d'informació i capacitat d'anticipació tinguen un paper destacat. La web social ha de garantir l'accés a béns i servicis, informació i coneixement, promovent el debat i la presa de decisions transparents i participatives.

El desenvolupament econòmic de les zones rurals és crucial per a mantindre la població en el territori i aconseguir un equilibri territorial. Sectors com l'agricultura ecològica poden contribuir a l'economia verda circular, mentre que l'accés a les telecomunicacions és essencial per a estes comunitats.

La transició cap a una economia circular requerirà canvis profunds en tecnologies, organitzacions, mètodes de finançament i polítiques públiques. La contractació pública ha de ser sostenible i innovadora, considerant tot el cicle de vida dels productes i servicis. A més, el comerç electrònic està transformant el comerç minorista, presentant desafiaments addicionals per al comerç local i la conciliació d'horaris laborals i comercials.

ECONOMIA RURAL A SUMACÀRCER

Dades descriptives i indicadors

D01	Variació de la població (2007-2023)	-15,1
D22	Envelliment de la població	
D22a	Índex d'envelliment de la població (%)	27,2
D22b	Índex de senectut de la població (%)	16,6
D23	Població estrangera (%)	4,5
D24	Índex de dependència	
D24a	Índex de dependència total (%)	55
D24b	Índex de dependència infantil (%)	12,8
D24c	Índex de dependència de majors (%)	42,7
D26	Número de treballadors/res	
D26a	Treballadors en sector agricultura (%)	32
D26b	Treballadors en sector indústria (%)	6,7
D26c	Treballadors en sector construcció (%)	10
D26d	Treballadors en sector serveis (%)	51,3
D27	Nombre d'establiments	
D27a	Establiments en sector agricultura (%)	11,5
D27b	Establiments en sector indústria (%)	11,5
D27c	Establiments en sector construcció (%)	7,7
D27d	Establiments en sector serveis (%)	69,2
D28	Taxa d'atur	
D28a	Percentatge d'aturats total (%)	6,9
D28b	Percentatge d'aturats entre 25 i 44 anys (%)	38,3

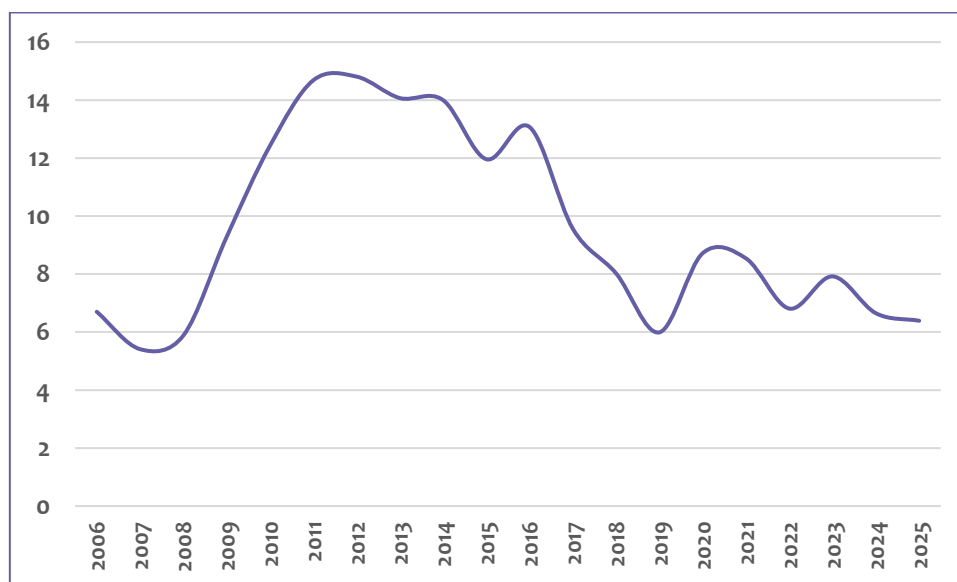
Taula 29. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 7. Font: Agenda Urbana Espanyola. Elaboració pròpia.

Mercat de treball local

El repartiment de la població ocupada per sectors mostra un mercat molt orientat al sector serveis (51,3%), seguit de l'agricultura (32%), la construcció (10%) i un pes molt reduït de la indústria (6,7%). Aquesta dependència del sector serveis, que sovint ofereix ocupació temporal i precària, pot limitar l'estabilitat laboral i les oportunitats d'especialització.

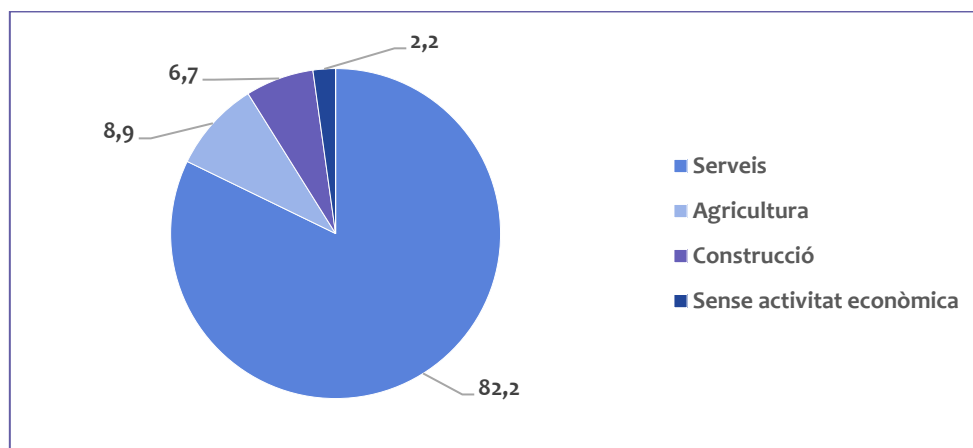
La taxa d'atur és del 6,9%, una xifra moderada, però cal destacar que el 38,3% de les persones aturades tenen entre 25 i 44 anys, un tram d'edat clau per al dinamisme econòmic i reproductiu. Aquest indicador evidencia una problemàtica de retenció del talent jove, que pot derivar en processos de migració cap a àrees amb major oportunitat laboral.

La taxa de desocupació registrada a Sumacàrcer ha experimentat una evolució molt marcada entre 2006 i 2025. Després d'un increment brusc arran de la crisi de 2008, amb màxims superiors al 14% entre 2011 i 2013, la desocupació va començar a baixar de manera sostinguda a partir de 2016. Tot i algun repunt puntual, possiblement vinculat a la pandèmia, la tendència general és de recuperació, estabilitzant-se al voltant del 6% en els darrers anys. Aquesta evolució evidencia una millora progressiva del mercat laboral local.

Il·lustració 26. Evolució de la taxa de desocupació registrada a Sumacàrcer (2006-2025). Font: ARGOS. Elaboració pròpia.

La gran majoria de la desocupació registrada es concentra en el sector serveis (82,2%), fet que posa en evidència la dependència d'aquest sector. Agricultura (8,9%) i construcció (6,7%) tenen un pes molt menor, mentre que la indústria no registra cap persona desocupada. Aquest patró reflecteix una estructura econòmica limitada i poc diversificada, amb una notable absència del sector industrial.

Il·lustració 27. Desocupació registrada per sectors Sumacàrcer (març 2025). Font: Fitxa Municipal. Elaboració pròpia.

La taxa d'afiliació a la Seguretat Social a Sumacàrcer a data de 31 de desembre de 2024 mostra una situació preocupant. Amb només 148 persones afiliades, la taxa d'afiliació se situa en un 21,86 %, molt per davall de la mitjana comarcal (49,80 %), provincial (67,07 %) i autonòmica (63,89 %). Aquesta dada reflecteix una feblesa estructural en el mercat laboral local, amb una gran part de la població fora del sistema de cotització oficial.

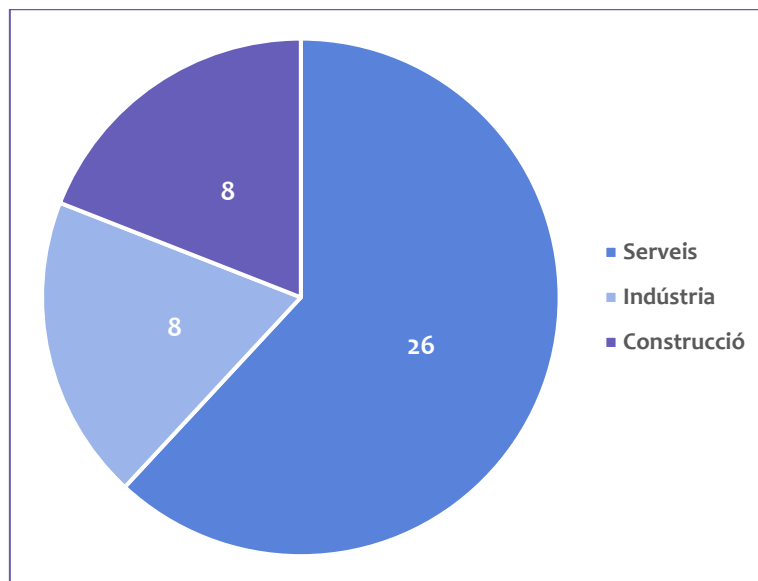
La baixa afiliació pot estar condicionada per diversos factors. En primer lloc, el marcat envelliment de la població (amb un 27,2 % de persones majors de 65 anys) redueix el pes de la població activa. A més, l'estructura econòmica local, basada en l'agricultura i els serveis, pot implicar la presència d'activitats econòmiques informals, feines temporals o no declarades, especialment en el sector agrícola. També pot influir el fet que moltes persones desenvolupen treballs de curta durada, amb interrupcions en les seues cotitzacions, o que hagen deixat de cotitzar per jubilació anticipada, malaltia o desconexió del món laboral.

Aquesta situació té implicacions importants. Una taxa d'afiliació tan baixa implica una feble cobertura social per a una gran part de la població, especialment de cara al futur, en termes de pensions, prestacions per desocupació o baixa laboral. A més, limita les possibilitats del municipi d'accedir a determinades línies d'ajuda vinculades a la promoció de l'ocupació i la formació, ja que molts dels indicadors de vulnerabilitat social estan relacionats amb l'afiliació i l'activitat laboral formal.

Per tot això, resulta fonamental impulsar accions que fomenten l'ocupació formal i la regularització d'activitats econòmiques, especialment en el sector primari. També seria important dissenyar estratègies per millorar l'ocupabilitat de joves i dones, a través de programes de formació, inserció laboral i suport a l'emprenedoria. La incorporació d'aquestes línies d'acció en els plans locals d'ocupació i en les polítiques de desenvolupament local podria contribuir a revertir aquesta situació i enfortir el teixit socioeconòmic del municipi.

Estructura productiva

La gran majoria de les empreses a Sumacàrcer (26; 68,42%) pertanyen al sector serveis, sent el comerç, el transport i l'hostaleria el subsector predominant (47,37%). Tant la indústria com la construcció representen el (6; 15,79%) cadascuna, la qual cosa indica una estructura econòmica moderadament diversificada però clarament orientada als serveis.

Il·lustració 28. Distribució d'empreses actives per sectors a Sumacàrcer (2024). Font: Fitxa municipal. Elaboració pròpia.

Sector serveis

Començant pel sectors serveis, analitzem la situació del comerç i del turisme a Sumacàrcer.

Pel que fa a l'activitat comercial de Sumacàrcer, aquesta es limita a donar servei bàsic i de proximitat a la població. Els comerços de major envergadura i oferta no presenten demanda suficient per a establir-se en la localitat, per tant, els seus habitants es veuen en la obligació de desplaçar-se a altres municipis, com Alzira o Xàtiva.

El municipi no disposa d'un Pla d'Acció Comercial (PAC), document de gran importància que posa en relleu la problemàtica d'un municipi quant a l'activitat comercial, mentre que ofereix solucions per la seua millora.

El turisme es tracta d'un dels elements essencials de l'economia de Sumacàrcer. L'Oficina de Turisme de Sumacàrcer, oberta únicament els caps de setmana, és una de les més de dues-centes oficines que formen part de la Xarxa *Tourist Info* de la Comunitat Valenciana. Sumacàrcer disposa també d'una pàgina web turística anomenada Sumacàrcer Turisme, completa i intuïtiva. Aquesta web ofereix informació sobre la història, les festes, els serveis, els espais naturals, els llocs d'interés, els establiments de restauració i els allotjaments turístics, així com diferents mapes descarregables. Cal

A la localitat existeixen diversos elements emblemàtics a visitar, com el cementeri municipal, el safareig "Font del Viró", l'Ermita del Calvari, o el Palau dels Comtes Orgaz. A més, a l'interior del palau trobem el Museu Etnològic de Sumacàrcer.

Sumacàrcer ofereix una varietat de serveis i instal·lacions turístiques que, en el seu conjunt, són capaços de satisfer la demanda turística en tots els seus vessants, com són l'Oficina de Turisme, els comerços els establiments de restauració, els allotjaments turístics, o els establiments d'alimentació, entre altres. Podem observar l'oferta turística al poble a la següent taula:

	Establiments	Places
Hotels	0	0
Hostals	0	0
Apartaments	1	8
Càmpings	0	0
Cases rurals	4	41
Albergs	0	0
Pensions	0	0
Restaurants	2	75
Agències de viatge	0	0
Empreses de turisme actiu	0	0

Taula 30. Oferta turística Sumacàrcer 2022. Elaboració pròpia. Font: Fitxa municipal.

La popularitat de l'Illa de l'Esgoletja ha generat una forta afluència de visitants, sobretot durant l'època estival. Aquest augment de turistes, tot i ser positiu des d'un punt de vista econòmic, ha comportat una pressió significativa sobre l'espai natural i els recursos locals. La massificació provoca problemes de convivència i una saturació d'infraestructures, fet que dificulta el gaudi d'aquest espai per part dels residents locals, incloent xiquets i adolescents, que veuen limitat l'ús d'un entorn que forma part de la seua vida quotidiana. Aquesta situació contribueix a desplaçar la població local i redueix el seu sentiment de pertinença cap a aquest lloc.

En els últims anys, l'Ajuntament de Sumacàrcer ha treballat en la consolidació d'un model turístic sostenible que compatibilitze la promoció econòmica amb la conservació del territori i la millora de la qualitat de vida de la població. En aquest sentit, cal destacar l'elaboració del Pla Estratègic de Turisme Sostenible, un document clau que orienta les polítiques locals per a garantir un desenvolupament turístic respectuós amb el medi ambient, la identitat cultural i les necessitats de la població resident.

Aquest pla planteja línies d'actuació dirigides a diversificar l'oferta turística, fomentar la desestacionalització i millorar l'accessibilitat als recursos naturals i patrimonials del

municipi. En particular, es pretén posar en valor el paisatge agrícola tradicional i el patrimoni immaterial, mitjançant activitats d'interpretació del territori, senderisme, cicloturisme i turisme cultural, que complementen l'atractiu de l'Illa de l'Esgoletja.

En aquesta línia, una de les iniciatives més recents ha sigut la posada en marxa del programa d'informació, control i vigilància a l'Illa de l'Esgoletja durant els mesos d'estiu, amb el suport de la Diputació de València. Aquest programa busca reduir la pressió turística sobre aquest entorn natural, garantint-ne la preservació, regulant l'afluència i millorant l'experiència de les persones visitants, alhora que es protegeix l'ús quotidià per part de la població local.

Així mateix, el municipi ha realitzat esforços per millorar la difusió de la seua oferta turística a través de la web *Sumacàrcer Turisme*, així com amb la senyalització d'itineraris i punts d'interés, tant patrimonials com naturals. Aquest esforç comunicatiu es considera fonamental per a atraure un turisme responsable, interessat en la cultura local, l'entorn i la tranquil·litat, en lloc d'un model massificat i de consum ràpid.

No obstant això, encara existeixen reptes importants per consolidar el turisme com a sector clau per al desenvolupament local. L'escassetat d'allotjaments, especialment d'hotels o albergs, limita la capacitat d'acollida en èpoques de major demanda. A més, la falta d'empreses de turisme actiu i agències de viatge al municipi dificulta l'organització d'activitats per part de les persones visitants. Per això, una línia estratègica fonamental serà promoure la creació d'oportunitats laborals i empresarials vinculades al sector turístic, amb especial atenció a la joventut i a l'emprenedoria femenina.

Finalment, és fonamental que qualsevol estratègia turística a Sumacàrcer incorpore una mirada transversal que tinga en compte les condicions de la població local. Cal garantir que el desenvolupament turístic no supose una pèrdua d'espais de vida, memòria i convivència per a les persones residents, sinó que es convertisca en una eina de dinamització econòmica i cultural, arrelada als valors del territori i compatible amb la vida quotidiana del poble.

Indústria

L'activitat industrial a Sumacàrcer és pràcticament inexistent i no representa un sector rellevant dins de l'economia local. Segons les dades disponibles, només un 6,7% de les persones treballadores del municipi estan ocupades en el sector industrial, i el percentatge d'establiments vinculats a aquest àmbit és reduït.

Un dels principals factors que limita el desenvolupament industrial és l'absència d'un polígon industrial o d'una zona d'activitat econòmica planificada, condicionada i

equipada. Aquesta manca d'infraestructures específiques dificulta tant l'arribada de noves empreses com l'expansió de possibles iniciatives locals de caràcter productiu o logístic.

Agricultura

La base econòmica de Sumacàrcer ha sigut tradicionalment l'agricultura. Tanmateix, actualment la importància d'aquest sector ha disminuït. Del que queda d'agricultura, abunden els cítrics, principalment els cultius dedicats a la taronja.

El municipi no compta amb grans latifundis, seguint la línia històrica de la regió mediterrània, per la qual cosa els camps són un conjunt de xicotetes superfícies la producció de les quals sol ser copada íntegrament. És per això que la seua activitat es torna frenètica en la temporada de la fruita.

L'anàlisi de les superfícies de cultiu a Sumacàrcer segons les estimacions municipals a data de 31 de desembre de 2023 mostra una estructura agrària molt clara i especialitzada, amb una presència dominant de determinats cultius i l'absència total d'altres.

- **Cítrics:** representen el 60,1% del total, amb 364 hectàrees, sent amb diferència el cultiu majoritari. Aquest predomini confirma la forta especialització de l'agricultura local en aquest tipus de producció, característica pròpia de moltes zones de la Ribera Alta, on el clima mediterrani afavoreix aquest tipus de conreu.
- **Oliverar:** amb 188 hectàrees i un 31% del total, ocupa el segon lloc. Aquest percentatge considerable indica una diversificació rellevant del paisatge agrari, amb presència d'un cultiu típicament mediterrani, molt adaptat a condicions de sequera i pendent, fet que pot ser important en un context de canvi climàtic.
- **Altres cultius:**
 - Fruiterar no cítric: 5,0% (30 ha)
 - Vinya: 3,5% (21 ha)
 - Fruiters en horts: 0,5% (3 ha)

Aquesta estructura justifica i reforça la necessitat de polítiques de diversificació agrària, impuls a la producció ecològica i accés a canals curts de comercialització, així com el foment de cooperatives o comunitats de transformació agroalimentària local que valoritzen el producte i retornen valor afegit al poble.

Projectes o iniciatives clau amb les que compta Sumacàrcer per donar resposta a aquest objectiu estratègic

El principal element amb què compta Sumacàrcer per donar resposta a l'objectiu d'impulsar l'economia rural sostenible és el Pla Estratègic de Turisme Sostenible 2023-2025. Aquest Pla va comptar amb la participació del sector turístic i d'altres agents públics i privats que intervenen en l'activitat turística del municipi i el seu entorn, i respon a la necessitat d'impulsar el sector turístic de Sumacàrcer.

Pel que fa a la formació per a l'ocupació (destinada per als adolescents a partir de 16 anys) no trobem activitats ni iniciatives específiques, més enllà del curs de Monitor/a d'Activitats de Temps Lliure i d'Educador/a de Menjador d'Escola organitzats per la Mancomunitat de la Ribera Alta.

Així, el que podem observar és que la formació per a l'ocupació sol ser matèria de la Mancomunitat de la Ribera Alta, ja que no es troben iniciatives pròpies per part de l'Ajuntament. Si bé es tracta d'una qüestió natural, ja que la reduïda quantitat d'habitants no dona peu a la realització de més activitats d'aquest tipus per falta de demanda, es tracta d'una dificultat afegida per a l'adolescència que vol realitzar els tallers, ja que necessàriament ha de desplaçar-se a altres localitats.

Un recurs interessant es tracta del programa Jove Oportunitat, dissenyat i organitzat per l'IVAJ per a motivar i orientar a joves, d'entre 16 i 21 anys, que han abandonat els estudis.

Una iniciativa de foment de l'ocupació i l'emprenedoria és el Projecte Empoblar, impulsat des de 2021 per la Mancomunitat de la Ribera Alta. Es tracta d'un projecte que té per objectiu ajudar a la joventut a través de beques per a fomentar i capacitar en el desenvolupament d'idees de negoci, així com impulsar la creació d'empreses amb viabilitat tècnica i econòmica en els municipis més afectats pel fenomen demogràfic del despoblament, entre els quals es troba Sumacàrcer. Aquesta iniciativa està dirigida a joves de més de 16 anys empadronats a algun municipi de la comarca amb menys de 5000 habitants.

Per altra banda, tenim el programa Generació IN, impulsat des del departament de Joventut de la Ribera Alta. Generació IN és un programa que promou l'emprenedoria, empoderant i treballant les competències necessàries per a la inserció en el mercat laboral de les persones joves d'entre 16 i 29 anys.

Al ser Sumacàrcer un municipi de dimensió reduïda, resulta necessari seguir col·laborant amb altres municipis i generar espais de cooperació supramunicipal per treballar la qüestió de la formació per a l'ocupació.

Finalment, també trobem Campanyes de foment del comerç local: com la llançada recentment amb l'eslògan “Sumacàrcer compra a casa”, que promou l’activitat comercial de proximitat i anima la població a consumir al poble, ajudant a dinamitzar l’economia i a fidelitzar clientela. Aquestes iniciatives contribueixen a reforçar els vincles comunitaris i a revitalitzar l’economia quotidiana.

ANÀLISI DAFO. EIX 7: ECONOMIA URBANA			
DEBILITATS		AMENACES	
Manca de recursos públics i privats per a impulsar l’activitat econòmica local i estimular l’economia	4,8	Vulnerabilitat del sector agrícola de l’entorn, en declivi o pendent d’un reposicionament estratègic	4,8
Dificultat per atraure i retenir talent per falta d’oportunitats i de teixit empresarial dinàmic	4,7	Destrucció del teixit empresarial local davant la proximitat de grans superfícies comercials	4,5
Especialització econòmica excessiva en un únic sector, com l’agricultura o la construcció, amb escassa diversificació	4,4	Tendència al decreixement econòmic i poblacional per l’atracció exercida per nuclis urbans propers	4,3
Insuficient oferta i oportunitats de primer treball per a joves, i escasses alternatives de formació connectades amb el mercat laboral	4,3	Pèrdua de poder adquisitiu de la població, com a conseqüència de l’atur i la precarietat laboral	4,2
Escassa innovació i poc valor afegit en l’economia local, amb absència d’empreses intensives en coneixement	4	Insuficiència de mesures públiques per afavorir l’emprenedoria i la implantació empresarial	4,1
Escassa inversió productiva privada, amb predominança de l’activitat pública i un teixit empresarial dèbil	3,8	Dinàmiques territorials d’abandonament d’alguns entorns per falta d’oportunitats, especialment per a la joventut	4
Manca de vocació emprenedora entre la joventut i la població, a causa de la falta d’oportunitats i suports per emprendre	3,5	Elevada taxa d’atur, especialment juvenil, amb fort impacte de la crisi econòmica en l’ocupació i l’activitat	4
Alt nivell d’atur i precarietat laboral, amb problemes d’ocupació estable i salaris baixos	3	Especialització en sectors productius sensibles a les crisis, com la construcció	3,9
		Obsolescència o abandonament de zones industrials per pèrdua de competitivitat o falta d’actualització	3,6
		Escassa cultura exportadora i baixa coordinació públic-privada en un context globalitzat	3,5
FORTALESES		OPORTUNITATS	
Actius culturals, patrimonials i paisatgístics com a clau per fomentar el turisme, l’economia i l’ocupació	5	Potencial turístic no explotat, vinculat a recursos naturals i patrimonials que requereixen rehabilitació i posada en valor	4,7
Programes locals d’ocupació i foment de l’activitat econòmica orientats a col·lectius específics	3,8	Programes de foment de l’emprenedoria, especialment per a joves i col·lectius amb dèficit de formació	4,3
Capacitat de creació d’ocupació en els serveis, especialment en l’àmbit local i estacional com el turisme	3,5	Estratègies de potenciació de la indústria agroalimentària i logística per diversificar l’economia a partir dels recursos del medi rural	4,2
Capacitat d’atracció de capital i inversions vinculada a iniciatives rurals innovadores	2,9	Programes de foment de l’expansió d’empreses i promoció de productes locals en un context de globalització	3,8
Dinamisme empresarial incipient gràcies a noves activitats	2,8	Inversions públiques i privades i programes europeus orientats a generar activitat econòmica innovadora i emprenedora	3,5
Marca pròpia vinculada a la identitat del poble i la qualitat ambiental	2,5	Polítiques de desconcentració i desestacionalització del turisme	3,2
Oferta d’hostaleria i restauració limitada però amb potencial per a millorar l’activitat turística	2,3	Polítiques autonòmiques i estatals de rehabilitació urbana com a motor d’ocupació i reactivació de la construcció	2,5
Especialització en sectors altament qualificats (aeronàutica, indústria farmacèutica...) no aplicable a Sumacàrcer	1	Potencialitat de les xarxes policèntriques com a suport per a la implantació d’activitats econòmiques	2,3

Taula 31. Anàlisi DAFO de l'Eix 7. Font i elaboració pròpies.

HABITAT@E

04.8

EIX 8: HABITATGE

OBJECTIU ESTRATÈGIC 8 GARANTIR L'ACCÉS A L'HABITATGE

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 8.1. Fomentar l'existència d'un parc d'habitatge adequat a preu assequible
- 8.2. Garantir l'accés a l'habitatge, especialment dels col·lectius més vulnerables

L'objectiu principal de l'Agenda és assegurar un parc d'habitatges que siga digne, adequat, assequible i suficient per a satisfer les necessitats socials, basat en un conjunt d'edificacions de qualitat i amb una habitabilitat correcta. Per a aconseguir-ho, s'han de diversificar els programes d'habitatge públic i proporcionar una quantitat significativa d'habitatges assequibles, especialment a través del lloguer, adaptat als distints grups socials.

És crucial equilibrar la tinença d'habitatge en propietat i en lloguer, així com millorar quantitativament i qualitativament el mercat del lloguer. No obstant això, moltes mesures necessàries per a assolir estos objectius encara no estan incorporades en la legislació o les polítiques d'habitatge. Per exemple, és fonamental delimitar àrees per al lloguer i aplicar institucions com el tanteig i retracte per a desenvolupar un parc d'habitatges socials inclusiu.

S'ha de garantir la cohesió social mitjançant la diversificació de l'oferta pública d'habitatge social, la proximitat a equipaments públics i la mescla de diferents tipus d'habitatges per a diversos grups socials. És important evitar la gentrificació que sovint acompanya les polítiques de renovació urbana, prioritzant la millora de les condicions de vida dels residents.

A més, és necessari assegurar la coherència entre els plans i programes d'habitatge a nivell estatal, autonòmic i municipal, i adaptar-los als requisits normatius vigents. La reagrupació d'activitats mitjançant una planificació urbana més eficient també pot millorar l'habitabilitat en facilitar l'accés a la mobilitat.

En resum, es requereix un enfocament integral que incloga mesures per a garantir la disponibilitat, accessibilitat i qualitat dels habitatges, així com la diversificació de l'oferta i la preservació del patrimoni immobiliari existent mitjançant la rehabilitació.

HABITATGE A SUMACÀRCER

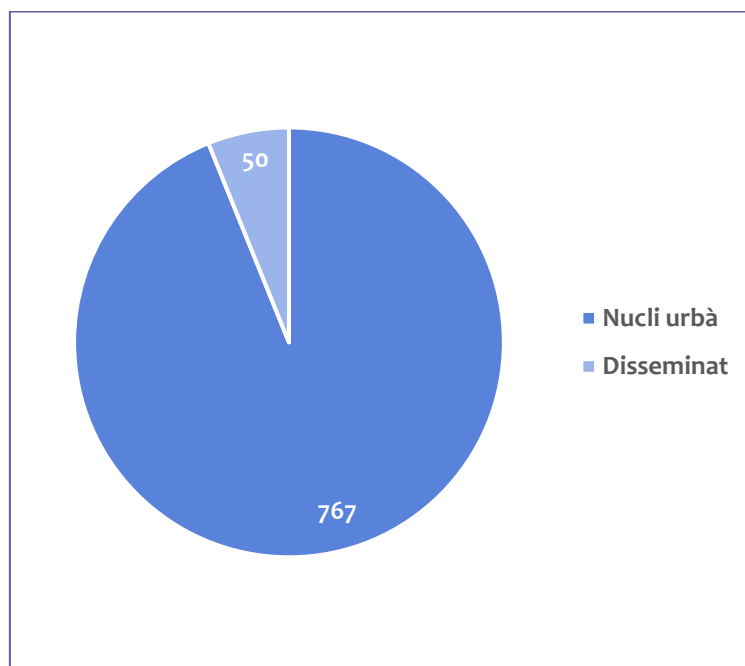
Dades descriptives i indicadors

D01	Variació de la població (2007-2023)	-15,1
D29	Parc de vivenda (viv/1000 hab)	717,1
D32	Variació nombre de llars 2001-2011 (%)	-8
D33	Creixement del parc de vivenda 2001-2011 (%)	-0,1
D37	Figura de planejament urbanístic vigent al municipi	Normes subsidiàries
D38	Data de la figura de planejament urbanístic vigent	1993

Taula 32. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 8. Font: Agenda Urbana Espanyola. Elaboració pròpia.

Oferta d'habitatge

Segons el cens d'habitatge, en 2021 (últimes dades disponibles) Sumacàrcer disposava d'un total de 769 habitatges. D'aquests 769 habitatges, 767 estan ubicats al nucli urbà de Sumacàrcer, mentre que 50 s'hi ubiquen disseminats.

Il·lustració 29. Ubicació de les vivendes a Sumacàrcer. Font: Ajuntament de Sumacàrcer (2021). Elaboració pròpia.

Les cases del nucli urbà mostren una tipologia original tradicional d'habitatge unifamiliar de planta baixa i pis. Per altra banda, les del disseminat mostren una

tipologia de cases unifamiliars aïllades sense patró definit, típic d'una construcció esporàdica (font: Pla Sísmic).

Pel que fa a l'organització parcel·les-vivendes, la major part de parcel·les del municipi estan ocupades per vivendes unifamiliars (Font: Pla Local de Gestió de Residus). És a dir, trobem una tipologia edificatòria bastant uniforme on predominen les parcel·les d'una vivenda.

Demanda d'habitatge i ús del parc de vivenda

A Sumacàrcer, la majoria de llars són unipersonals (28,73%) o de dues persones (31,18%), percentatges lleugerament superiors als de la comarca, la província i la comunitat. Aquesta estructura reflecteix una població envellida amb moltes persones grans vivint soles o en parella sense fills, sovint per emancipació dels fills o baixa natalitat. Les llars de tres i quatre persones són menys comunes (20,27% i 14,03%, respectivament), i les de cinc o més persones són escasses (5,79%), cosa que denota una tendència a famílies xicotetes i una baixa renovació generacional.

	Municipi	Comarca	Província	Comunitat
Llars d'1 persona (%)	28,73	25,95	27,23	27,66
Llars de 2 persones (%)	31,18	27,93	28,17	28,61
Llars de 3 persones (%)	20,27	21,84	21,35	20,63
Llars de 4 persones (%)	14,03	17,62	16,95	16,59
Llars de 5 persones (%)	5,79	6,65	6,30	6,51

Taula 33. Característiques de les llars Sumacàrcer (2021). Font: ARGOS. Elaboració pròpia.

Pel que fa a la situació del parc de vivenda o la distribució de l'ús de les vivendes, la qual reflecteix l'ocupació i la disponibilitat dels habitatges segons el seu ús principal, podem observar les dades a la següent taula:

	Sumacàrcer	La Ribera Alta	Província de València	Comunitat Valenciana
Vivendes principals (%)	58,39%	67,55%	69,18%	61,55%
Vivendes buides (%)	24,19%	14,65%	11,59%	13,98%
Vivendes d'ús esporàdic (%)	10,92%	7,21%	9,41%	11,25%

Taula 34. Distribució de l'ús de la vivenda Sumacàrcer (2021). Font: Banc de dades municipal. Elaboració pròpia.

L'anàlisi de la distribució de l'ús de les vivendes a Sumacàrcer mostra una realitat marcada per la baixa ocupació residencial permanent i una elevada presència d'habitatges buits. Només el 58,39% de les vivendes del municipi són utilitzades com a residència principal, una xifra que se situa molt per davall de la mitjana comarcal (67,55%), provincial (69,18%) i autonòmica (61,55%). Aquest fet apunta a una reduïda densitat residencial estable i pot estar relacionat amb processos de despoblament, envelliment de la població i emigració de joves cap a nuclis urbans majors.

Un altre aspecte preocupant és el percentatge de vivendes buides, que ascendeix fins al 24,19%, gairebé el doble que la mitjana de la província de València (11,59%) i també molt superior a la mitjana comarcal (14,65%). Aquesta xifra evidencia una situació d'infrautilització del parc residencial i pot respondre a factors com la degradació d'edificis antics, la manca de demanda estable o la inexistència d'una política municipal activa de rehabilitació o foment del lloguer assequible.

Pel que fa a les vivendes d'ús esporàdic, aquestes representen el 10,92% del total, xifra similar a la mitjana valenciana (11,25%) però superior a la comarcal (7,21%). Açò indica que Sumacàrcer manté un cert component d'habitatge vacacional, probablement vinculat a la seua proximitat a espais naturals com l'Illa de l'Esgoletja i al seu entorn patrimonial. Tot i que aquest ús pot tindre un impacte positiu en l'economia local durant els períodes de vacances, també genera una pressió temporal sobre els serveis i un desequilibri territorial en la vida quotidiana del poble.

En conjunt, aquestes dades posen de manifest la necessitat d'impulsar polítiques d'habitatge orientades a la recuperació de vivendes buides, l'impuls de lloguers assequibles per a joves i noves famílies, i la gestió sostenible de les vivendes d'ús esporàdic per tal d'evitar desequilibris en el territori i afavorir un model residencial més equilibrat, habitable i cohesionat.

L'anàlisi de la situació de les vivendes principals a Sumacàrcer segons el seu règim de tinença mostra una clara predominança de la propietat respecte al lloguer. Concretament, el 82,85% de les vivendes principals al municipi són en règim de propietat, una xifra lleugerament superior a la mitjana comarcal (81,40%) i notablement per damunt de la provincial (78,29%) i autonòmica (77,87%). Aquest indicador posa de manifest un model residencial molt arrelat a la propietat privada, típic dels entorns rurals i dels municipis de dimensió reduïda.

En canvi, el percentatge de vivendes principals en règim de lloguer a Sumacàrcer és del 8,02%, molt inferior a la mitjana provincial (13,81%) i autonòmica (14,15%). Aquesta escassa presència de lloguer pot limitar greument l'accés a l'habitatge per a determinats col·lectius, especialment joves, persones migrants o famílies en situació de vulnerabilitat, que no disposen dels recursos per adquirir una propietat. A més,

difficulta la mobilitat residencial i l'atracció de nova població, elements essencials per frenar el despoblament i renovar el teixit social.

Aquest desequilibri entre propietat i lloguer també pot estar relacionat amb l'elevat nombre de vivendes buides (24,19%) al municipi.

Parc municipal de vivendes

Actualment, l'Ajuntament de Sumacàrcer disposa de tres vivendes en propietat que conformen el parc municipal d'habitatge. Tot i que existeixen, aquestes vivendes no estan en ús, ja que es troben en un estat que requereix actuacions importants de rehabilitació i adequació. Per tal que puguin posar-se a disposició de la població, caldria destinar recursos al seu condicionament i establir una línia de gestió que permeti incorporar-les al circuit d'habitatge assequible o social.

Projectes o iniciatives clau amb les que compta Sumacàrcer per donar resposta a aquest objectiu estratègic

Per tal de donar resposta a l'objectiu estratègic de garantir l'accés a l'habitatge a Sumacàrcer, el municipi compta amb diversos instruments de planificació i iniciatives vinculades. En primer lloc, cal destacar l'existència del Pla Urbà d'Actuació Municipal (PUAM), que actua com a full de ruta estratègica per al desenvolupament sostenible del municipi i contempla línies d'acció relacionades amb la millora del teixit residencial, la lluita contra el despoblament i la millora dels serveis i equipaments locals.

De manera complementària, Sumacàrcer disposa també del Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS), un document que, tot i centrar-se en la mobilitat, té una incidència clara en la qualitat de vida i l'habitabilitat del poble. Un model de mobilitat més sostenible, segur i accessible contribueix a fer més viables i atractives les zones residencials, especialment per a persones majors, famílies amb criatures o col·lectius amb menys recursos.

D'altra banda, cal destacar el pes del Pla Local de Gestió de Residus, que aporta informació rellevant sobre l'organització parcel·lària i l'edificació residencial, i pot ajudar a orientar futures actuacions de rehabilitació o recuperació d'habitatge infrutilitzat.

En conjunt, aquests instruments de planificació i diagnòstic representen una base sòlida per a futures actuacions en matèria d'habitatge, especialment si s'articulen amb el suport d'altres administracions i amb enfocaments de sostenibilitat, rehabilitació, drets socials i dinamització de l'entorn urbà.

ANÀLISI DAFO. EIX 8: HABITATGE

DEBILITATS		AMENACES	
Baixa eficiència energètica, conservació deficient i problemes d'accessibilitat en gran part del parc edificat, especialment en l'habitatge	4,6	Dificultat d'accés a l'habitatge per part de la població jove, cosa que complica l'emancipació i la formació de noves llars	4,7
Dificultats d'accés a l'habitatge per l'elevat preu, l'escassa oferta adequada o la manca d'ajudes locals	4,3	Inadequació del parc d'habitatges per a les persones majors, en un context d'envelliment poblacional	4,4
Escassetat d'habitatge social a preu assequible i nombre insuficient d'habitatges protegits per a llars amb rendes baixes	4	Efectes de la crisi econòmica, que ha limitat la construcció i rehabilitació, provocant escassetat d'habitatge nou o renovat	4,2
Condicionants específics de l'entorn que dificulten l'edificació o la rehabilitació, com zones amb riquesa arqueològica o patrimonial	2,5	Dificultat de les administracions públiques per a mantindre i gestionar els Parcs Públics d'Habitatge	3,5
Existència d'àmbits d'infravivenda o assentaments irregulars amb problemes de xabolisme	0	Complexitat i dispersió normativa a nivell supramunicipal, en matèries com accessibilitat, eficiència energètica o protecció del patrimoni	2,5
FORTALESES		OPORTUNITATS	
Ajust generalitzat del preu de l'habitatge i del mercat immobiliari respecte als màxims del 2006-2007	4,5	Programes nacionals, autonòmics i locals en matèria d'habitatge com a marc per incentivar el lloguer assequible	4,8
Increment de l'ús residencial al centre urbà com a resultat de processos de renovació o regeneració (encara que limitats, presenta potencial)	3,8	Programes i polítiques autonòmiques, estatals i europees de foment de la rehabilitació, regeneració i renovació urbana	4,6
Actuacions integrades en matèria d'habitatge i sòl en zones degradades, amb millores socials, econòmiques i ambientals puntuals	3,2	Actuacions de promoció d'habitatge protegit, especialment de rehabilitació, per donar resposta a la demanda	4,3
Actuacions recents de rehabilitació del parc d'habitatges mitjançant programes públics locals (casos puntuals però valuosos)	3	Polítiques públiques i programes de promoció d'energies renovables i eficiència energètica en edificació i habitatges	4,2
Capacitat d'atracció d'inversió cap al sector de la construcció i promoció immobiliària (baixa per dimensió i dinamisme del municipi)	2,2	Reorientació del sector de la construcció cap a la rehabilitació, més resistent als efectes de la crisi econòmica	3,9
Coneixement o experiència prèvia en la promoció d'habitatge protegit (escassa o inexistent al municipi actualment)	1,5	Fonts de finançament per a la millora i conservació del patrimoni i del parc edificatori en zones històriques	3,6

Taula 35. Anàlisi DAFO de l'Eix 8. Font i elaboració pròpies.

ERA DIGITAL

04.9

EIX 9: ERA DIGITAL

OBJECTIU ESTRATÈGIC 9 LIDERAR I FOMENTAR LA INNOVACIÓ DIGITAL

OBJECTIUS ESPECÍFICS

9.1. Afavorir la societat del coneixement i avançar cap al desenvolupament de les ciutats intel·ligents (Smart Cities)

9.2. Fomentar l'administració electrònica i reduir la bretxa digital

El desafiament d'adaptar-se a les noves tecnologies és crucial per a afrontar els canvis actuals i futurs. L'Era Digital està transformant la manera en què interactuem, amb innovacions com l'Internet de les coses, la intel·ligència artificial i la connectivitat 5G. Estos avanços no sols afecten les grans ciutats, sinó que també tenen un impacte significatiu en el benestar i la participació ciutadana.

Les Smart Cities, més enllà de ser simplement ciutats tecnològicament avançades, han de proporcionar espais que promoguen el desenvolupament personal, professional i social. La democratització de les dades i la participació en la governança són elements clau per a este propòsit, la qual cosa exigeix que la informació siga accessible i comprensible per a tots.

A Espanya, l'impuls dels portals de dades obertes reflecteix un pas important cap a la transparència i la participació ciutadana. Estos avanços subratllen la necessitat d'integrar el desenvolupament urbà sostenible amb la societat del coneixement, buscant una diversificació econòmica que no depenga exclusivament de sectors tradicionals com la construcció i el turisme.

En resum, les Smart Cities han de jugar un paper fonamental en la conformació d'un futur diversificat i sostenible, no sols en termes tecnològics, sinó també en la definició d'un horitzó compartit per a les ciutats i els pobles i els seus habitants.

INNOVACIÓ DIGITAL A SUMACÀRCER

Dades descriptives i indicadors

D01	Variació de la població (2007-2023)	-15,1
D22	Envel·liment de la població	
D22a	Índex d'envel·liment de la població (%)	27,2
D22b	Índex de senectud de la població (%)	16,6
D26	Número de treballadors/res	
D26a	Treballadors en sector agricultura (%)	32
D26b	Treballadors en sector indústria (%)	6,7
D26c	Treballadors en sector construcció (%)	10
D26d	Treballadors en sector serveis (%)	51,3
D27	Nombre d'establiments	
D27a	Establiments en sector agricultura (%)	11,5
D27b	Establiments en sector indústria (%)	11,5
D27c	Establiments en sector construcció (%)	7,7
D27d	Establiments en sector serveis (%)	69,2

Taula 36. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 9. Font: Agenda Urbana Espanyola. Elaboració pròpia.

Diagnòstic de situació

Sumacàrcer, com moltes altres localitats de l'interior valencià, afronta un procés de despoblament i envelliment demogràfic. La reducció progressiva del nombre d'habitants i l'elevada mitjana d'edat dificulten l'adopció generalitzada de solucions digitals, ja que una part important de la població no té un accés habitual a les tecnologies digitals o es troba amb dificultats per utilitzar-les de manera efectiva.

Aquesta situació afecta directament el desenvolupament de l'era digital, ja que per avançar cap a un model de poble intel·ligent (*Smart Village*) i fomentar la societat del coneixement, és imprescindible garantir l'accés equitatiu a les eines digitals i oferir formació per reduir la bretxa digital, especialment entre la població major.

Un altre aspecte rellevant és la disponibilitat d'infraestructures digitals, com ara la connectivitat a Internet d'alta velocitat i l'accés a serveis electrònics de qualitat. En aquest sentit, la situació a Sumacàrcer és positiva: tot el municipi compta amb cobertura de fibra òptica, la qual cosa assegura una connexió d'alta qualitat, fins i tot a les zones més perifèriques. No obstant això, el nivell de competències digitals presenta desigualtats, especialment entre la població major, que sovint té dificultats per accedir o utilitzar serveis digitals de manera autònoma. Tot i l'existència d'iniciatives formatives puntuals, aquestes no han estat suficients per garantir una alfabetització digital plena. Pel que fa a l'administració electrònica, el seu ús encara

és limitat per part de la població, sovint per desconeixement o per manca d'acompanyament en els tràmits. Això evidencia la necessitat de reforçar l'atenció presencial i l'assistència digital com a via per fomentar una transició digital inclusiva.

Projectes innovadors

Sumacàrcer ha impulsat diverses iniciatives relacionades amb la digitalització i la innovació.

En primer lloc trobem la Seu electrònica municipal, que permet a la ciutadania realitzar tràmits administratius en línia sense necessitat de desplaçar-se físicament a l'ajuntament.

Cal destacar també el projecte "Suma't a la transició". Es tracta d'una iniciativa pionera a Sumacàrcer que té com a objectiu principal impulsar la transició energètica i promoure la sostenibilitat al municipi. Aquesta proposta busca involucrar la ciutadania en la creació d'una Comunitat Energètica Local (CEL), fomentant l'autoconsum d'energia renovable i reduint la dependència de fonts energètiques no sostenibles.

Entre els seus objectius destaca la creació d'una estructura col·laborativa on els veïns puguin produir, consumir i gestionar la seua pròpia energia renovable, aprofitant recursos locals com l'energia solar. A més, es pretén incentivar la instal·lació de sistemes fotovoltaics en edificis públics i privats, permetent als residents generar la seua pròpia electricitat i disminuir la factura energètica. Un altre aspecte fonamental és la participació ciutadana, facilitant informació transparent i promovent la incorporació dels habitants al projecte.

Algunes de les accions destacades dins d'aquesta iniciativa inclouen la primera instal·lació fotovoltaica de 123 kWp a les cobertes del col·legi públic i la casa de la cultura, que beneficiarà aproximadament 100 immobles del municipi. A més, un estudi realitzat per *ImpactE* ha determinat que les cobertes públiques de Sumacàrcer tenen una capacitat màxima de 278 kWp, la qual cosa podria donar servei fins a 300 immobles. També s'ha creat una plataforma web informativa on els residents poden consultar el potencial fotovoltaic de les seues llars i l'estalvi econòmic estimat en unir-se a la comunitat energètica.

Els beneficis esperats del projecte inclouen la reducció de costos energètics per als participants gràcies a l'autoproducció d'energia, la millora de la sostenibilitat ambiental a través de la reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle i l'enfortiment de la cohesió comunitària mitjançant la col·laboració entre veïns. En conjunt, "Suma't a la transició" representa un pas significatiu cap a un model

energètic més sostenible i participatiu a Sumacàrcer, posicionant el municipi com a referent en la implementació de comunitats energètiques locals.

Il·lustració 30. Interfície “Suma’t a la transició”. Font: Ajuntament de Sumacàrcer.

Projectes o iniciatives clau amb les que compta Sumacàrcer per donar resposta a aquest objectiu estratègic

A més dels projectes ja esmentats, l'Ajuntament de Sumacàrcer ha iniciat accions concretes per a millorar la capacitat digital de la seua població i reduir la bretxa digital, especialment entre els col·lectius més vulnerables. En aquest sentit, durant l'any 2023 es van dur a terme accions formatives digitals per a la població major, com es pot veure en la campanya municipal de formació digital, que tingué lloc a través de tallers de competències bàsiques en l'ús del mòbil i d'Internet. Aquestes activitats han tingut una gran acollida i han suposat un primer pas per promoure la inclusió digital a nivell local.

Així mateix, en el marc de la campanya per a la declaració de la renda de 2024, l'Ajuntament va identificar les dificultats d'un segment de la població per realitzar aquest tràmit de manera autònoma a través de mitjans electrònics. Aquesta problemàtica, que posa en evidència la bretxa digital existent, va ser abordada mitjançant la publicació d'un ban informatiu amb recomanacions i informació pràctica per accedir a l'Agència Tributària. Aquest gest visibilitza la necessitat de reforçar els mecanismes de suport i acompanyament a la ciutadania per a l'ús eficaç de l'administració electrònica.

D'altra banda, cal destacar la implicació del sector agrícola local en el procés de digitalització. L'Ajuntament ha col·laborat en la difusió de programes per a la digitalització del camp, com mostra aquesta acció informativa, orientada a facilitar que el sector primari pugua accedir a eines tecnològiques que milloren la producció, el

control de processos i la sostenibilitat ambiental. La incorporació de tecnologies al món agrari representa una oportunitat per modernitzar l'economia local i enfortir la seua resiliència.

Per últim, també és destacable la creació de la plataforma digital de turisme, integrada en el web municipal i en xarxes socials, que permet consultar informació turística, rutes i elements patrimonials de Sumacàrcer. Aquesta eina representa un avanç en l'accessibilitat de la informació i contribueix a posicionar el poble dins del mapa de turisme rural i cultural, tot alineant-se amb l'estratègia de turisme sostenible del municipi.

En conjunt, Sumacàrcer ha fet avanços rellevants cap a la digitalització, malgrat els condicionants demogràfics i estructurals que presenta. És fonamental continuar reforçant la connectivitat, la formació digital i la digitalització dels serveis públics i privats, alhora que s'integra aquesta transformació en un model de desenvolupament sostenible i inclusiu, on cap veí ni veïna quede enrere. Així, el poble pot avançar cap a una vertadera Smart Village, que combine innovació, eficiència, equitat i arrelament al territori.

ANÀLISI DAFO. EIX 9: ERA DIGITAL

DEBILITATS		AMENACES	
Bretxa digital en sectors de la població, per manca o inadequació de la xarxa d'Internet o inexistència de serveis digitals adequats	4,8	Augment del pes de la denominada quarta edat, col·lectiu amb especials dificultats per accedir a les noves tecnologies	4,8
Escassa formació de la població en l'ús de les tecnologies de la informació, amb implicacions en la competitivitat local	4,6	Escassa utilització de l'administració electrònica i de les aplicacions municipals per part de la població	4,5
Falta de serveis d'administració electrònica, que afecta la governança local i la participació ciutadana	4,3	Escassetat de recursos econòmics per mantindre i transformar els serveis que presta l'administració electrònica local	4,3
Insuficient ritme d'incorporació de les TIC en l'àmbit local, especialment en economia i governança	4,2	Baix aprofitament de les TIC com a eina de cohesió social i millora de les oportunitats per a col·lectius desfavorits	4,2
Escassa incorporació de les TIC en la gestió urbana; poc avanç cap a Smart Cities	4	Falta d'interés del sector empresarial per adaptar les actuals àrees de negoci a les noves tecnologies	3,8
Insuficient nivell de digitalització dels destins i territoris turístics per atendre les necessitats de visitants tecnificats	3,2	Desajust entre les noves demandes i les solucions (immobiliàries, normatives, de mercat, etc.)	3,2
Penetració insuficient de la signatura electrònica en la societat	3	Problemes associats a la "societat digital": activitats informals o delictives, plataformes d'allotjament, control de dades, etc.	1
FORTALESES		OPORTUNITATS	
Iniciatives locals per impulsar la gestió de serveis TIC, l'administració electrònica i l'ús de xarxes socials per informar i donar servei	4,5	Fomentar l'ús de les TIC entre la població mitjançant campanyes informatives i formació per a col·lectius específics	4,6
Motivació ciutadana per a l'ús de les TIC, amb interès creixent en noves iniciatives (ex: mobilitat, sostenibilitat)	3,9	Millora de l'eficiència dels serveis locals a través de l'administració electrònica, simplificant tràmits i reduint costos	4,4
Pertinença a xarxes de Smart Cities o municipis compromesos amb la modernització de l'administració	3,2	Potenciar la innovació en sectors tradicionals, especialment el comerç local, mitjançant la introducció de les TIC	4,2
Bona competitivitat d'empreses vinculades a TIC i I+D+i com a motor estratègic per al teixit productiu local	2,1	Recorregut important de millora en el nivell de digitalització dels territoris, que permetrà una millor gestió dels serveis	4
Existència d'un teixit industrial pròxim a centres d'innovació o parcs científics (no aplicable a Sumacàrcer, però amb potencial comarcal)	1	Aconseguir un treball en xarxa més sòlid entre administració, empreses i població mitjançant estratègies de comunicació digital	3,8
		Oportunitat d'aprofitar el talent universitari per impulsar la innovació i la transformació digital	3,8
		Iniciatives per a l'ús de les TIC en el turisme, afavorint la dinamització turística vinculada a l'oferta tecnològica o industrial	2,4
		Consolidació de la imatge de ciutat intel·ligent (Smart City) amb potencial per implementar mesures digitals en tots els àmbits	2,2

Taula 37. Anàlisi DAFO de l'Eix 9. Font i elaboració pròpies.

INSTRU- MENTS

04.10

EIX 10: INSTRUMENTS

OBJECTIU ESTRATÈGIC 10 MILLORAR ELS INSTRUMENTS D'INTERVENCIÓ I LA GOVERNANÇA

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 10.1. Aconseguir un marc normatiu i de plantejament actualitzat, flexible i simplificat.
- 10.2. Assegurar la participació ciutadana, la transparència i afavorir la governança multinivell
- 10.3. Impulsar la capacitat local i millorar el finançament
- 10.4. Dissenyar i posar en marxa campanyes de formació i sensibilització en matèria urbana, així com d'intercanvi i difusió de la informació

El desè objectiu estratègic de l'Agenda Urbana és fonamental per a la seua implementació efectiva, ja que proporciona el marc necessari per a dur a terme les accions proposades en els objectius anteriors. Per a això, es requereix una normativa clara i actualitzada que garantisca l'estabilitat i la comprensió tant per a les institucions com per a la ciutadania.

La planificació urbana també ha d'adaptar-se a un enfocament més flexible i estratègic, que permeta respondre de manera àgil als canvis i la innovació en la societat. És crucial superar les limitacions dels instruments tradicionals i promoure una planificació més transparent i accessible per a tots.

La governança exerceix un paper clau en este procés, en garantir la participació ciutadana, la transparència i la col·laboració efectiva entre diferents nivells de govern. L'enfocament de "Govern Obert" adoptat per molts ajuntaments espanyols promou la confiança i enforteix la democràcia local.

A més, el finançament adequat, juntament amb l'aprofitament de les noves tecnologies i l'intercanvi de coneixements, són elements essencials per a impulsar solucions innovadores i eficients en el desenvolupament urbà. L'accés a la tecnologia digital permet aplicar solucions intel·ligents i respectuoses amb l'entorn, mentre que l'intercanvi de coneixements facilita aprendre d'experiències passades i evitar errors repetitius.

En resum, el desè objectiu busca establir les bases necessàries per a una gestió urbana efectiva, que promoga la sostenibilitat, la participació ciutadana i el desenvolupament equitatiu de les ciutats i territoris.

INSTRUMENTS D'INTERVENCIÓ I GOVERNANÇA A SUMACÀRCER

Dades descriptives i indicadors

D01	Variació de la població (2007-2023)	-15,1
D22	Envel·liment de la població	
D22a	Índex d'envel·liment de la població (%)	27,2
D22b	Índex de senectut de la població (%)	16,6
D37	Figura de planejament urbanístic vigent al municipi	Normes subsidiàries
D38	Data de la figura de planejament urbanístic vigent	1993

Taula 38. Dades descriptives i indicadors de l'Eix 10. Font: Agenda Urbana Espanyola. Elaboració pròpia.

Transparència

La transparència en un ajuntament consisteix a proporcionar accés clar i obert a la informació sobre les seues decisions, processos i actuacions. La informació pública ha de ser accessible, comprensible i disponible per a tota la població, permetent conèixer i avaluar la gestió de l'ajuntament, enfortint la confiança pública i facilitant la participació ciutadana.

A la Llei 1/2022 de Transparència i Bon govern es regula aquest aspecte, establint l'obligació de relacionar-se baix els principis de transparència, publicitat i difusió de la informació sobre l'activitat pública. Aquesta llei recull les pràctiques mínimes que hauria de complir una organització, i a partir d'ací aquesta hauria de respondre a les necessitats dels seus grups d'interès per arribar a ser una organització socialment responsable.

si que en tenen, però costa un poc accedir (no es massa intuïtiu), dividit en 7 apartats: institucional, normativa i patrimoni, econòmica financera i pressupostaria, ajudes i subvencions, contractació convenis i comandes de gestió, urbanisme obres publiques i medi ambient, informació i atenció a la ciutadania.

En aquest sentit, l'Ajuntament de Sumacàrcer disposa d'un Portal de Transparència. Aquest està actiu i estructurat en set grans apartats: informació institucional, normativa i patrimoni; informació econòmica, financera i pressupostària; ajudes i subvencions; contractació, convenis i comandes de gestió; urbanisme, obres públiques i medi ambient; i informació i atenció a la ciutadania. No obstant això, l'accés no és del tot intuïtiu, i la navegació pot resultar complexa per a algunes persones. Pel que fa al grau d'actualització, es detecta certa desactualització general: per exemple, les actes només estan disponibles fins a 2018. Tot i això, hi ha documents

puntuals pujats en anys posteriors, com l'organigrama de 2023, el que indica una actualització esporàdica més que sistemàtica.

Pel que fa als altres canals de transparència i comunicació, l'Ajuntament compta amb una pàgina web municipal amb un apartat de notícies que es manté bastant actualitzat. A més, utilitza xarxes socials com *Facebook* i *Instagram*, així com l'aplicació *WhatsApp Bando*, per informar la població de manera més immediata i accessible. Aquests canals complementen el portal de transparència i tenen un paper rellevant a l'hora d'apropar la informació municipal al veïnat.

Bon Govern i Responsabilitat Social

Pel que fa a l'estratègia i gestió socialment responsable, ens referim a la planificació i execució de polítiques i accions que no busquen únicament l'eficiència i eficàcia administrativa sinó que també consideren l'impacte social i ambiental de les decisions.

La qualitat en els serveis a la ciutadania engloba una sèrie de pràctiques que tenen per objectiu atendre la defensa dels drets de la població a disminuir les càrregues burocràtiques i administratives, millorant el funcionament dels serveis de l'administració pública.

L'horari d'atenció actual, de 8:00 a 15:00, pot resultar insuficient per a garantir una gestió pública realment accessible i adaptada a les necessitats de tota la població. Tot i que respon a l'horari habitual de l'administració, aquest marc temporal dificulta l'accés als serveis per part de les persones que treballen en horari de matí, ja que no disposen de franges alternatives per fer gestions presencials sense haver de demanar permís laboral. Per tal d'assolir una gestió més equitativa i socialment responsable, seria recomanable ampliar l'horari d'atenció un o dos dies per setmana en horari de vesprada o establir sistemes de cita prèvia en línia que permeten una millor conciliació. Així es milloraria la qualitat dels serveis públics i s'avançaria cap a una administració més propera, inclusiva i sensible a les realitats laborals actuals.

En relació amb la responsabilitat social, Sumacàrcer no disposa d'un Pla de Responsabilitat Social.

Pel que fa a les mesures de conciliació laboral, el personal funcionari o contractat de manera fixa a l'Ajuntament de Sumacàrcer compta amb els permisos establerts per la normativa vigent. No obstant això, no s'han implementat mesures addicionals específiques de conciliació més enllà de les que preveu la legislació general aplicable a l'administració pública.

Sumacàrcer compta amb un Reglament de Govern Obert, aprovat per tal de regular els principis de transparència, participació i accés a la informació pública, la qual cosa

suposa un pas important cap a una administració més oberta, pròxima i responsable. Tot i això, es detecta la necessitat de desenvolupar de manera més operativa altres aspectes vinculats al bon govern i a la gestió socialment responsable.

Participació

Pel que fa a la participació infantil, els principals òrgans de participació els trobem al CRA Escoles del Xúquer.

A nivell general, segons el personal docent entrevistat, el Consell Escolar funciona de manera molt eficient i disposa de participació de xiquets i xiquetes del CRA. Es tracta d'un espai de presa de decisions i de coordinació que assegura el bon funcionament del centre educatiu

El Consell de la Infància, per la seua banda, és un òrgan més dinàmic i enfocat a la participació directa de l'alumnat. Està format per un representant de cada classe de primària, elegit democràticament pels seus companys. A través de les sessions de tutoria, es recopilen les idees, suggeriments i necessitats de cada grup, que són posteriorment traslladades a les reunions mensuals del consell. Aquestes reunions es duen a terme amb l'equip directiu i l'orientadora del centre, generant un espai de diàleg actiu on es valoren propostes i es busquen solucions concretes per millorar la convivència i la vida escolar. Aquest procés fomenta la participació, l'autonomia i la responsabilitat dels alumnes en la presa de decisions dins del centre educatiu.

Per altra banda, un dels programes de participació juvenil és el de Corresponsals Juvenils de la Ribera Alta. Es tracta d'un programa per a descentralitzar la informació, facilitant als joves l'accés a ella. Es tracta de joves estudiants d'entre 12 i 20 anys que s'encarreguen d'informar a altres joves de recursos i activitats que els puguen interessar.

A nivell municipal, en Sumacàrcer els xiquets, xiquetes i adolescents no disposen d'espais habilitats per a la presa de decisions i per a la participació en les qüestions importants a nivell municipal. Així, plantejem com una necessitat per a la infància i l'adolescència l'habilitació d'un espai d'aquestes característiques.

En els darrers cinc anys, Sumacàrcer ha impulsat diversos processos participatius que reflecteixen una aposta progressiva per la implicació del poble en les decisions municipals. El 2020 es va dur a terme un procés participatiu per a l'elaboració del Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS), un instrument essencial per planificar una mobilitat més eficient i accessible. L'any següent, el 2021, es va obrir un nou procés per a la redacció del Pla Urbà d'Actuació Municipal (PUAM), document estratègic que defineix les línies d'acció del municipi en matèria de sostenibilitat i benestar. En 2022, es va fer un estudi participatiu sobre les necessitats de la zona del mercat municipal,

amb l'objectiu d'escoltar propostes veïnals per a la millora d'aquest espai. Durant 2023, es va elaborar el Reglament de Govern Obert de Sumacàrcer, incorporant una estratègia participativa per garantir la implicació del veïnat en el disseny de la norma. Finalment, en 2024, es va impulsar un procés participatiu per al disseny del I Pla Municipal d'Infància i Adolescència, incorporant les aportacions dels xiquets, xiquetes i adolescents del municipi.

Aquesta trajectòria mostra una voluntat clara de l'Ajuntament per incorporar la participació ciutadana com a eina de governança local, encara que encara es detecta marge de millora en la consolidació d'espais de participació permanents i en la inclusió dels sectors menys representats. La creació prevista d'un Consell de Participació Ciutadana a finals de 2025 pot suposar un pas endavant en aquest sentit, afavorint un diàleg estable i estructurat entre la institució i el veïnat.

Altres aspectes a analitzar es tracta dels grups d'interés. De forma resumida i didàctica, podem definir un grup d'interés com a un conjunt de persones organitzades entorn a un interés comú. És a dir, són aquells sectors socials que tenen un interés particular en els assumptes locals i que poden influir o ser afectats per les decisions i polítiques de l'Ajuntament. La seua forma d'actuació és diferent a la d'altres categories, ja que sovint intervenen en la política des de fora d'aquesta, és a dir, indirectament.

No s'ha de confondre amb grup de poder o de pressió, el qual sí que estaria organitzat amb el propòsit explícit d'influir activament en les decisions i polítiques públiques en benefici dels seus interessos.

És fonamental que l'Ajuntament tinga en compte a aquests grups d'interés en les seues decisions polítiques, ja que representen diverses perspectives i necessitats del poble. Al considerar els interessos d'aquests grups, l'Ajuntament pot prendre decisions més equitatives i efectives que reflectisquen vertaderament les preocupacions socials.

En el marc de l'elaboració de l'Agenda Rural, l'Ajuntament de Sumacàrcer ha fet un pas important en identificar de manera estructurada els grups d'interés locals, incloent-hi agents socials, econòmics, culturals, ambientals i institucionals. Aquest exercici de reconeixement facilita una visió global de les parts implicades al municipi i permet integrar millor la diversitat de veus i necessitats en la presa de decisions públiques.

Tot i que no existeixen canals formals i permanents per a la interlocució directa amb aquests grups —com ara consells sectorials—, en els darrers anys s'han incorporat dinàmiques de consulta puntual en processos participatius (com el PUAM, el Pla d'Infància o el PMUS), on alguns d'aquests agents han tingut un paper actiu o han sigut consultats. Aquestes accions, tot i ser positives, haurien de desenvolupar-se de

manera més sistemàtica i estable, garantint que la veu d'aquests col·lectius no quede limitada a moments puntuals.

La relació amb les associacions i col·lectius de Sumacàrcer es basa en la col·laboració i la voluntat de suport institucional. Es realitzen reunions periòdiques per coordinar l'agenda d'activitats i establir una comunicació fluïda. L'Ajuntament facilita els recursos i mitjans necessaris perquè les entitats locals puguin desenvolupar les seues iniciatives, tot i que aquesta col·laboració no sempre es tradueix en processos formals de presa de decisions compartides.

El repte de futur és avançar cap a un model de governança més inclusiu i estructurat, que reconega el paper dels grups d'interés com a interlocutors clau, fomenti la col·laboració públic-social i permeta desenvolupar polítiques públiques més justes, eficients i arrelades a la realitat local.

Podem observar els grups d'interés a la següent taula:

GRUPS D'INTERÉS		
ECONÒMICS	ORGANITZACIONALS	
• Empreses i autònoms • Proveïdors • Agrupacions i seccions sindicals comarcals • Institucions financeres • Persones treballadores • Persones desocupades • Asociación Agrícola de Riegos Altos • Comunitat de Regants de Sumacàrcer	• Personal de l'Ajuntament de Sumacàrcer • Càrrecs electes • Partits de l'oposició • Mancomunitat de la Ribera Alta • Altres administracions públiques	
MEDI AMBIENT	CULTURA	
• Ciutadania • Medi ambient • Agricultors, empreses i comerços • Asociación Agrícola de Riegos Altos • Comunitat de Regants de Sumacàrcer • Grup cultural ecologista de Sumacàrcer	• Unió Musical El Xúquer • Associació de Moros i Cristians de Sumacàrcer • Associació Esportiva i Cultural de Sumacàrcer (AECUS) • Associació Fotogràfica de Sumacàrcer	
SOCIAL		
Ciutadania • Famílies • Dones • Menors • Persones migrants • Persones LGTBIQ+ • Persones desocupades • Persones dependents • Persones amb diversitat funcional	Associacions • Associació de Moros i Cristians de Sumacàrcer • Comparses de Moros i Cristians • AECUS • Associació Balla amb nosaltres • Associació Boixets de Sumacàrcer • Unió Musical El Xúquer • Grup cultural ecologista de Sumacàrcer • Associació de Jubilats i Pensionistes de Sumacàrcer • Club de Pilota de Sumacàrcer • Penya Valencianista de Sumacàrcer • Penya Bauera de Sumacàrcer • Associació de caçadors La Perdiu	• Agrupacions i seccions sindicals comarcals • AMPA del CRA • Escoles del Xúquer • Església

- Associació Cultural de la Cofraria del Santíssim Crist de Sumacàrcer

Taula 39. Grups d'interés a Sumacàrcer. Font: Ajuntament de Sumacàrcer. Elaboració pròpia.

Projectes o iniciatives clau amb les que compta Sumacàrcer per donar resposta a aquest objectiu estratègic

Sumacàrcer ha desenvolupat diverses accions rellevants en línia amb l'objectiu de millorar els instruments d'intervenció i la governança. Destaca en primer lloc l'aprovació del Reglament de Govern Obert, que estableix les bases per a una administració més transparent, participativa i orientada a la rendició de comptes. Aquest reglament és una eina fonamental per institucionalitzar la transparència, l'accés a la informació pública i la implicació activa del veïnat en la gestió municipal.

A més, en els últims anys s'han impulsat processos participatius vinculats a l'elaboració de documents estratègics com el Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS), el Pla Urbà d'Actuació Municipal (PUAM) o el Pla d'Infància i Adolescència. Aquests processos han permès incorporar la veu de diferents col·lectius i fomentar la cultura participativa al municipi.

També cal destacar la creació i manteniment del Portal de Transparència municipal, tot i que presenta marge de millora en l'actualització i usabilitat. Així mateix, l'ús complementari de xarxes socials i canals directes com WhatsApp Ban ha afavorit una comunicació més accessible i immediata amb el veïnat.

Finalment, la previsió de crear un Consell de Participació Ciutadana al llarg de 2025 suposa un pas endavant en la consolidació d'estructures estables de participació i diàleg entre l'administració i la població, contribuint a una governança més inclusiva i democràtica. Aquest conjunt d'iniciatives reflecteix l'aposta progressiva de Sumacàrcer per una gestió local més oberta, responsable i alineada amb els principis de l'Agenda Urbana.

ANÀLISI DAFO. EIX 10: INSTRUMENTS			
DEBILITATS		AMENACES	
Estructura i capacitat de les entitats locals insuficient per accedir i gestionar fons de finançament	4,6	Planificació territorial insuficient o deficient, amb manca de coordinació entre instruments supramunicipals i locals	4,8
Sistema normatiu complex i heterogeni en matèria urbanística, que dificulta l'aplicació dels plans i la gestió urbanística local	4,2	Falta de flexibilitat en els instruments de planificació per adaptar-se a noves demandes o necessitats emergents	4,5
Excesiva extensió dels terminis de tramitació dels plans urbanístics, produint un desfasament entre la seua aplicació i les necessitats	3,8	Rigidesa normativa i administrativa per reutilitzar dotacions i espais públics, i per introduir nous usos en cas d'infraprogramació	4,2
		Dificultat de convivència entre les diferents planificacions sectorials i la planificació local	4
FORTALESES		OPORTUNITATS	
Experiència en iniciatives de desenvolupament sostenible i ús d'instruments de planificació urbanística i territorial	4,5	Polítiques autonòmiques i estatals sobre rehabilitació, regeneració i renovació urbana que fomenten un desenvolupament urbà sostenible	5
Existència de polítiques, plans i actuacions relacionades amb els eixos de l'Agenda Urbana Espanyola	4,2	Utilització de l'Agenda Urbana Espanyola per a integrar i conciliar les polítiques i actuacions vinculades als objectius estratègics	4,7
Revisions puntuals dels instruments de planejament urbanístic per a adaptar-los a la realitat actual	4	Millora de l'eficiència en els serveis locals mitjançant l'administració electrònica i simplificació de tràmits	4,5
Existència de plans municipals per a la rehabilitació urbana i d'habitatge	3,8	Iniciatives per a la integració de les TIC en la gestió dels destins turístics i la seua millor planificació	4
Model descentralitzat de l'Estat espanyol, que permet adaptar les polítiques a les realitats locals	3,5	Imbricació més gran entre les polítiques urbanes i territorials (mobilitat, medi ambient, turisme, etc.)	3,8
Existència d'institucions i estructures que generen innovació i creativitat (universitats, investigació aplicada, etc.)	2,5	Elaboració de nous Plans Territorials Integrats i instruments d'ordenació del territori en zones de sinergies entre ciutats	3,5
Existència d'un Programa Nacional de Destinacions Turístiques Intel·ligents per a millorar la governança i la competitivitat turística	2		

Taula 40. Anàlisi DAFO de l'Eix 10. Font i elaboració pròpies.

DIAGNÒSTIC PARTICIPA- TIU

05

El procés de diagnòstic participatiu a Sumacàrcer ha tingut com a objectiu recollir les percepcions, necessitats i propostes de la població respecte als principals àmbits de desenvolupament del municipi. A través de diferents vies de consulta, com enquestes, tallers participatius i converses amb agents locals, s'ha pretés donar veu als diferents sectors de la població i fomentar una visió col·lectiva sobre els reptes i oportunitats del poble.

Aquest diagnòstic esdevé una eina fonamental per al disseny de l'Agenda Rural i per a l'impuls de polítiques públiques més eficaces i arrelades a la realitat local. L'anàlisi de les respostes permet identificar tant els punts forts que cal potenciar com les debilitats que requereixen intervenció, posant especial atenció a la diversitat d'edats, gèneres, sectors econòmics i territorials.

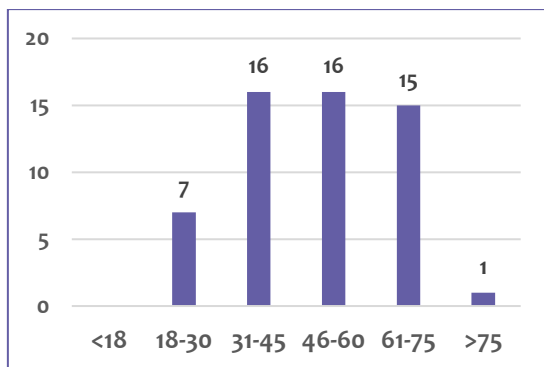
A partir d'aquest exercici de participació, es configura una base sòlida que reforça el compromís de Sumacàrcer amb un model de desenvolupament sostenible, inclús i basat en la proximitat, la cohesió social i la innovació. L'anàlisi detallada per eixos temàtics permetrà ordenar les aportacions ciutadanes i traçar línies estratègiques coherents amb les necessitats i aspiracions del poble.

Dades de participació

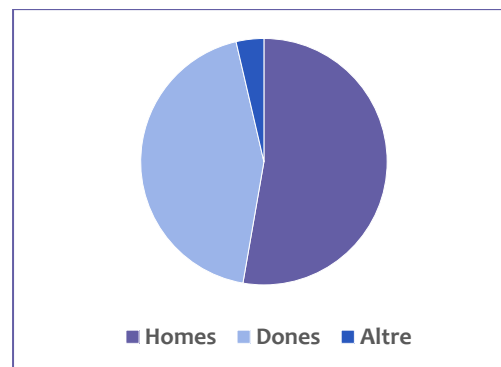
Els següents gràfics mostren la distribució d'edat i gènere de les persones participants en el diagnòstic participatiu a Sumacàrcer. S'observa una elevada participació de persones adultes i d'edat avançada, especialment entre els 40 i els 70 anys.

En termes de gènere, destaca una participació lleugerament més alta de dones que d'homes en la majoria de franges d'edat, especialment entre els 40 i els 60 anys. També hi ha una presència molt minoritària de persones que s'identifiquen amb el gènere "Altre", la qual cosa indica la necessitat de continuar treballant en la inclusió i representativitat de tots els col·lectius.

En conjunt, la mostra evidencia una participació activa de la població adulta del poble, però una baixa representació de la joventut, fet que pot condicionar la diversitat d'interessos i necessitats recollides en el procés participatiu.

Il·lustració 31. Distribució per grups d'edat i nombre de participants al diagnòstic. Font i elaboració pròpies.

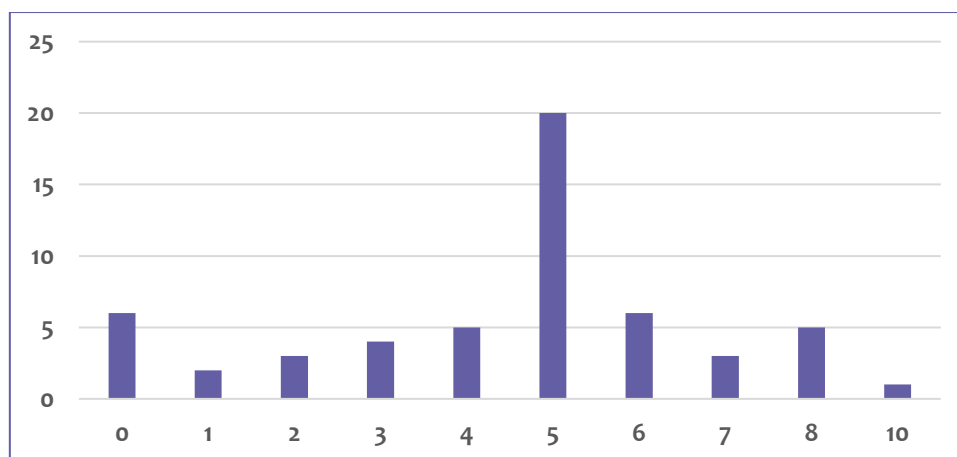

Il·lustració 32. Distribució per gènere de les persones participants en el diagnòstic. Font i elaboració pròpies.

EIX 1: TERRITORI, PAISATGE I BIODIVERSITAT

1. Creus que el paisatge i el patrimoni natural del poble estan prou protegits?

La mitjana de puntuació és de 4,6, cosa que reflecteix una percepció més bé crítica sobre la protecció del paisatge i el patrimoni natural. La major part de respostes se situa entre el 4 i el 6, amb moltes puntuacions baixes (0, 1 o 2), mentre que les més altes són minoritàries. Això indica que predomina la sensació que cal millorar les polítiques i accions ambientals al poble.

Il·lustració 33. Valoració de la protecció del patrimoni natural a Sumacàrcer (0-10). Font i elaboració pròpies.

2. Quines accions caldria impulsar per protegir el territori?

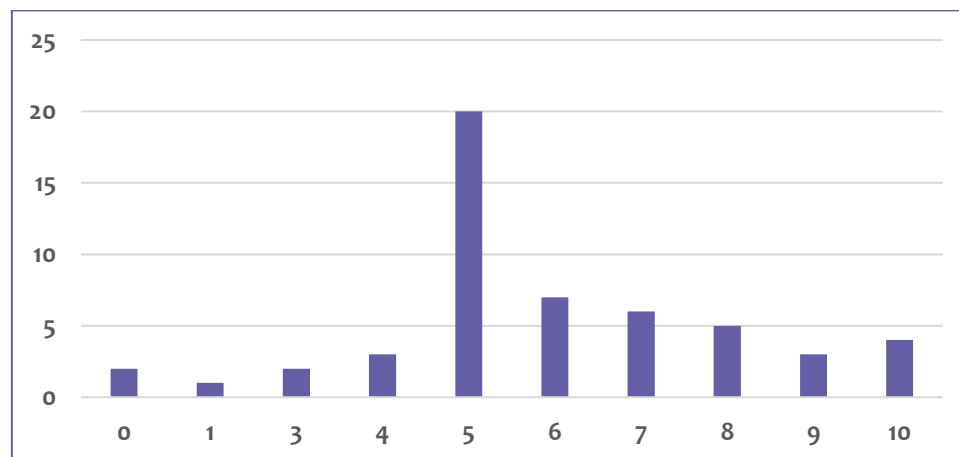
Les propostes recollides mostren una preocupació molt clara pel manteniment i la protecció dels espais naturals de Sumacàrcer, especialment del riu, la muntanya i els

camins rurals. Destaquen accions com la neteja i la vigilància dels entorns naturals, la regulació del turisme, el control de deixalles i l'educació ambiental. Moltes persones assenyalen la necessitat d'una gestió més rigorosa de l'Illa de l'Esgoletja i els seus accessos, incloent-hi mesures com limitar-hi l'accés, imposar taxes als visitants o crear figures de vigilància com la guarda rural. També s'apunta a la importància de protegir el patrimoni local (camins, fonts, barrancs, arbres d'interés...), fomentar activitats respectuoses amb l'entorn i impulsar polítiques públiques més tècniques i menys improvisades. En conjunt, la participació reflecteix una demanda social clara per un canvi en la manera de gestionar el territori, amb criteris de sostenibilitat, respecte i arrelament.

EIX 2: MODEL DE POBLE

3. Com valora l'estat dels carrers i espais públics de Sumacàrcer?

La valoració de l'estat dels carrers i espais públics de Sumacàrcer mostra una tendència predominant cap a puntuacions intermèdies i altes, amb una concentració notable al voltant del 5 i el 6. Tot i que existeixen algunes valoracions extremes (tant molt baixes com molt altes), la majoria de persones participants perceben l'estat com acceptable, però amb marge evident de millora. Aquest patró reflecteix certa satisfacció, però també una demanda latent de manteniment o millores puntuals.

Il·lustració 34. Valoració de l'estat dels carrers i espais públics de Sumacàrcer (0-10). Font i elaboració pròpies.

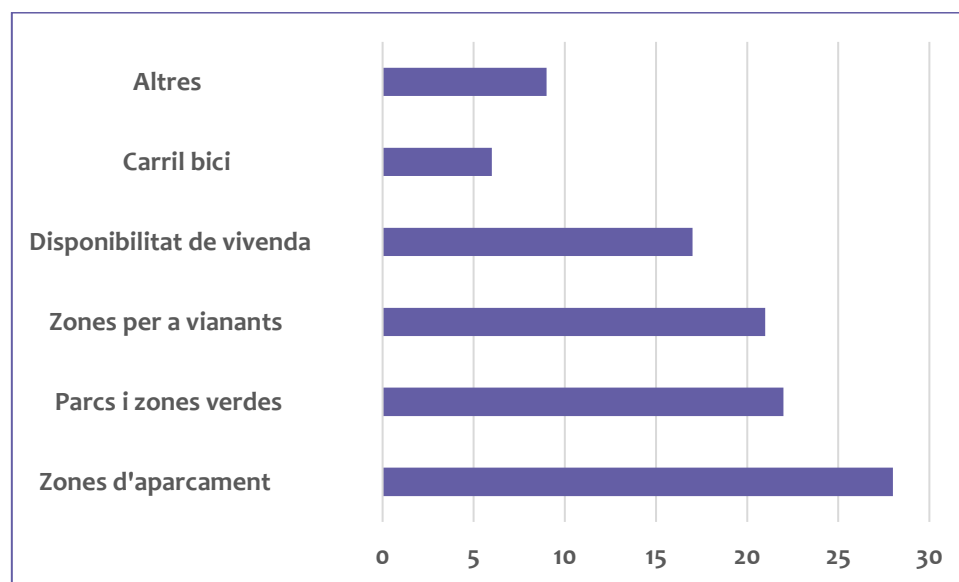
4. Quin tipus d'infraestructures urbanes consideres que haurien de millorar-se o ampliar-se?

Els resultats mostren una clara prioritització cap a la millora de les zones d'aparcament, assenyalades per quasi la meitat de les persones participants (49,1%), fet que revela una preocupació evident per la mobilitat i l'ús del vehicle privat. També destaquen

com a àrees a reforçar els parcs i zones verdes (38,6%) i les zones per a vianants (36,8%), evidenciant una demanda rellevant d'espais públics de qualitat per a l'ús de la població. La disponibilitat de vivenda (29,8%) apareix també com una qüestió a tindre en compte, potser relacionada amb el repte del despoblament o les dificultats per accedir a habitatge assequible. En menor mesura, s'han proposat millores en l'àmbit del carril bici (10,5%) i altres suggeriments diversos (15,8).

Les respostes recollides sota la categoria "Altres" reflecteixen inquietuds molt concretes i localitzades de la població. Diverses persones reclamen una millor neteja i manteniment dels carrers, especialment els adoquinats i les zones amb problemes d'humitats, així com la millora del perímetre urbà. També es destaquen punts específics com el carrer de la muntanya darrere de Baró Francesc Crespi o el final del carrer Sant Miquel, que es consideren insalubres o deteriorats. A més, es proposa la creació d'un centre de dia per a persones majors i la instal·lació d'un pipí-can, accions que millorarien el benestar col·lectiu i la convivència. Per últim, hi ha aportacions que qüestionen la necessitat del carril bici i d'altres que consideren que el poble ja es troba en bon estat, evidenciant una certa diversitat de percepcions entre la població.

Tot plegat, el diagnòstic evidencia una preocupació combinada per la funcionalitat urbana, la qualitat ambiental i l'habitabilitat del poble.

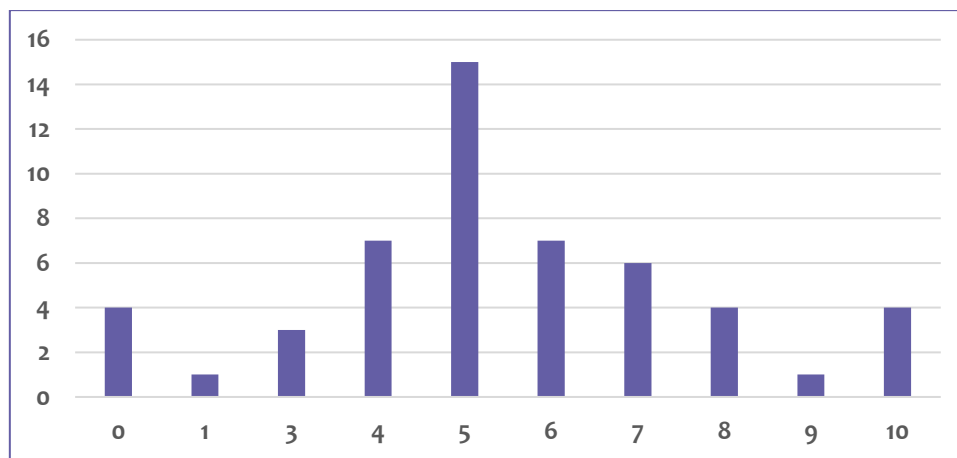

Il·lustració 35. Valoració d'infraestructures urbanes a millorar (0-10). Font i elaboració pròpies.

EIX 3: CANVI CLIMÀTIC

5. Com valoren la capacitat de Sumacàrcer per afrontar fenòmens meteorològics extrems, com ara inundacions o onades de calor?

Els resultats mostren una percepció moderadament crítica sobre la capacitat de Sumacàrcer per afrontar fenòmens meteorològics extrems. El valor més freqüent és el 5, amb 15 respostes, que indica una valoració mitjana i revela incertesa o una confiança limitada en les mesures actuals. A més, una part significativa de les respostes (7 valoracions de 4 i 3 de 3) es manté en la banda baixa, i fins i tot apareixen quatre puntuacions de 0, que denoten una percepció de completa incapacitat. En canvi, només 4 persones valoren amb un 10 i 5 persones amb un 8, mostrant que una minoria confia plenament en la preparació del poble. En conjunt, els resultats suggereixen la necessitat de reforçar la preparació i la comunicació municipal davant riscos com inundacions o onades de calor.

Il·lustració 36. Valoració de la capacitat per afrontar fenòmens meteorològics extrems (0-10). Font i elaboració pròpies.

6. Quines iniciatives o mesures serien necessàries per fomentar la resiliència del poble davant els efectes del canvi climàtic i fomentar la sostenibilitat?

Les respostes mostren una preocupació clara per la sostenibilitat quotidiana i pràctica, centrada sobretot en la gestió del territori, la prevenció de riscos climàtics i el foment d'una economia local resilient. Moltes persones proposen la neteja i manteniment dels barrancs i clavegueram, així com plans d'evacuació i sistemes d'alerta en cas de catàstrofes. Altres demandes se centren en ampliar zones verdes i ombra urbana, mitjançant arbrat o infraestructura refrescant, per a mitigar els efectes de la calor extrema.

També s'identifica la voluntat de promoure energies renovables, en especial plaques solars, i iniciatives com la biomassa. Diverses persones proposen mesures de foment de la sostenibilitat econòmica: des de la creació de cooperatives agràries fins a la promoció del producte de proximitat i l'aprofitament del territori per a crear llocs de treball. En aquest sentit, també apareix la idea de fomentar l'arribada de nova població per fer viables els serveis.

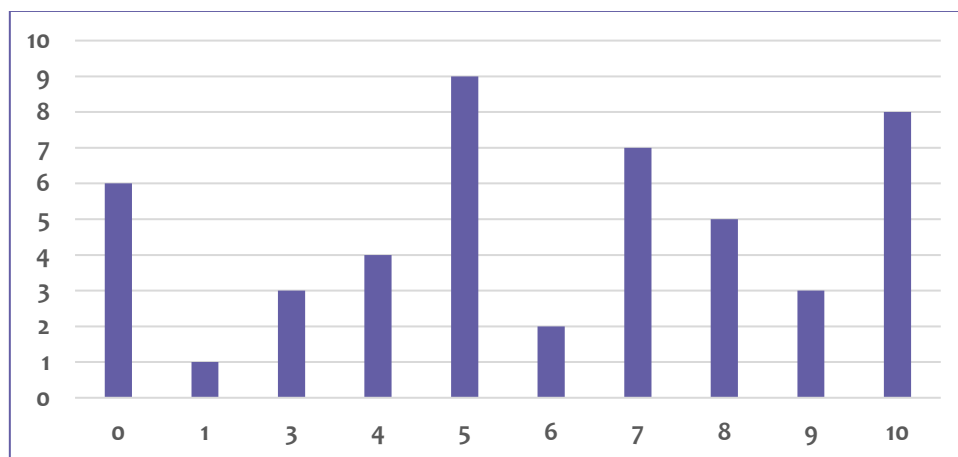
Finalment, es destaca la necessitat de formació ambiental i educació per a les noves generacions i una crida a no assumir grans infraestructures, sinó mesures realistes, planificades i consensuades des del coneixement tècnic i la participació.

EIX 4: GESTIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS I ECONOMIA CIRCULAR A SUMACÀRCER

7. Estàs satisfet/a amb el sistema de reciclatge i gestió dels residus del municipi?

L'anàlisi de les valoracions sobre la satisfacció amb el sistema de reciclatge i gestió de residus a Sumacàrcer mostra una opinió força polaritzada. Tot i que el valor més repetit és el 5, amb 9 respostes (el que indica una posició intermèdia o neutra), destaca també un nombre important de respostes molt positives: fins a 8 persones valoren amb un 10, i 5 persones amb un 8. En conjunt, un 30% de les respostes se situen entre el 8 i el 10, el que evidencia un grau notable de satisfacció en part de la població.

Tanmateix, també s'observen valoracions molt baixes: fins a 6 persones han posat un 0, i d'altres han donat puntuacions de 1, 3 o 4. Aquestes respostes poden indicar insatisfacció amb determinats aspectes del servei, com la recollida, la neteja dels contenidors o la disponibilitat d'infraestructures.

II-lustració 37. Valoració del sistema de reciclatge a Sumacàrcer (0-10). Font i elaboració pròpies.

8. Quines accions es podrien dur a terme per fomentar l'ús de productes locals i sostenibles al poble?

Les aportacions reflecteixen una voluntat clara de reforçar el comerç de proximitat i el consum sostenible a Sumacàrcer, tot i que també expressen algunes limitacions. Moltes respostes reclamen més ajudes i promoció als negocis locals, com ara bons, reduccions de taxes o suport publicitari. També es proposa fer fires de productes, crear una marca local o reactivar l'oficina de turisme com a eina de difusió.

Des del vessant agrari, es plantegen mesures com el foment del cooperativisme, l'agricultura de proximitat i l'aprofitament de terres abandonades. També es reclama una millor connexió entre productors i comerços, i ajudes per reduir els costos de producció i regadiu.

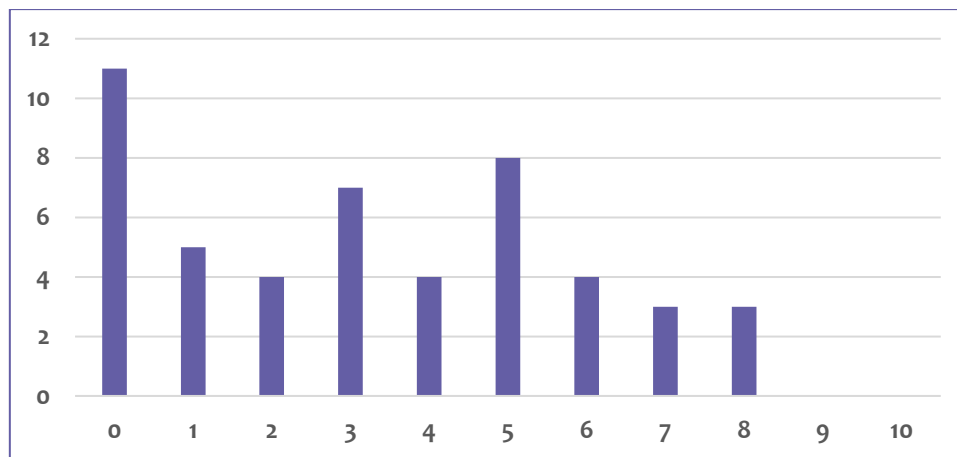
Algunes veus assenyalen obstacles estructurals com la competència exterior o la falta d'infraestructura local, mentre que altres insisteixen en la necessitat d'un canvi de mentalitat al poble. En conjunt, es reivindica un suport institucional real, però també una implicació activa del veïnat per fer viable el consum local i sostenible.

EIX 5: MOBILITAT I TRANSPORT

9. Com valorem l'accessibilitat i freqüència del transport públic a Sumacàrcer?

Les valoracions sobre l'accessibilitat i la freqüència del transport públic a Sumacàrcer mostren una percepció clarament negativa entre les persones participants. El valor més repetit és el 0, amb 11 respostes, i les puntuacions més baixes (de 0 a 3) acumulen 27 respostes, és a dir, més de la meitat.

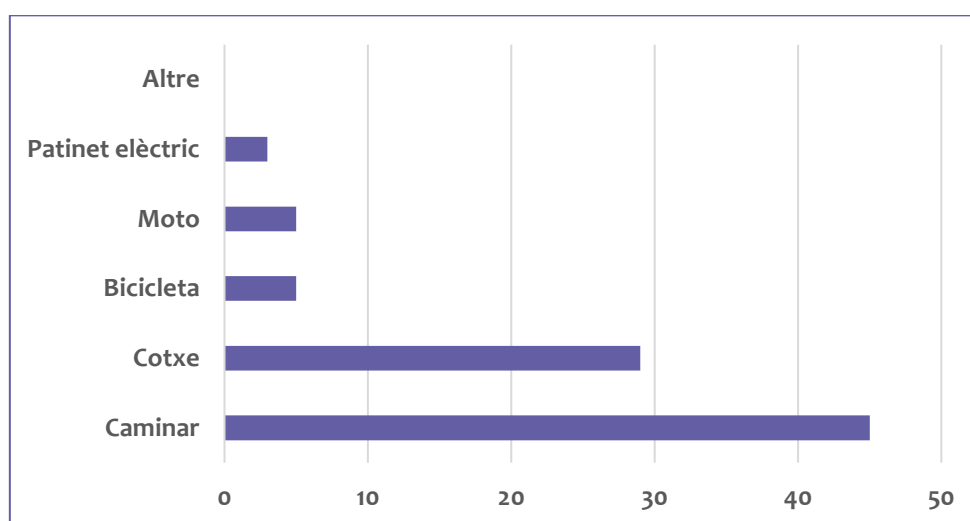
Aquestes dades apunten a una manca percebuda d'accessibilitat i freqüència del servei, fet que pot generar una important limitació per a col·lectius com persones majors, joves o famílies sense vehicle propi. Tot i que alguns valors més alts (com el 5 o el 6) també tenen certa presència, l'opinió general reflecteix la necessitat de millores urgents en el sistema de transport públic, tant en la seua cobertura territorial com en la seua regularitat.

II-l·lustració 38. Valoració de l'accessibilitat i freqüència del transport públic a Sumacàrcer (0-10). Font i elaboració pròpies.

10. Quin mitjà de transport utilitzes habitualment per als teus desplaçaments diaris per dins del municipi?

La major part de la població de Sumacàrcer es desplaça caminant (78,9%), fet que reflecteix un ús molt elevat de la mobilitat a peu, habitual en municipis de mida reduïda i amb serveis propers. El cotxe és el segon mitjà més utilitzat (50,9%), possiblement per accedir a zones rurals del terme o per qüestions de comoditat o necessitat. Altres mitjans com la bicicleta i la moto tenen un ús molt minoritari (8,8% cadascun), i encara menys el patinet elèctric (5,3%). No s'ha registrat cap ús d'altres mitjans de transport. Això evidencia una escassa diversificació de la mobilitat més enllà del vehicle privat i a peu, i pot ser una oportunitat per fomentar mitjans sostenibles com la bicicleta o sistemes compartits.

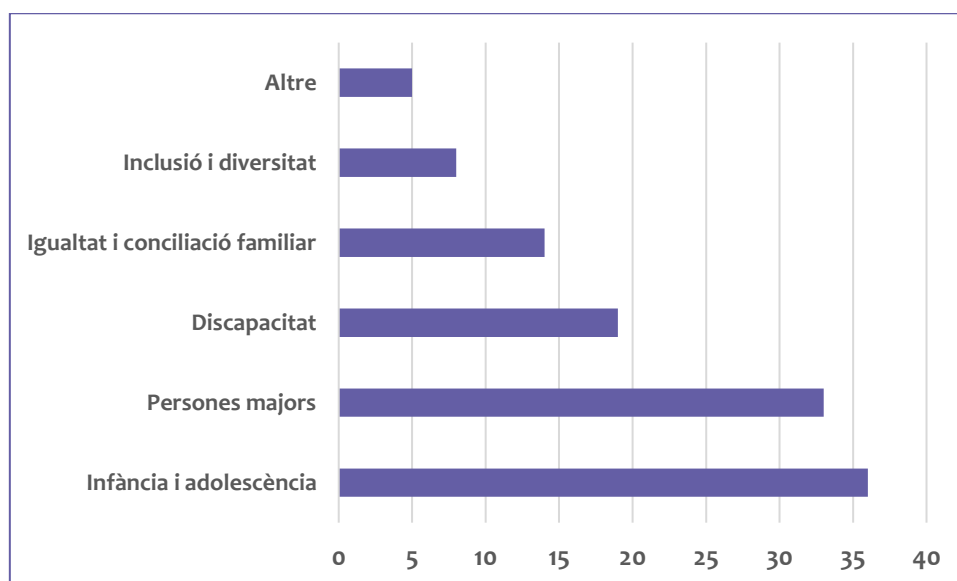
II-l·lustració 39. Valoració de l'ús de mitjans de transport a Sumacàrcer. Font i elaboració pròpies.

EIX 6: COHESIÓ SOCIAL

11. Quin d'aquests àmbits d'actuació caldria millorar en major intensitat?

Els resultats mostren que les prioritats d'actuació social a Sumacàrcer se centren especialment en la infància i l'adolescència (63,2%) i en les persones majors (57,9%), dos col·lectius amb necessitats clares de serveis específics. També destaca la demanda d'accions vinculades a la discapacitat (33,3%) i a la igualtat d'oportunitats en l'àmbit laboral i familiar (24,6%), mentre que les polítiques d'inclusió i atenció a la diversitat (14%) i les propostes diverses recollides com "altres" (8,8%) tenen una presència menor. Açò suggereix que la població percep com a prioritària la millora dels serveis bàsics per als grups més vulnerables i l'atenció intergeneracional.

Les respostes classificades com "altres" reflecteixen dues demandes principals: d'una banda, la necessitat de millorar les opcions d'oci per a totes les edats, especialment per a la joventut, que apareix repetida i amb èmfasi; i d'altra, el suport a l'agricultura local com a motor econòmic essencial davant la falta d'indústria. També es recull una postura crítica que indica que cap de les opcions plantejades anteriorment encaixa amb les prioritats de la persona enquestada.

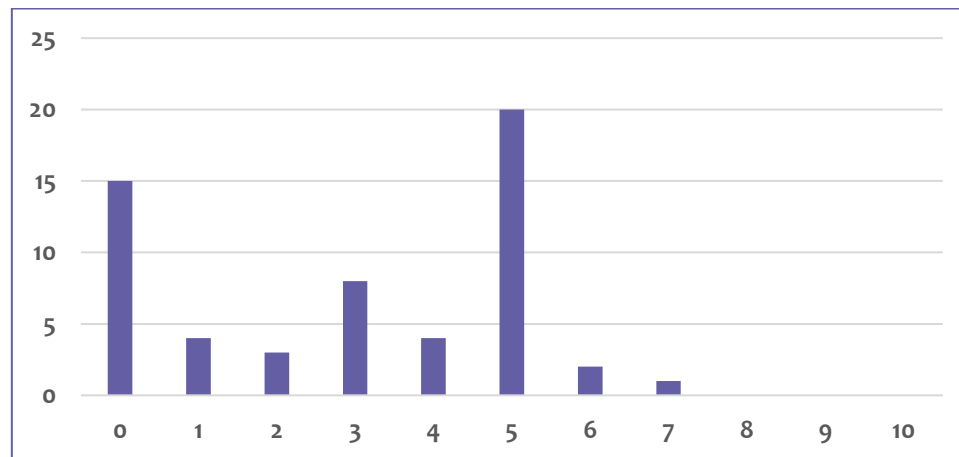
Il·lustració 40. Valoració dels àmbits d'actuació a millorar en Sumacàrcer. Font i elaboració pròpies.

EIX 7: ECONOMIA

12. Com valoreu la situació del mercat laboral a Sumacàrcer?

La valoració del mercat laboral a Sumacàrcer és clarament crítica. La major part de les persones enquestades considera que la situació és "limitada" o desfavorable: un 26,3% dona la puntuació mínima (0) i un 35,1% la situa en un 5. Només una persona

puntua per damunt de 6, i no hi ha cap valoració entre 8 i 10. Aquestes dades indiquen una percepció generalitzada de precarietat o manca d'oportunitats laborals al poble, la qual cosa podria estar relacionada amb la falta d'indústria o amb l'envelliment de la població activa.

Il·lustració 41. Valoració de la situació del mercat laboral a Sumacàrcer (0-10). Font i elaboració pròpies.

13. Quins aspectes es podrien millorar per fomentar el turisme sostenible al poble?

Les aportacions apunten de manera clara a una preocupació generalitzada pel model turístic actual, considerat per moltes persones com massificat, incívic i perjudicial per a la qualitat de vida del poble. Es reclama una reconversió cap a un turisme més sostenible, centrat en el respecte a l'entorn i la convivència amb la població local.

Suggereixen mesures de control com ampliar zones d'aparcament regulades, restringir l'accés als no residents durant els caps de setmana o cobrar taxes simbòliques per a fer ús dels recursos naturals. També es proposa reforçar la vigilància i aplicar sancions als comportaments incívics.

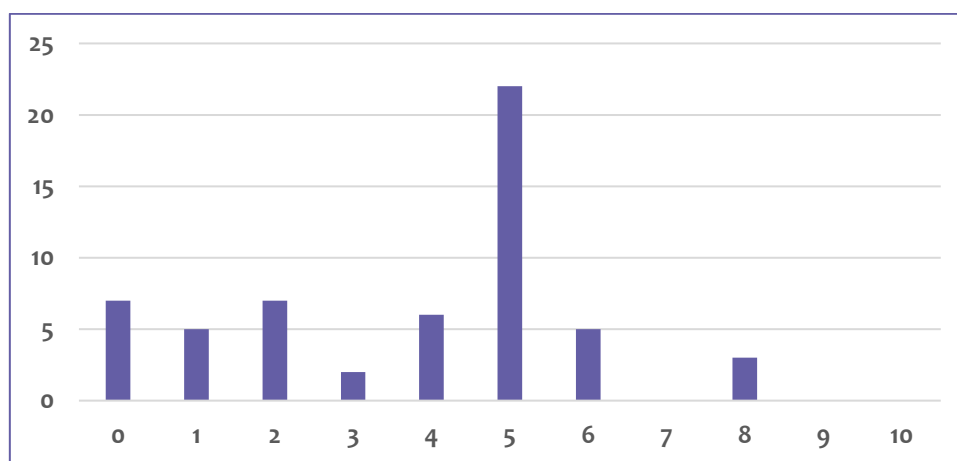
D'altra banda, es plantegen iniciatives positives: crear paquets turístics que combinen patrimoni, natura i comerç local, habilitar albergs o espais per a joves, i fomentar activitats com visites guiades o tastos de productes locals. Algunes veus apunten que el poble ja està prou saturat, mentre que d'altres demanen una millor organització i diversificació.

Finalment, es reconeix que el turisme només serà sostenible si es protegeix l'entorn, es millora l'oferta de serveis (hostaleria, comerç, informació) i s'escolta a la població resident.

EIX 8: HABITATGE

14. Com valors l'oferta de vivenda disponible i en bon estat?

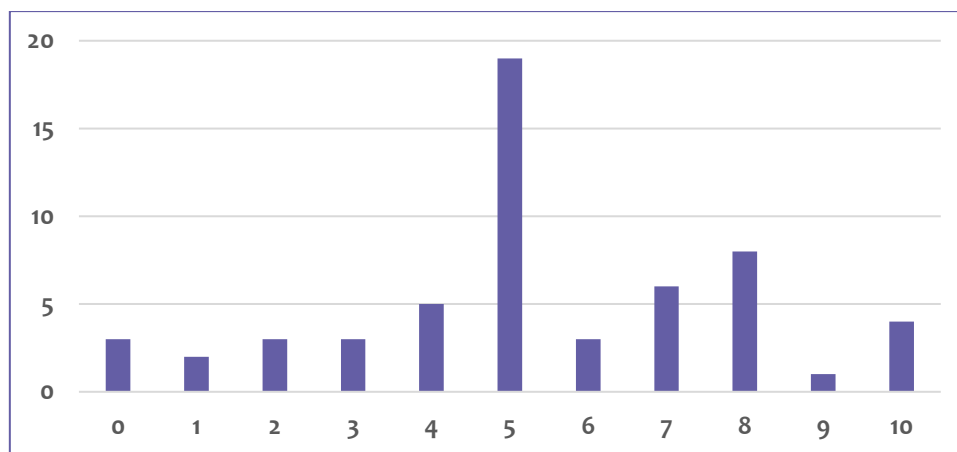
Les respostes mostren una percepció majoritàriament crítica sobre l'oferta de vivenda disponible i en bon estat a Sumacàrcer. El valor més triat és el 5, amb un 38,6%, indicant que gran part de les persones enquestades considera que la situació és limitada però no extrema. Tot i això, un 33,4% (valors del 0 al 2) valora molt negativament l'oferta, mentre que només un 5,3% la veu relativament positiva (valor 8) i ningú li dona la màxima puntuació.

Il·lustració 42. Valoració de l'oferta de vivenda disponible i en bon estat a Sumacàrcer (0-10). Font i elaboració pròpies.

15. Consideres que els preus del lloguer i compra de vivenda a Sumacàrcer són assequibles?

Les valoracions sobre l'assequibilitat dels preus de lloguer i compra de vivenda a Sumacàrcer es distribueixen de manera dispersa, amb una concentració significativa en el valor 5 (33,3%), que indica una percepció intermèdia. Tanmateix, el 22,7% de les respostes (valors del 0 al 3) considera que els preus són cars o molt cars, mentre que un 33,3% els veu entre assequibles i molt assequibles (valors del 7 al 10). Això reflecteix opinions dividides, però amb una tendència general cap a una percepció moderadament assequible, tot i que amb desigualtat de perspectives segons la situació de cada persona.

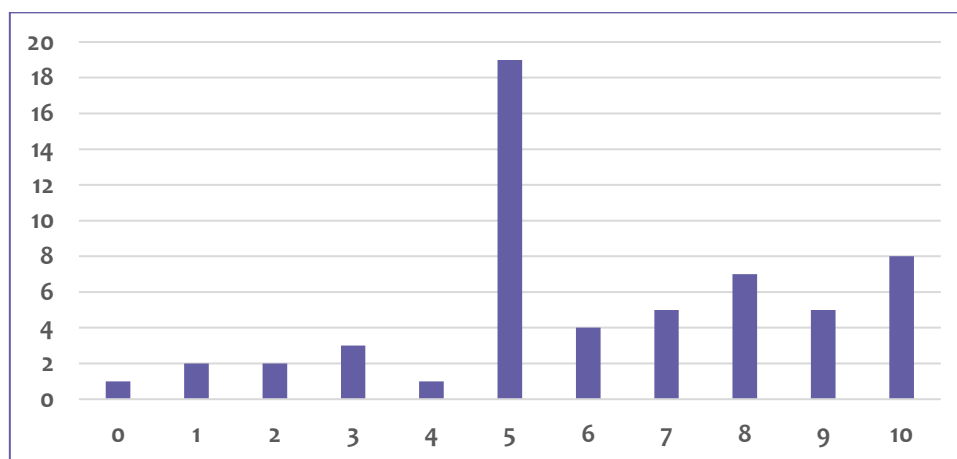

Il·lustració 43. Valoració preus de lloguer i venda de vivenda a Sumacàrcer (0-10). Font i elaboració pròpies.

EIX 9: ERA DIGITAL

16. Consideres que hi ha una bretxa digital entre diferents grups d'edat o sectors de la població?

La majoria de persones participants perceben l'existència d'una bretxa digital important al poble: un 33,3% valoren el grau de bretxa amb un 5, i un 35,1% assignen valors del 6 al 10. Això indica una preocupació creixent per les desigualtats en l'accés o ús de la tecnologia, especialment entre grups d'edat o sectors vulnerables. Tan sols un 12,3% considera que aquesta bretxa és molt baixa o inexistent (valors del 0 al 2). La mitjana se situa en 6,2.

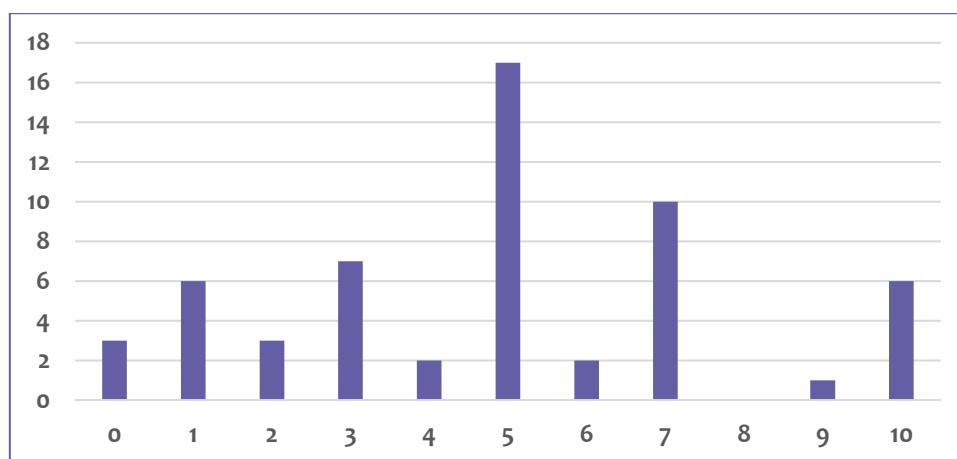
Il·lustració 44. Valoració bretxa digital entre grups d'edat a Sumacàrcer (0-10). Font i elaboració pròpies.

EIX 10: INSTRUMENTS

17. Creus que la ciutadania té prou oportunitats per participar en la presa de decisions municipals?

Les respostes mostren una percepció dividida sobre la participació ciutadana en la presa de decisions municipals. El valor més freqüent és 5, amb 17 respostes, que indica una percepció mitjana. Tanmateix, predominen les puntuacions baixes (de 0 a 4) amb 21 respostes, cosa que reflecteix una sensació general de falta d'oportunitats reals per a implicar-se.

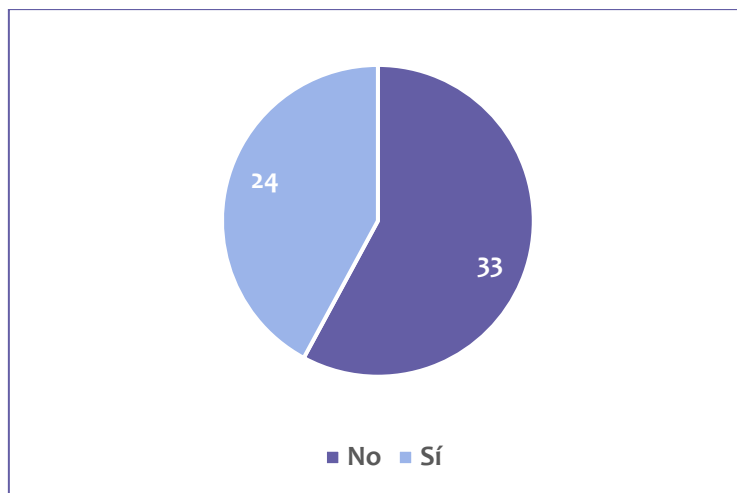
Tot i això, també hi ha un nombre significatiu de puntuacions altes (de 7 a 10), amb 17 respostes, que indiquen que una part de la població percep una participació significativa. Aquestes dades apunten a una valoració desigual, amb marge de millora en la comunicació i implicació real del poble en les decisions municipals.

Il·lustració 45. Valoració oportunitats de participació a Sumacàrcer (0-10). Font i elaboració pròpies.

18. Coneixes el Portal de Transparència de l'Ajuntament de Sumacàrcer?

L'anàlisi d'aquesta resposta mostra que una majoria de la població enquestada (57,9%) no coneix el Portal de Transparència de l'Ajuntament de Sumacàrcer, mentre que el 42,1% sí que el coneix. Aquest resultat evidencia una necessitat clara de millorar la difusió i accessibilitat d'aquesta eina municipal, ja que es tracta d'un recurs fonamental per fomentar la transparència, la confiança institucional i la participació informada de la població. Caldria reforçar-ne la visibilitat, explicant millor els seus continguts i usos.

Il·lustració 46. Coneixement del Portal de Transparència per part de la població de Sumacàrcer. Font i elaboració pròpies.

TRANSVERSAL

19. Com t'imagines el municipi en 2030?

Les respostes sobre la visió de Sumacàrcer en 2030 mostren una gran preocupació pel futur del poble. Un bloc majoritari anticipa un escenari de despoblament i envelliment: es repeteixen visions d'un municipi amb menys habitants, sense serveis bàsics (botigues, farmàcia, forn, banc, centre mèdic) i convertit en un espai buit o només actiu durant l'estiu. Molts alerten d'un poble reduït a segones residències, sense vida quotidiana, ni oportunitats per a joves ni serveis per a majors.

També apareix una crítica recurrent a la massificació turística a l'estiu, amb mencions al deteriorament del riu i a la pèrdua de qualitat de vida per les persones residents.

En contraposició, un grup menor expressa esperances o una visió optimista, desitjant un poble viu, amb més habitants, millor infraestructura, respecte per la natura i serveis adaptats a totes les edats. Altres respostes apunten a una continuïtat respecte de la situació actual, sense grans canvis.

En conjunt, destaca la necessitat de polítiques que revertisquen el despoblament, regulen el turisme i garantisquen serveis de qualitat per fer de Sumacàrcer un lloc habitable tot l'any.

20. Si ens hem deixat alguna cosa, comenta-ho!

Les aportacions recollides en la pregunta oberta "Si ens hem deixat alguna cosa, comenta-ho!" reflecteixen preocupacions i propostes clau, que es poden agrupar en les següents línies principals:

- **Cures i serveis per a la gent major**

Diverses respostes reclamen un centre o residència de dia per atendre una població envellida i facilitar la conciliació familiar. Aquest servei es veu com una necessitat urgent per millorar la qualitat de vida.

- **Turisme i convivència en estiu**

Hi ha una crítica reiterada al model turístic actual, considerat invasiu, brut i desordenat, especialment als mesos d'estiu. Es reclama més regulació, neteja, control d'accessos i zones de bany, i es demana apostar per un turisme de qualitat compatible amb la vida del poble.

- **Agricultura i desenvolupament rural**

S'evidencia una forta preocupació per l'abandonament del sector agrari i una crítica explícita a la falta de suport. Es demana donar valor a la sobirania alimentària, apostar pel sector primari i millorar els camins agrícoles, que són considerats part essencial del poble.

- **Igualtat i conciliació**

Algunes veus proposen mesures de conciliació familiar reals, així com accions educatives per a fomentar el feminisme i la igualtat entre sexes.

- **Equipaments i espais públics**

Es reconeix positivament l'estat de determinats equipaments (com el camp de futbol), però també es demanen més punts d'emergència per a residus i neteja a l'estiu, distribuïts per tot el poble.

- **Govern i participació**

Hi ha tant veus crítiques com agraïdes amb l'Ajuntament. Algunes persones destaquen la importància de mantenir espais de participació com aquest qüestionari i confien en el camí que està seguint el consistori actual.

PLA D'ACCIÓ

06

El Pla d'Acció de l'Agenda Urbana de Sumacàrcer és el resultat d'un procés de treball rigorós i participatiu, que combina l'anàlisi tècnica amb el coneixement arrelat del territori. Aquest pla s'estructura com un full de ruta estratègic i operatiu que orienta el camí cap a un desenvolupament més sostenible, inclusiu, just i coherent amb la realitat social, econòmica i ambiental del poble.

D'una banda, el pla parteix del diagnòstic tècnic elaborat al llarg dels deu eixos de l'Agenda Urbana, un document extens i detallat que ha permès identificar amb precisió les fortaleeses, debilitats, oportunitats i amenaces del municipi. Aquesta anàlisi tècnica ha tingut en compte indicadors objectius, dades estadístiques, normatives urbanístiques i ambientals, recursos locals, així com l'estat de les infraestructures, serveis i equipaments municipals. Aquesta mirada tècnica ha estat fonamental per entendre la situació actual del municipi, detectar els desequilibris existents i visualitzar els marges de millora.

De l'altra, el Pla d'Acció s'ha construït també a partir d'un procés de diagnòstic participatiu, mitjançant el qual la població ha pogut expressar les seues percepcions, inquietuds, necessitats i propostes de millora. S'han recollit idees de veïnes i veïns de diferents edats, perfils i àmbits del poble, amb la voluntat d'impulsar una visió compartida, diversa i realista del futur del municipi. Aquesta escolta activa i oberta ha permès enriquir les conclusions del diagnòstic tècnic, aportant matisos i elements qualitatius que només poden emergir des de l'experiència quotidiana de les persones que viuen i construeixen el poble dia a dia.

La combinació entre la mirada experta i el coneixement col·lectiu ha fet possible un document viu, amb capacitat d'adaptació i voluntat de transformació. Aquest enfocament ha facilitat la detecció de reptes prioritaris com ara el despoblament, la transició ecològica, la inclusió social, la digitalització, la millora de la mobilitat o la revitalització de l'espai públic. Alhora, s'han identificat actius i oportunitats singulars que poden actuar com a motors de canvi positiu, com ara la riquesa paisatgística, el vincle comunitari, el patrimoni històric o la creativitat local.

Amb tot aquest treball de base, el Pla d'Acció s'articula com una eina estratègica, però també com un instrument pràctic, pensat per guiar la presa de decisions municipals, optimitzar els recursos disponibles i establir una planificació coherent i transversal. El pla inclou línies d'actuació concretes, agrupades segons els eixos de treball, i estableix accions, agents implicats, terminis d'execució, indicadors de seguiment i possibilitats de finançament. En total, es proposen 46 accions que abracen àmbits tan diversos com la sostenibilitat ambiental, l'habitatge, la mobilitat, l'economia local, els serveis públics, la cultura o la cohesió social.

Aquest conjunt d'actuacions representa una aposta decidida per un model de poble viu, resiliència i connectat amb els grans reptes del segle XXI, però arrelat a les

particularitats i fortaleeses del context local. Es tracta d'un pla ambiciós, però alhora flexible i revisable, que es podrà anar actualitzant i adaptant a mesura que canvien les necessitats del municipi, les polítiques públiques o les condicions socioeconòmiques. Aquesta flexibilitat és clau per garantir que el pla siga útil a llarg termini i que pugui continuar sent una referència per a la gestió municipal.

Finalment, cal destacar que aquest pla no només busca millorar aspectes concrets del municipi, sinó també fomentar una nova cultura de la planificació, basada en la col·laboració, la transparència, la innovació i el compromís compartit entre l'ajuntament i la població. És, en definitiva, una eina per fer de Sumacàrcer un poble més just, habitable, sostenible i cohesionat.

MARC ESTRATÈGIC		ACCIONS	CARÀCTER	TERMINI
Objectiu Estratègic	Objectius Específics i Línies d'Actuació			
1. ORDENAR EL TERRITORI I FER UN ÚS RACIONAL DEL SÒL, CONSERVAR-LO I PROTEGIR-LO	1.2. Conservar i millorar el patrimoni natural i cultural i protegir el paisatge.			
	Adoptar mesures de conservació, millora i protecció de la natura i del patrimoni natural: flora, fauna, paisatge i ecosistemes existents. A aquest efecte, es proposa l'adopció de mesures orientades a reduir l'ús d'herbicides químics, la millora dels hàbitats dels pol·linitzadors en les àrees urbanes i periurbanes, etc., així com l'aplicació de metodologies i programes de seguiment de la biodiversitat urbana.	<u>ACCIÓ 1: Pla de Gestió del Patrimoni Natural</u> Desenvolupament d'un Pla de Gestió del Patrimoni Natural que incloga mesures concretes de conservació, millora i protecció de la flora, la fauna, els ecosistemes i el paisatge del municipi, amb especial atenció a espais com les sendes locals, el riu Xúquer i l'Illa de l'Esgoletja. El pla preveu la reducció progressiva de l'ús d'herbicides químics, la millora dels hàbitats , la neteja selectiva d'espais naturals, programes de vigilància ambiental i l'aplicació de metodologies de seguiment de la biodiversitat urbana.	Planificació	Mitjà
	Posar en marxa campanyes de difusió del patrimoni cultural i natural , amb l'objectiu d'assolir una vertadera cultura de pertinença basada en el coneixement, que contribuïska també al seu ús racional com a recurs econòmic i turístic.	<u>ACCIÓ 2: Campanyes anuals de sensibilització ambiental, cultural i climàtica</u> Disseny i posada en marxa de campanyes de sensibilització orientades a promoure el coneixement i la valoració del patrimoni cultural i natural local, així com a fomentar hàbits de vida sostenibles. Les accions inclouran tallers escolars, rutes guiades, jornades participatives amb el veïnat, itineraris ambientals i la creació de materials divulgatius adaptats. Es farà especial incidència en el treball amb la comunitat educativa i els col·lectius veïnals per desenvolupar una cultura de pertinença arrelada en el coneixement i la cura del territori, alhora que es vincula amb l'ús responsable dels recursos com a actiu econòmic i turístic.	Difusió de coneixements	Curt - Mitjà

1.3. Millorar les infraestructures verdes i blaves i vincular-les amb el context natural.				
		ACCIÓ 3: Xarxa d'infraestructures verdes i blaves: restauració de camins i creació de sendes ciclopeatonals Planificació, disseny i execució d'una xarxa d'infraestructures verdes i blaves mitjançant la restauració de camins rurals i la creació de sendes ciclopeatonals connectades. El projecte incorpora criteris de connectivitat, respecte per la geomorfologia del territori i optimització dels serveis ecosistèmics. També contempla la identificació i delimitació dels elements clau d'aquestes infraestructures i l'adopció de mesures per a la seua restauració, conservació i gestió sostenible a escala local. Aquesta xarxa reforça la mobilitat sostenible, la cohesió territorial i la integració paisatgística.		
		Organitzar i dissenyar les xarxes d'infraestructures verdes i blaves tenint en compte criteris de connectivitat ecològica i les característiques geomorfològiques del territori, amb l'objectiu d'optimitzar la prestació de serveis ecosistèmics a la població. Això implica també delimitar i identificar els elements que constitueixen aquestes infraestructures i establir mesures per a la seua restauració, conservació i gestió, tant a escala regional com local i de barri.		Planificació Llarg

MARC ESTRATÈGIC		ACCIONS	CARÀCTER	TERMINI
Objectiu Estratègic	Objectius Específics i Línies d'Actuació			
2. EVITAR LA DISPERSIÓ URBANA I REVITALITZAR EL NUCLI URBÀ EXISTENT	2.1. Definir un model urbà que fomenti la compacitat, l'equilibri urbà i la dotació de serveis bàsics.			
	Adoptar mesures a través de la planificació territorial i urbanística que assegurin un resultat equilibrat, afavorint els processos d'ocupació i transformació del sòl, quan corresponga, amb una densitat urbana adequada.	ACCCIÓ 4: Redacció i aprovació d'un nou Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU) Impulsar la redacció i tramitació del nou Pla General d'Ordenació Urbana per tal de substituir les normes subsidiàries vigents des de 1987. El nou PGOU establirà una ordenació territorial actualitzada que permeti gestionar el creixement urbà amb criteris de compacitat, equilibri entre usos, sostenibilitat ambiental, eficiència en la dotació d'infraestructures i protecció del territori. L'objectiu és disposar d'un instrument que garantisca un desenvolupament urbanístic coherent amb les necessitats actuals i futures del poble, amb una visió integral del sòl urbà, urbanitzable i no urbanitzable.	Planificació	Curt - Mitjà
	Reurbanitzar zones industrials abandonades i reedificar i reutilitzar terrenys i edificis vacants o infrautilitzats, incloent-hi la identificació, mitjançant mapes, dels immobles infrautilitzats.	ACCCIÓ 5: Catàleg de sòl vacant i edificis en desús Redactar un inventari de sòls vacants i edificis en desús amb l'objectiu d'identificar espais susceptibles de ser reutilitzats com a equipaments públics o habitatge assequible. Aquest catàleg permetrà planificar estratègies de regeneració urbana i millorar l'eficiència en l'ús del sòl, contribuint així a un model territorial més sostenible. Inclourà mapes fitxes tècniques, estat de conservació i possibilitats d'intervenció sobre cada immoble o parcel·la.	Planificació	Curt

2.2. Garantir la complexitat funcional i la diversitat d'usos.			
	Incentivar les activitats que afavorixen la diversitat d'usos i reservar espai suficient per a activitats econòmiques i productives.	ACCIÓ 6: Activació d'edificis municipals inutilitzats com a nous equipaments comunitaris Posar en marxa un programa de reutilització d'edificis municipals buits mitjançant la seua transformació en espais d'ús comunitari. Aquesta acció té com a objectiu revitalitzar el teixit urbà i donar resposta a necessitats socials, juvenils i econòmiques del poble. Els locals buits podran habilitar-se com a espais de coworking, tallers per a formació o artesanía, serveis socials de proximitat, o iniciatives juvenils. L'acció permet optimitzar recursos ja existents, fomentar la cohesió social i activar el comerç de l'entorn mitjançant la dinamització d'usos híbrids.	Planificació - Governança
			Llarg
2.3. Millorar la qualitat i l'accessibilitat universal dels espais públics.			
	Fomentar la diversitat, la qualitat i la versatilitat dels espais públics, dotar-los d'un mobiliari adequat i polivalent, convenientment revisat, i millorar-ne l'estètica, la conservació i la bellesa. Tindre cura del paisatge urbà.	ACCIÓ 7: Millora dels parcs públics Rehabilitació i millora dels parcs públics existents per convertir-los en espais més inclusius, agradables i sostenibles. L'actuació preveu la renovació de zones infantils amb materials segurs, la instal·lació de mobiliari urbà funcional (bancs, fonts, papereres) i la creació de zones d'ombra mitjançant vegetació o estructures lleugeres. Es prioritzarà l'accessibilitat universal per garantir l'ús per part de totes les persones, així com la introducció d'elements que fomenten la biodiversitat urbana (jardins silvestres, refugis per a fauna, espècies autòctones) i la millora del confort climàtic per mitigar l'efecte d'illa de calor.	Planificació
			Mitjà - Llarg

2.5. Impulsar la regeneració urbana.			
<i>Fomentar i impulsar la rehabilitació edificatòria i la regeneració urbana per aconseguir un equilibri adequat entre aquesta activitat i la generació de nova ciutat. En especial, afavorir les propostes de regeneració urbana que provenen de l'àmbit del cooperativisme.</i>	<u>ACCIÓ 8: Buscar una línia de finançament per la convocatòria de subvencions per a la rehabilitació de façanes i cobertes.</u> Impulsar una línia de subvencions dirigida a la rehabilitació de façanes i cobertes dels edificis del nucli urbà, amb l'objectiu de millorar la qualitat constructiva, la imatge urbana, l'eficiència energètica i la seguretat estructural del parc edificat existent. Es prioritzaran les actuacions que incorporen criteris d'accessibilitat, millora tèrmica i ús de materials sostenibles. Aquesta mesura pretén afavorir la conservació del patrimoni arquitectònic local, evitar la degradació de l'entorn construït i fomentar la inversió privada amb retorn públic.	Finançament	Mitjà
2.6. Millorar la qualitat i sostenibilitat dels edificis.			
<i>Promoure les Inspeccions Tècniques d'Edificis o els Informes d'Avaluació dels Edificis per fomentar la posada en marxa de mesures preventives que impulsen el manteniment preventiu i no només correctiu o pal·liatiu dels edificis.</i>	<u>ACCIÓ 9: Programa municipal d'auditories energètiques i d'accessibilitat en habitatges.</u> Posada en marxa d'un programa públic per oferir auditories energètiques i d'accessibilitat subvencionades als habitatges particulars del municipi. L'objectiu és identificar millores en l'eficiència energètica, la reducció del consum, el confort climàtic i l'accessibilitat universal. Els equips tècnics municipals o personal especialitzat visitaran els domicilis per fer l'avaluació i proposar actuacions prioritàries i recomanacions personalitzades. Aquesta mesura contribueix a la transició energètica justa i a la millora de la qualitat de vida en el parc residencial existent.	Governança - Finançament	Mitjà

MARC ESTRATÈGIC		ACCIONS	CARÀCTER	TERMINI
Objectiu Estratègic	Objectius Específics i Línies d'Actuació			
3. PREVIURE I REDUIR ELS EFECTES DEL CANVI CLIMÀTIC I MILLORAR LA RESILIÈNCIA	3.1. Adaptar el model territorial i urbà als efectes del canvi climàtic i avançar en la seua prevenció.			
	Incorporar mapes de riscos naturals a la planificació urbanística , de manera que s'eviten actuacions de transformació urbana susceptibles de veure's afectades per inundacions, pluges torrencials, elevació del nivell del mar, insuficiència hídrica, risc d'esllavissades de terra, etc.	ACCIÓ 10: Incorporació de mapes de riscos naturals en el nou PGOU Actualització del planejament urbanístic municipal mitjançant la integració de mapes de risc en el nou Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU) . Aquesta acció contempla la incorporació de cartografia i estudis tècnics relacionats amb riscos naturals com inundacions, calor extrema, incendis forestals, o escassetat hídrica. L'objectiu és garantir un desenvolupament urbà segur, adaptat al canvi climàtic i basat en criteris de resiliència territorial.	Normatiu - Planificació	Curt
	Posar en marxa plans d'emergència front al canvi climàtic i, en un sentit més ampli, plans d'acció pel clima i l'energia sostenible .	ACCIÓ 11: Actualització del Pla d'Acció pel Clima i l'Energia Sostenible (PACES) Actualització del Pla Local d'Acció pel Clima i l'Energia Sostenible (PACES) com a municipi adherit al Pacte d'Alcaldies pel Clima i l'Energia . El pla definirà accions concretes per a la mitigació dels efectes del canvi climàtic i per a l' adaptació del municipi als impactes climàtics . El PACES serà l'eina clau per al desplegament local d'una transició energètica justa i sostenible.	Planificació	Curt

	Reduir l'efecte d'illa de calor de les ciutats actuals, actuant sobre els factors que influeixen en el comportament climàtic de l'entorn urbà. Per a això, pot ser útil promoure la permeabilització i la vegetació dels espais públics, així com incorporar en les eines de planificació i gestió urbanes el mapatge del clima urbà.	ACCIÓ 12: Programa d'Infraestructures Verdes i Blaves i renaturalització d'espais degradats Desplegament d'un programa municipal d'Infraestructures Verdes i Blaves com a eina d'adaptació al canvi climàtic. L'objectiu és prioritzar la vegetació urbana, la permeabilització del sòl, la creació de jardins de pluja, la renaturalització de parcs i la millora de la biodiversitat urbana. Es plantegen actuacions en zones degradades o sense ús, transformant-les en espais verds multifuncionals, microparcs o jardins comunitaris, que actuen com a refugis climàtics i espais de convivència. Aquest programa contribuirà a reduir l'efecte d'illa de calor, a millorar la qualitat de l'aire i a augmentar la resiliència ecològica i social del municipi.	Planificació	Llarg
	Fomentar campanyes de millora de l'educació i la sensibilització sobre la mitigació del canvi climàtic, en què els usos i els hàbits de consum tinguen un paper clau.	ACCIÓ 13: Material divulgatiu de prevenció i resposta davant fenòmens climàtics extrems Disseny i difusió de materials divulgatius accessibles per informar la població sobre què fer en cas d'inundació, onada de calor o altres fenòmens climàtics extrems vinculats al canvi climàtic. Els continguts s'elaboraran en llenguatge clar i visual, inclouran recomanacions pràctiques, telèfons d'emergència, ubicació de refugis climàtics o espais segurs, i s'adreçaran especialment a col·lectius vulnerables (persones majors, infants, persones amb diversitat funcional). Es distribuïran a través de canals digitals, centres públics, farmàcies, escoles i equipaments municipals.	Difusió de Coneixements	Curt

3.2. Reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle.			
		ACCIÓ 14: Servei de préstec i manteniment de biotrituradores. Ampliació d'un servei municipal de préstec i manteniment de biotrituradores, destinat a la població agrícola i a la gestió de restes vegetals. L'objectiu és reduir les emissions derivades de la crema de residus agrícoles, millorar la gestió forestal i prevenir incendis, promovent la trituració i reutilització de les restes com a coberta vegetal o compost. El servei es complementarà amb tallers formatius i campanyes informatives per garantir un ús adequat i segur de les biotrituradores.	
		<i>Utilitzar tecnologies netes, materials i productes que eliminen o minimitzen les emissions contaminants i de gasos d'efecte hivernacle.</i>	Governança – Difusió de Coneixement Curt

MARC ESTRATÈGIC		ACCIONS	CARÀCTER	TERMINI
Objectiu Estratègic	Objectius Específics i Línies d'Actuació			
4. FER UNA GESTIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS I AFAVORIR L' ECONOMIA CIRCULAR	4.1 Ser més eficients energèticament i estalviar energia.			
	<i>Donar suport a la transició energètica en i des de les ciutats: en elles es troben les claus. La generació distribuïda i l'autoconsum d'energia en l'àmbit urbà són eines bàsiques per a aquest canvi de model energètic.</i>	ACCIÓ 15: Consolidació i ampliació de la Comunitat Energètica Local (CEL) Impulsar la consolidació i ampliació de la Comunitat Energètica Local (CEL) mitjançant el foment de la participació de la població i la millora dels canals d'informació i coordinació. L'acció inclou la creació d'una oficina d'informació i suport , per atendre consultes, gestionar adhesions i acompanyar els veïns i veïnes en el procés de transició energètica. Es programaran reunions periòdiques de coordinació , jornades informatives i s'elaborarà material divulgatiu (guies, vídeos, infografies) per explicar el funcionament de la CEL, els avantatges de l'autoconsum compartit i la democratització de l'energia.	Governança – Difusió de Coneixement	Curt
	<i>Contindre i fins i tot reduir la despesa energètica, fomentar-ne l'estalvi i promoure l'eficiència energètica mitjançant plans, estratègies o altres mesures. Entre aquestes: tindre en compte la morfologia urbana i les condicions bioclimàtiques de la ciutat; incorporar criteris d'arquitectura bioclimàtica passiva, o maximitzar la prestació dels serveis de calefacció, refrigeració o il·luminació amb el mínim consum possible</i>	ACCIÓ 16: Pla Municipal d'Eficiència Energètica als edificis i equipaments públics d'acord amb el PACES Elaboració i execució d'un Pla Municipal d'Eficiència Energètica orientat a l'optimització del consum energètic dels edificis i equipaments públics. El pla inclourà auditories energètiques , la instal·lació de sistemes intel·ligents de monitoratge i control (com sensors i telegestió), i un pla de manteniment i renovació d'instal·lacions per millorar el rendiment i reduir costos i emissions. L'actuació s'alinearà amb els objectius del PACES i el Pacte d'Alcaldies, contribuint a una gestió pública més eficient, responsable i alineada amb la transició energètica.	Planificació	Mitjà

4.3. Fomentar el cicle dels materials.				
		ACCIÓ 17: Creació d'una "Biblioteca de Coses" per al foment del consum responsable i compartit Posada en marxa d'una Biblioteca de Coses, un servei municipal de préstec de béns d'ús ocasional que incloga eines de bricolatge i jardineria, estris de cuina, equipament tecnològic, material lúdic o esportiu, entre altres. Aquesta iniciativa fomenta el consum responsable, l'economia circular i la cultura de compartir, reduint la necessitat de compra individual i optimitzant l'ús dels recursos. El servei inclourà un sistema de reserva, manteniment, gestió i retorn dels objectes, així com tallers formatius per al seu ús correcte i espais de trobada per a la comunitat.	Governança	Mitjà

Fomentar el consum responsable, les iniciatives de reparació, reutilització i refabricació, així com els sistemes col·laboratius i compartits de béns i serveis.

MARC ESTRATÈGIC		ACCIONS	CARÀCTER	TERMINI
Objectiu Estratègic	Objectius Específics i Línies d'Actuació			
5. AFAVORIR LA PROXIMITAT I LA MOBILITAT SOSTENIBLE	5.1 Afavorir la ciutat de proximitat			
	Establir en els instruments d'ordenació un repartiment equilibrat de l'espai urbà destinat a la mobilitat motoritzada i no motoritzada , d'acord amb les polítiques de desenvolupament sostenible de les ciutats.	ACCIÓ 18: Ampliació i millora de les zones d'aparcament Projecte per a la creació de noves zones d'aparcament (aparcaments dissuasius, perifèrics o de rotació) amb l'objectiu de reduir la saturació de vehicles als carrers del nucli urbà , millorar la fluïdesa viària i recuperar espai per a les persones. Aquesta actuació dona resposta directa a una demanda veïnal expressada en l'enquesta participativa. Es prioritzaran ubicacions accessibles i integrades amb el teixit urbà per facilitar la transició cap a una mobilitat més eficient i menys contaminant.	Planificació -Governança	Llarg
	Prioritzar, en la mesura del possible, la ciutat per a les persones vianants , afavorint els itineraris continus, segurs i responsables, i propiciant una forma de vida més saludable i activa.	ACCIÓ 19: Ampliació i millora de la xarxa de voreres accessibles Execució d'un pla progressiu d'ampliació i millora de les voreres amb criteris d' accessibilitat universal , per garantir la mobilitat segura i autònoma de totes les persones, especialment aquelles amb mobilitat reduïda i persones majors. L'actuació inclourà l'eixamplament de voreres estretes, l'eliminació de barreres arquitectòniques, la col·locació de paviments tàctils, la millora de l'enllumenat i la senyalització adaptada.	Planificació	Llarg

5.2. Potenciar modes de transport sostenibles.				
	Adoptar mesures a través de plans de mobilitat urbana sostenible per a reduir els desplaçaments en transport privat, fomentar sistemes de transport públic eficients i millorar la qualitat dels desplaçaments a peu. Aquests plans haurien d'establir la prioritat per a les persones vianants en la circulació urbana.	ACCIÓ 20: Actualització del Pla de Mobilitat Urbana Sostenible Revisió i actualització del Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS 2021-2025) per adequar-lo als nous reptes ambientals, socials i urbanístics del municipi. El procés inclourà l'anàlisi de l'evolució dels hàbits de desplaçament i la definició de noves línies d'acció per afavorir una mobilitat més segura, saludable, accessible i descarbonitzada.	Planificació	Curt - Mitjà
	Impulsar i afavorir l'ús de vehicles d'energies alternatives i híbrids. Implantar punts de recàrrega per a cotxes elèctrics.	ACCIÓ 21: Instal·lació d'un punt de recàrrega per a vehicles elèctrics Implantar un punt de recàrrega per a vehicles elèctrics en espai públic com a mesura per incentivar la transició cap a una mobilitat més sostenible i descarbonitzada. Es valorarà la ubicació més estratègica segons l'accessibilitat, la visibilitat, la connexió amb serveis i la viabilitat tècnica, i es podrà complementar amb senyalització, reserva de plaça i integració en apps de localització de punts de càrrega.	Finançament - Planificació	Curt - Mitjà

MARC ESTRATÈGIC		ACCIONS	CARÀCTER	TERMINI	
Objectiu Estratègic	Objectius Específics i Línies d'Actuació				
6. FOMENTAR LA COHESIÓ SOCIAL I BUSCAR L' EQUITAT	6.1. Reduir el risc de pobresa i exclusió social en entorns urbans desafavorits.				
	Incloure en els plans i programes de caràcter social que s'elaboren i s'aproven mesures per a fer efectiu el principi d'igualtat d'oportunitats i de tracte entre dones i homes , així com els compromisos específics per a dur a terme les mesures que combaten els efectes negatius i els obstacles que afronten les dones com a conseqüència de les múltiples discriminacions.	ACCIÓ 22: Actualització del Pla Municipal d'Igualtat entre dones i homes 2027–2030 Redacció i aprovació del nou Pla d'Igualtat municipal per al període 2027–2030 , com a eina clau per garantir la integració transversal de la perspectiva de gènere en totes les polítiques públiques i l'organització municipal. L'actualització es basarà en un diagnòstic participatiu i la incorporació de noves línies estratègiques en matèria d'igualtat, coeducació, conciliació, prevenció de violències masclistes, coresponsabilitat i inclusió. El pla definirà objectius, mesures concretes, indicadors de seguiment i un calendari d'aplicació.		Planificació	Curt - Mitjà
	6.2. Buscar la igualtat d'oportunitats des d'una perspectiva de gènere, edat i capacitat.				
	Adoptar mesures mitjançant plans o estratègies per a garantir la igualtat de tracte i d'oportunitats, l'accés al mercat de treball i a la vida pública en condicions d'igualtat , assegurant la no-discriminació per motiu d'origen racial o ètnic, diversitat funcional, identitat sexual, orientació sexual i de gènere, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.	ACCIÓ 23: Pla Municipal de Diversitat Sexual Disseny i implementació d'un Pla de Diversitat Sexual , amb l'objectiu de garantir els drets i la igualtat de tracte de les persones LGTBI+ en tots els àmbits de la vida local. El pla abordarà la sensibilització, la formació del personal municipal, la prevenció de la discriminació, el suport a la visibilitat i la participació dels col·lectius LGTBI+, i la incorporació de la perspectiva de diversitat afectivosexual en diverses àrees.		Planificació	Curt - Mitjà

		ACCIÓ 24: Pla local de joventut. Disseny i desenvolupament del Pla Local de Joventut, com a full de ruta per establir les prioritats, línies d'actuació i recursos municipals adreçats a la millora de la qualitat de vida, participació i oportunitats de la joventut local. El pla es basarà en un diagnòstic de la realitat juvenil, incorporarà processos participatius amb adolescents i joves del poble, i abordarà àmbits com educació, ocupació, habitatge, salut, oci, cultura, mobilitat, igualtat i sostenibilitat. Inclourà accions concretes, indicadors de seguiment, un calendari d'execució i mecanismes d'avaluació periòdica.	Planificació	Curt - Mitjà
	<i>Fomentar el coneixement expert en la perspectiva de gènere, edat i diversitat funcional en relació amb l'urbanisme, i difondre'l entre la població, amb l'objectiu d'eliminar vells clixés.</i>	ACCIÓ 25: Adaptació i ampliació del catàleg de la biblioteca municipal amb materials LGTBIQ+, antiracistes i interculturals Actualització i ampliació del catàleg de la biblioteca municipal per tal d'incorporar llibres i recursos pedagògics específics sobre diversitat sexual i de gènere, antiracisme, interculturalitat, feminismes, diversitat funcional, memòria històrica i altres lluites socials i col·lectives. L'objectiu és garantir l'accés a referents diversos i promoure valors d'igualtat, respecte i pensament crític entre tota la població.	Difusió de coneixement	Curt
	<i>Fomentar programes de voluntariat, activitats socials, etc., que afavorisquen la interrelació entre les persones que viuen soles i la seua socialització amb el veïnat del barri, poble o ciutat.</i>	ACCIÓ 26: Programa d'Acompanyament, Cures i Envel·liment Actiu i Saludable per a Persones Majors Implementació d'un programa municipal integral adreçat a millorar la qualitat de vida de les persones majors, promovent la companyia activa, el suport emocional, la vida autònoma, la salut física i mental, i la inclusió comunitària. El programa inclourà serveis d'acompanyament personal o telefònic, activitats de prevenció de la soledat no desitjada, tallers de memòria, nutrició, noves tecnologies, exercici físic suau, i espais de trobada intergeneracional.	Planificació	Curt

	Fomentar l' <i>associacionisme</i> .	ACCIÓ 27: Manteniment i millora del programa d'ajudes i subvencions a les associacions locals Manteniment i millora del programa municipal d'ajudes i subvencions destinat a donar suport a les associacions locals, reconeixent la seua tasca clau en la dinamització social, cultural, esportiva, ambiental i educativa del poble. El programa establirà unes bases reguladores clares i transparents, amb criteris objectius per a la valoració dels projectes, la justificació econòmica i l'avaluació d'impacte.	Finançament	Curt - Mitjà
--	--------------------------------------	---	-------------	--------------

MARC ESTRATÈGIC		ACCIONS	CARÀCTER	TERMINI
Objectiu Estratègic	Objectius Específics i Línies d'Actuació			
7. IMPULSAR I AFAVORIR L' ECONOMIA URBANA	7.1. Buscar la productivitat local, la generació d'ocupació i la dinamització i diversificació de l'activitat econòmica.			
	Introduir les mesures necessàries per a coordinar l'ordenació territorial i urbanística amb la planificació sectorial de les activitats econòmiques , amb estratègies específiques per als nuclis xicotets de població i altres nuclis amb tendència a la despoblació.	ACCIÓ 28: Elaboració d'un Pla d'Acció Comercial Disseny i redacció d'un Pla d'Acció Comercial municipal amb l'objectiu de dinamitzar el sector comercial local , reforçar la seua resiliència i consolidar un model de poble actiu, pròxim i eficient des del punt de vista comercial . El pla analitzarà la realitat actual del comerç, proposarà línies d'actuació per a impulsar l'activitat econòmica, millorar la competitivitat dels establiments, promoure la digitalització, fomentar el consum de proximitat i recuperar la centralitat del comerç com a eix de vida urbana i cohesió social. Es plantejaran accions específiques de comunicació, formació, dinamització d'espais i col·laboració entre agents locals.	Planificació	Curt
	Afavorir les activitats econòmiques en l'àmbit rural i la producció local, l'alimentació de proximitat —per a aconseguir la màxima interconnexió entre els àmbits rural i urbà— i tractar de limitar al màxim el transport dels aliments per a consumir menys recursos i afavorir una alimentació de temporada, més saludable i ambientalment més recomanable.	ACCIÓ 29: Campanya anual de suport al comerç local Disseny i posada en marxa d'una campanya anual de suport al comerç local , amb l'objectiu de fomentar el consum de proximitat , donar visibilitat als establiments del poble i sensibilitzar la població sobre els beneficis socials, econòmics i ambientals de comprar al comerç de barri. Es realitzarà en col·laboració amb les associacions comercials i agents locals.	Governança	Curt – Mitjà

7.2. Fomentar el turisme intel·ligent, sostenible i de qualitat i els sectors clau de l'economia local.				
	Impulsar la realització de diagnòstics i plans d'acció de destí turístic intel·ligent per a la millora de la sostenibilitat i la competitivitat dels destins turístics.	ACCIÓ 30: Actualització del Pla Estratègic de Turisme Sostenible Revisió i actualització del Pla Estratègic de Turisme Sostenible (2023-2025) per adaptar-lo als nous reptes ambientals, socials i econòmics, tot assegurant un model turístic respectuós amb el territori, la població local i el patrimoni natural i cultural. L'actualització partirà d'una avaluació participativa de l'estratègia vigent , incorporarà criteris de sostenibilitat, desestacionalització, digitalització i turisme responsable , i definirà nous eixos d'actuació i indicadors de seguiment. L'objectiu és consolidar el municipi com a destí turístic equilibrat i de qualitat , que genere retorn local i convivència positiva entre visitants i veïnat.	Planificació	Curt – Mitjà
	Impulsar el turisme urbà sostenible que gestione els fluxos de visitants i la capacitat de càrrega dels espais històrics, evitant l'efecte de massificació, que siga respectuós amb el patrimoni cultural i que garantisca l'equilibri entre el turisme i el benestar de les comunitats receptores.	ACCIÓ 31: Campanya turisme responsable Disseny i llançament d'una campanya de sensibilització sobre turisme responsable amb l'objectiu de minimitzar els impactes negatius del turisme, fomentar el respecte pel paisatge, els espais naturals i culturals , i garantir una convivència equilibrada entre turisme i vida quotidiana.	Difusió de coneixement - Governança	Curt – Mitjà
	Aconseguir la desestacionalització del turisme , revalorant els recursos que fomenten l'equilibri socio-territorial i creant noves categories de producte que siguen capaces d'operar durant tot l'any.	ACCIÓ 32: Campanya de desestacionalització del turisme Disseny i execució d'una campanya de desestacionalització del turisme amb l'objectiu de redistribuir l'afluència turística al llarg de tot l'any , reduint la pressió sobre els mesos d'estiu i posant en valor els atractius del municipi en altres èpoques. La campanya promocionarà experiències de proximitat, activitats fora de temporada, esdeveniments locals i rutes alternatives , i es podrà reforçar amb col·laboracions amb allotjaments, restaurants i productors locals . També inclourà difusió digital, materials gràfics i audiovisuals .	Difusió de coneixement - Governança	Curt – Mitjà

MARC ESTRATÈGIC		ACCIONS	CARÀCTER	TERMINI
Objectiu Estratègic	Objectius Específics i Línies d'Actuació			
8. GARANTIR L' ACCÉS A L' HABITATGE	8. 1. Fomentar l'existència d'un parc de vivenda adequat a un preu assequible.			
	Assegurar que el sòl vinculat a l'ús residencial per l'ordenació territorial i urbanística estiga al servei de l'efectivitat del dret a gaudir d'un habitatge digne i adequat . Per a això, cal fomentar l'ús efectiu dels habitatges buits en aquelles zones on existisca una demanda real i acreditada, així com, si escau, utilitzar les mesures, tant de foment com fins i tot coercitives, que siguin necessàries per a garantir que es complix la funció social de la propietat i el destí prioritari dels habitatges a l'ús residencial previst pel planejament urbanístic.	ACCIÓ 33: Pla de Rehabilitació de Vivenda Buida Disseny i implementació d'un pla municipal per a la detecció i rehabilitació de les vivendes buides , com a resposta a la demanda habitacional i al repte de la sostenibilitat urbana. L'actuació inclourà: – L'elaboració d'un cens municipal actualitzat de vivendes buides, tant de titularitat pública com privada. – L'activació de línies de suport tècnic i jurídic per afavorir la mobilització d'aquests habitatges. – La sol·licitud de subvencions autonòmiques, estatals o europees (com els Fons Next Generation) per a la seua rehabilitació, accessibilitat i adaptació a usos socials. El pla també establirà mecanismes de col·laboració amb els propietaris per incorporar vivendes al parc de lloguer assequible o social.	Planificació - Finançament	Mitjà - Llarg

8. GARANTIR L' ACCÉS A L' HABITATGE	Afavorir el lloguer per equilibrar aquesta forma de tinença amb l'habitatge en propietat.	ACCIÓ 34: Servei d'assessorament i formació en matèria de lloguer Servei d'assessorament i formació en matèria de lloguer per fomentar que més persones propietàries posen habitatges en règim de lloguer. Es proposa la creació d'un servei municipal que ofereixi informació clara, suport tècnic i formació pràctica a les persones propietàries, resolent dubtes sobre contractes, fiscalitat, condicions legals o possibles ajudes. L'acció busca generar confiança i seguretat jurídica, trencar barreres i facilitar la mobilització del parc d'habitatge buit o infrautilitzat cap al lloguer.	Governança	Curt
	8.2. Garantir l'accés a la vivenda, especialment dels col·lectius més vulnerables.			
	Impulsar la creació de parcs públics i privats d'habitatge a preus assequibles, que permeten atendre, especialment, les necessitats de les persones més vulnerables mitjançant el lloguer. En concret, disposar d'un parc d'habitatge social suficient per a atendre les situacions de major vulnerabilitat social. Entre aquestes, també les de les persones a les quals els ha sobrevingut una diversitat funcional (per accident, esdeveniment de salut, envelliment, etc.) i que, per aquesta raó, ja no poden continuar residint en l'habitatge on vivien.	ACCIÓ 35: Banc de vivenda de lloguer assequible Impulsar la posada en marxa d'un banc de vivenda pública de lloguer assequible mitjançant la rehabilitació i activació dels habitatges de titularitat municipal que es troben actualment en desús o infrautilitzats. L'objectiu és ampliar el parc de vivenda assequible disponible per a col·lectius amb dificultats d'accés a l'habitatge, com joves, persones majors, famílies amb rendes baixes o situacions de vulnerabilitat.	Finançament	Llarg

MARC ESTRATÈGIC		ACCIONS	CARÀCTER	TERMIINI
Objectiu Estratègic	Objectius Específics i Línies d'Actuació			
9. LIDERAR Y FOMENTAR LA INNOVACIÓ DIGITAL	9.1. Afavorir la societat del coneixement i avançar cap al desenvolupament de les ciutats intel·ligents (Smart cities/Smart village)			
	Promoure el desenvolupament dels destins turístics intel·ligents com a cas particular de les Smart Cities, al servei del desenvolupament sostenible dels destins turístics urbans i rurals.	ACCIÓ 36: Projecte “Sumacàrcer Smart Village”: cap a un poble intel·ligent i sostenible Desenvolupar una estratègia local integral per a convertir Sumacàrcer en un poble intel·ligent (Smart Village), mitjançant la incorporació de solucions tecnològiques, sostenibles i participatives en àmbits clau com: - Energia: foment de l'autoconsum, comunitats energètiques, eficiència i monitoratge. - Mobilitat: sensors, rutes escolars intel·ligents, punts de càrrega elèctrica, informació digitalitzada. - Comunicació i govern obert: plataforma digital ciutadana, serveis en línia, canal de participació. - Dades obertes i gestió intel·ligent: sistemes d'informació per a la presa de decisions públiques basades en dades reals. - Foment del turisme cultural, natural i responsable mitjançant eines digitals i participatives. L'estratègia es desenvoluparà de forma escalonada i participativa, i cercarà finançament europeu i autonòmic per a la seua execució.	Planificació – Difusió de Coneixement - Governança	Mitjà - Llarg

9.2. Fomentar l'Administració electrònica i reduir la bretxa digital.				
	Promoure l'existència de portals oberts d'informació on es puga accedir a dades en brut i no manipulades, amb les quals es puga treballar posteriorment amb garanties de certesa, afavorint, a més, l'intercanvi d'informació entre ciutats.	ACCIÓ 37: Actualització del portal de transparència municipal Actualització i millora del portal de transparència amb l'objectiu de garantir l'accés efectiu de la població a la informació pública, d'acord amb la Llei estatal 19/2013 de transparència i la Llei valenciana 2/2015. El projecte inclou la revisió dels continguts existents, l'actualització periòdica de la informació i la incorporació de nous apartats i formats que en faciliten la comprensió, com infografies, documents descarregables o dades obertes reutilitzables. Es pretén fer més accessible el portal tant des del punt de vista tècnic com comunicatiu, integrant-lo amb altres serveis digitals com la seu electrònica i els tràmits en línia.	Governança	Curt - Mitjà
	Disposar d'estratègies d'alfabetització digital per als col·lectius vulnerables (persones desocupades de llarga durada, persones majors, etc.) amb la finalitat de reduir la bretxa digital.	ACCIÓ 38: Cicle de formacions en competències digitals Organització d'un cicle de formacions en competències digitals adreçat a la població del municipi, amb l'objectiu de facilitar l'adquisició d'habilitats bàsiques i avançades per a l'ús quotidià de les noves tecnologies. El cicle inclourà tallers pràctics de diferents nivells, des de l'ús del mòbil i la navegació segura per internet fins a tràmits en línia amb l'administració, xarxes socials, correu electrònic, aplicacions útils o plataformes educatives i laborals.	Difusió de coneixement	Curt
	Millorar la formació especialitzada en aquestes matèries, tant per part del personal empleat públic com de la societat en general.	ACCIÓ 39: Projecte de formació en digitalització per al personal municipal Desenvolupament d'un projecte de formació específica en digitalització adreçat al personal de l'Ajuntament, amb l'objectiu de millorar les competències digitals internes i garantir una administració més eficient, pròxima i adaptada als nous reptes tecnològics. El projecte inclourà sessions formatives pràctiques i progressives, amb continguts adaptats als diferents perfils i funcions del personal públic.	Difusió de coneixement	Curt

MARC ESTRATÈGIC		ACCIONS	CARÀCTER	TERMINI
Objectiu Estratègic	Objectius Específics i Línies d'Actuació			
10. MILLORAR ELS INSTRUMENTS D' INTERVENCIÓ I LA GOBERNANÇA	10.2. Assegurar la participació ciutadana, la transparència i afavorir la governança municipal.			
	Potenciar els instruments de col·laboració horitzontal juntament amb els de caràcter sectorial com a forma d'aconseguir una visió de conjunt que òptimitze l'ús dels recursos, en tots els àmbits de l'Administració Pública.	ACCIÓ 40: Creació d'un marc fixe de reunions amb les associacions i entitats del poble. Establiment d'un marc fixe i periòdic de reunions entre l'Ajuntament i les associacions i entitats del poble, amb l'objectiu de millorar la comunicació, escoltar necessitats, compartir projectes i afavorir la col·laboració activa en la vida municipal. Aquest espai de trobada permetrà coordinar iniciatives, planificar activitats conjuntes, evitar duplicitats i optimitzar recursos públics, tot fomentant una relació fluida i transparent entre el consistori i el teixit associatiu.	Governança	Curt
	Fomentar la participació en el disseny, el seguiment i l'avaluació de les polítiques públiques per part de les persones, les famílies, els pobles i els col·lectius socials. L'accessibilitat a la informació és clau per a fer possible aquesta participació.	ACCIÓ 41: Creació i consolidació del Consell de Participació Ciutadana. Impulsar la creació i posada en marxa del Consell de Participació Ciutadana com a òrgan estable, representatiu i plural per afavorir la implicació activa del veïnat i de les entitats en els assumptes públics locals. Aquest consell actuarà com a espai de consulta, debat i proposta sobre temes rellevants per al municipi, i contribuirà a consolidar un model de govern obert i col·laboratiu. Es treballarà per a garantir la representació dels diversos sectors socials, culturals, veïnals i econòmics del poble, i es facilitarà el seu funcionament mitjançant un reglament intern, una convocatòria periòdica de reunions i un sistema de seguiment dels acords i propostes.	Governança	Curt - Mitjà

	Impulsar els pressupostos participatius en els governs locals.	ACCIÓ 42: Pressupostos participatius Implementació d'un procés de pressupostos participatius , mitjançant el qual la població del municipi podrà proposar, debatre i decidir directament sobre una part dels recursos públics municipals . Aquesta acció permet implicar activament el veïnat en la definició de prioritats locals , promoure la transparència en la gestió econòmica i afavorir un model de democràcia més directa, propera i col·laborativa. El procés inclourà una fase informativa, presentació de propostes, valoració tècnica de viabilitat, votació popular i execució de les propostes guanyadores.	Governança - Finançament	Mitjà
	Fomentar la transparència i les dades obertes en la planificació i en la gestió dels afers públics, així com la rendició de comptes de l'actuació pública .	ACCIÓ 43: Estratègia rendició de comptes en format audiovisual Disseny i posada en marxa d'una estratègia de rendició de comptes municipal en formats audiovisuals , amb l'objectiu de millorar la transparència, la comprensió i l'accessibilitat de la informació pública per part de tota la població . Aquesta iniciativa consistirà en la creació i difusió de vídeos explicatius, infografies interactives, presentacions visuals o resums animats que recullen de manera clara i atractiva l'estat d'execució dels projectes municipals, els resultats dels pressupostos participatius, les inversions anuals o les polítiques sectorials més rellevants.	Governança – Difusió de coneixement	Curt- Mitjà
	Crear bases estadístiques municipals que permeten a les ciutats tindre un millor coneixement de les dinàmiques econòmiques locals.	ACCIÓ 44: Creació d'un visor pressupostari municipal Desenvolupament i publicació d'un visor pressupostari interactiu , accessible des del portal web municipal, amb l'objectiu de facilitar a la població la consulta clara, visual i entenedora dels comptes públics . Aquesta eina permetrà explorar el pressupost municipal per àrees, projectes o serveis, i conèixer com s'inverteixen els recursos públics, tant en el pressupost inicial com en la seua execució anual. El visor utilitzarà gràfics, filtres i visualitzacions interactives que simplifiquen la informació econòmica i fomenten la participació informada. També podrà incloure una secció de comparatives anuals i evolució històrica.	Governança – Difusió de coneixement	Curt- Mitjà

10.3. Impulsar la capacitat local i millorar el finançament.			
	Garantir el coneixement adequat de tots els programes i línies d'ajudes públiques (internacionals, estatals, autonòmiques i locals) existents al servei dels objectius de l'Agenda Urbana Espanyola. Especialment entre el personal tècnic municipal, al qual caldria formar en la gestió d'aquests programes per tal d'afavorir-ne un major aprofitament.	ACCIÓ 45: Capacitació municipal per a la sol·licitud de fons i la gestió de projectes estratègics. Desenvolupament d'un programa de formació i acompanyament específic per al personal municipal amb l'objectiu de millorar la seua capacitat per identificar, sol·licitar i gestionar fons públics —tant europeus com estatals i autonòmics— destinats a finançar projectes estratègics per al municipi. Aquesta acció inclourà tallers pràctics i sessions de capacitació tècnica per part de personal professional per facilitar la preparació de memòries, la tramitació administrativa, el compliment de terminis, la justificació econòmica i l'avaluació dels projectes.	Governança – Difusió de coneixement - Finançament
			Curt- Mitjà
10.4. Dissenyar i posar en marxa campanyes de formació i sensibilització en matèria urbana, així com d'intercanvi i difusió de coneixement.			
	Elaborar materials divulgatius específics sobre el desenvolupament urbà, les ciutats, la seua vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i la urbanitat.	ACCIÓ 46: Campanya informativa sobre l'Agenda Rural de Sumacàrcer Campanya informativa per a donar a conèixer l'Agenda Rural municipal, les seues línies estratègiques i els projectes que se'n deriven. Aquesta acció pretén implicar la població en la comprensió i apropiació del document, posant en valor la seua relació directa amb la qualitat de vida, el territori, el futur del poble i les polítiques públiques locals. La campanya inclourà la creació de materials divulgatius clars i accessibles (com infografies, vídeos curts, cartelleria i fullets), així com sessions informatives, xarrades obertes i comunicació digital a través de xarxes socials i el web municipal. Es planteja com una acció clau per fer arribar el projecte al veïnat, reforçar la participació ciutadana i consolidar l'Agenda com a referent de planificació estratègica del municipi.	Difusió de coneixement
			Curt

AVALUACIÓ I INDICADORS DE SEQUI- MENT

07

Per tal de garantir una correcta aplicació i millora contínua de l'Agenda Rural de Sumacàrcer, s'ha dissenyat un sistema de seguiment i avaluació basat en indicadors objectius, alineats amb el marc de l'Agenda Urbana Espanyola. Aquest conjunt d'indicators està vinculat de manera directa als objectius específics de cada eix estratègic i permet valorar, de manera clara i verificable, l'impacte real de les accions previstes.

El sistema permet no sols fer un seguiment intern de l'evolució del municipi, sinó també comparar l'acompliment i l'eficàcia de les polítiques amb altres pobles i àrees rurals que treballen en aquesta línia. Per això, s'ha assegurat una compatibilitat metodològica amb els criteris i estàndards emprats en l'Agenda Urbana Espanyola.

A més, tots els indicadors estan alineats amb l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible 11 (ODS 11): "Ciutats i comunitats sostenibles", establert per l'Agenda 2030 de les Nacions Unides.

Els indicadors proposats s'han adaptat a la realitat socioeconòmica i territorial de Sumacàrcer, tenint en compte les seues dimensions, capacitats i necessitats específiques. Aquest enfocament permet mantindre la coherència amb l'estratègia nacional, però sense perdre la rellevància i l'arrelament al territori.

El seguiment d'aquests indicadors facilitarà la mesura dels resultats assolits, i permetrà identificar àrees de millora, redefinir prioritats i reforçar les polítiques públiques amb una base sòlida d'evidència.

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL	SITUACIÓ PREVISTA I COMPROMISOS A 2030
OBJECTIU ESTRATÈGIC 1: ORDENAR EL TERRITORI I FER UN ÚS RACIONAL DEL SÒL, CONSERVAR-LO I PROTEGIR-LO.		
1.1. Ordenar el sòl de manera compatible amb el seu entorn territorial.		
1.1.1. S'han incorporat en els instruments d'ordenació territorial i urbanística criteris per assegurar l'ús racional del sòl que atenga al principi de desenvolupament sostenible?	El municipi compta amb instruments bàsics d'ordenació, però sense una integració sistemàtica de criteris de sostenibilitat en l'ús del sòl. La paralització de la macro planta solar reflecteix una sensibilitat institucional cap a la protecció del sòl agrícola i paisatgístic.	S'integraran criteris de sostenibilitat ambiental en el planejament urbanístic (en el PGOU), prioritzant la protecció del sòl agrícola i forestal, l'ús racional del sòl urbà i la compatibilitat amb el patrimoni natural i cultural.
1.1.2. Correlació entre urbanització de sòl, dinàmica demogràfica, ocupació i activitats econòmiques.	Creixement urbà molt limitat. Predomini del sòl agrícola i forestal. La dinàmica demogràfica és estable, amb lleugera pèrdua de població i envelliment. L'economia local es basa en agricultura, serveis i turisme rural.	Ordenació territorial ajustada a la realitat poblacional i econòmica, amb mesures per afavorir un creixement sostenible i una diversificació econòmica compatible amb l'entorn, especialment pel que fa al desenvolupament del turisme responsable.
1.1.3. Pressupost de les actuacions previstes de foment de l'activitat agrícola, ramadera i de desenvolupament rural sostenible en el sòl preservat de la transformació urbanística.	No es plantegen actuacions que entren particularment en aquest objectiu, sinó que les ubiquem en altre eix del Pla.	(Valorem als eixos corresponents)
1.2. Conservar i millorar el patrimoni natural i cultural i protegir el paisatge.		
1.2.1. Es disposa d'un pla de gestió municipal del patrimoni natural i cultural, o instrument equivalent, per a la seua adequada conservació i posada en valor?	No existeix encara un pla de gestió formalitzat, però s'ha avançat en mesures parcials com les actuacions al castell, la senyalització de sendes i la regulació d'accés a l'Illa de l'Esgoletja.	Aprovació i implementació d'un Pla de Gestió del Patrimoni Natural amb mesures de conservació i seguiment actiu. Coordinació amb el Pla Director del Castell i altres instruments per integrar natura i cultura.

1.2.2. Pressupost de les actuacions previstes de millora i/o conservació del patrimoni natural i cultural, incloent les encaminades a la millora de la connexió urbana-rural.	Es plantegen les següents accions: - Acció 1: Pla de Gestió del Patrimoni Natural: 6.500€ (subvencionable) - Acció 2: Campanyes anuals de sensibilització ambiental, cultural i climàtica: 5.000€ (subvencionable)	Els resultats esperats son la execució total del pressupost.
1.2.3. Superfície d'edificis o llocs del patrimoni cultural rehabilitats o millorats.	S'ha iniciat el Pla Director del Castell. Intervencions menors a l'Ermida del Calvari i espais públics patrimonials.	Rehabilitació del Castell i actuacions complementàries en l'ermita i altres espais d'interès històric i simbòlic. S'estima la millora d'un mínim de 3 espais patrimonials d'ací a 2030.
1.3. Millorar les infraestructures verdes i blaves i vincular-les amb el context natural.		
1.3.1. S'ha realitzat una planificació del desenvolupament en xarxa i de la connectivitat de les infraestructures verdes i blaves amb el context natural?	Existeixen sendes i espais naturals interconnectats però sense una planificació integrada. El Pla Estratègic de Turisme Sostenible i el Pla Local d'Incendis aporten una primera estructura.	Es valorarà l'execució de l'Acció 3: Xarxa d'infraestructures verdes i blaves. Restauració de camins i creació de sendes ciclopeatonals. Amb aquesta acció s'espera millorar la connectivitat de les infraestructures amb el context natural.
1.3.2. Superfície de sòl destinat a infraestructures verdes urbanes sobre les quals es realitzaran actuacions de recuperació, millora i interconnexió per al seu funcionament en xarxa.	Actualment es treballa a escala dispersa en trams de sendes i camins rurals. Està pendent l'estudi concret de la superfície sobre la qual es realitzaran les accions.	Es preveu intervindre progressivament en una xarxa de camins i espais verds de titularitat pública amb criteris de restauració ecològica. Objectiu estimat: almenys 5 km de xarxa restaurada i interconnectada abans de 2030.

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL	SITUACIÓ PREVISTA I COMPROMISOS A 2030
OBJECTIU ESTRATÈGIC 2: EVITAR LA DISPERSIÓ URBANA I REVITALITZAR EL NUCLI URBÀ EXISTENT		
2.1. Definir un model urbà que fomenti la compacitat, l'equilibri urbà i la dotació de serveis bàsics.		
2.1.1. S'han incorporat en els instruments de planejament criteris que milloren la compacitat i l'equilibri urbà?	No hi ha PGOU; les normes subsidiàries de 1987 estan obsoletes. Model urbà compacte però amb certa fragmentació per la CV-560.	Elaboració d'un nou PGOU (Acció 4) amb criteris de compacitat, sostenibilitat i reequilibri urbà.
2.1.2. Percentatge de població pròxima als principals serveis bàsics.	Pràcticament tota la població viu al nucli urbà (99%) on es troben els serveis.	Mantenir la concentració d'equipaments al nucli i millorar l'accessibilitat als existents.
2.1.3. Superfície d'edificis públics amb actuacions de millora i adequació.	S'està construint el centre d'envelliment actiu. Alguns equipaments culturals estan en ús continuat.	Finalització del centre d'envelliment actiu i ús social de locals en desús com a espais de proximitat. Superfície aproximada dels edificis amb actuacions de millora: 200m ²
2.2. Garantir la complexitat funcional i la diversitat d'usos.		
2.2.1. S'han incorporat criteris per millorar la complexitat funcional i la barreja d'usos?	Zones amb usos diferenciats i sòl vacant.	Noves ordenances i planejament al PGOU per fomentar la barreja d'usos en zones consolidades i espais buits.
2.2.2. Superfície de sòl amb actuacions de reconfiguració d'usos.	Existència de locals buits i sòl sense ús definit.	Projectes de reutilització d'espais com co-working, comerç de proximitat o activitats comunitàries. (Acció 6)
2.3. Millorar la qualitat i l'accessibilitat universal dels espais públics.		
2.3.1. Existeix un pla de millora de l'espai públic orientat a l'accessibilitat i reducció del soroll?	No hi ha un pla específic, però el PMUS de 2020 identifica les principals mancances.	No es planteja l'elaboració d'un pla específic d'accessibilitat urbana amb mesures prioritzades, ja que ja existeix el PMUS de 2020.

2.3.2. Superfície amb actuacions de millora d'accessibilitat i eliminació de barreres arquitectòniques.	Voreres estretes i obstacles a la zona oest. Intervencions puntuals en els darrers anys.	Reforma progressiva de voreres amb barreres i millora de passos de vianants.
2.3.3. Superfície de sòl amb actuacions per reduir soroll i millorar el confort acústic.	No s'ha detectat contaminació acústica rellevant.	No es preveuen actuacions per reduir el soroll i millorar el confort acústic.
2.4. Millorar el medi ambient urbà i reduir la contaminació		
2.4.1. Existeixen plans de millora ambiental urbana?	No.	No es preveuen plans de millora ambiental urbana.
2.4.2. Percentatge de població pròxima a zones verdes.	El 100% de la població és pròxima a les zones verdes. La mitjana és de 35,49 m ² /hab.	Manteniment del 100% de la població pròxima a zones verdes.
2.4.3. Superfície de sòl subjecte a recuperació o millora.	No hi ha superfície del sòl que s'haja de recuperar o millorar.	No es planteja cap acció de recuperació o millora del sòl.
2.5. Impulsar la regeneració urbana.		
2.5.1. Existeix algun pla de regeneració urbana de barris?	No existeix un pla de regeneració urbana.	No es planteja cap pla de regeneració urbana, únicament l'Acció 8: Buscar una línia de finançament per la convocatòria de subvencions per a la rehabilitació de façanes i cobertes.
2.5.2. Pressupost de les actuacions de regeneració urbana.	No hi ha actuacions de regeneració urbana.	No hi ha actuacions de regeneració urbana.
2.5.3. Pressupost per a actuacions de rehabilitació urbana dins de plans d'habitatge.	Actualment no hi ha una partida específica. Per a l'Acció 8: Buscar una línia de finançament per la convocatòria de subvencions per a la rehabilitació de façanes i cobertes; s'ha de buscar finançament via subvenció. Pressupost aproximat: 100.000€.	Sol·licitar línies com ARRU o Pla estatal d'habitatge per intervindre en el parc antic. Execució del pressupost, d'acord amb la població interessada en rehabilitar.

2.6. Millorar la qualitat i sostenibilitat dels edificis.		
2.6.1. Existeix un pla de rehabilitació d'edificis amb diagnòstic i actuacions?	No existeix cap pla d'aquest tipus.	No es planteja la redacció d'un pla de rehabilitació d'edificis. Aquesta anàlisi formarà part del PGOU i del PUAM.
2.6.2. Superfície d'edificis en rehabilitació.	Actualment no hi ha dades disponibles.	Es pretén tindre un Prioritzar habitatges antics del casc i incentivar rehabilitació energètica. Superfície aproximada: 300m ²
2.6.3. Nombre de vivendes amb actuacions de rehabilitació.	Actualment no hi ha dades disponibles.	Rehabilitació progressiva a través d'ajudes i bonificacions municipals. Nombre aproximat de vivendes amb actuacions de rehabilitació: entre 10 i 30.

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL	SITUACIÓ PREVISTA I COMPROMISOS A 2030
OBJECTIU ESTRATÈGIC 3: PREVINDRE I REDUIR ELS EFECTES DEL CANVI CLIMÀTIC I MILLORAR LA RESILIÈNCIA		
3.1. Adaptar el model territorial i urbà als efectes del canvi climàtic i avançar en la seua prevenció.		
3.1.1. Es disposa de plans o estratègies locals d'adaptació al canvi climàtic i prevenció de riscos naturals?	Sí. Sumacàrcer compta amb Pla d'Emergències, Pla d'Actuació davant Inundacions, Incendis i Risc Sísmic. Adherit al Pacte d'Alcaldies pel Clima.	Manteniment i/o actualització d'aquests plans (en funció de la conjuntura i les dates de venciment).
3.1.2. Superfície de sòl urbà amb actuacions de prevenció d'incendis i inundacions.	Actuacions forestals en el marc del Reacciona i prevenció activa d'inundacions. No disposem de dades concretes.	Incrementar la superfície tractada en zones forestals, barrancs i riberes urbanes per prevenir riscos.
3.2. Reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle.		
3.2.1. Es disposa d'algun pla o estratègia de qualitat de l'aire amb diagnòstic i accions?	No existeix un pla específic. Qualitat de l'aire bona segons dades d'Alzira.	Elaborar un pla municipal de qualitat de l'aire, amb mesures complementàries per reduir

		emissions agrícoles i vehiculars.
3.2.2. Reducció anual estimada de GEH i dies amb qualitat de l'aire deficient.	No es disposa d'inventari local de GEH. Es prenen com a referència les dades d'Alzira. Es detecta una elevada dependència del vehicle privat (740 vehicles/1000 hab.) i l'ús agrícola de cremes. La qualitat de l'aire és generalment bona, amb menys de 5 dies/any de valors fora del límit.	Es preveu una reducció anual estimada de 30-50 tones de CO ₂ equivalent gràcies a l'autoconsum energètic, el préstec de biotrituradores, la reducció de cremes agrícoles i la promoció de la mobilitat activa. Es pretén mantindre el nombre de dies amb qualitat de l'aire deficient per davall dels 2 dies anuals.
3.3. Millorar la resiliència front al canvi climàtic		
3.3.1. Es disposa de plans per a millorar la resiliència urbana i reduir danys en situacions adverses?	Sí. Disposa de diversos plans d'actuació. Però no es disposa d'un pla de resiliència global.	No es planteja cap pla de millora de la resiliència urbana, ja que s'inclou en la resta de plans.
3.3.2. Superfície de sòl urbà amb actuacions de creació de zones verdes o espais oberts amb criteris bioclimàtics.	Zones verdes existents però sense intervencions específiques amb criteris autòctons o bioclimàtics.	Incorporar criteris bioclimàtics i espècies autòctones a la millora dels parcs. Reforestació urbana i ampliació d'ombres naturals. Superfície aproximada: +3km ² (Illa de l'Esgoletja i altres zones verdes)

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL	SITUACIÓ PREVISTA I COMPROMISOS A 2030
OBJECTIU ESTRATÈGIC 4: FER UNA GESTIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS I AFAVORIR L'ECONOMIA CIRCULAR		
4.1 Ser més eficients energèticament i estalviar energia.		
4.1.1. Es disposa d'un PAES o estratègia equivalent amb objectius locals?	Sí. El PACES (Pla d'Acció pel Clima i l'Energia Sostenible.	Actualització del PACES.
4.1.2. Consum d'energia per edificació en serveis públics.	Renovació d'enllumenat amb LED (57,5 kW). Instal·lació de 123 kWp en edificis públics.	Reducció progressiva del consum mitjançant

		autoconsum renovable i sistemes de control energètic.
4.2. Optimitzar i reduir el consum d'aigua		
4.2.1. Es disposa d'un pla de gestió sostenible de l'aigua?	Xarxa d'aigua controlada per l'Ajuntament, inventari de pous i dipòsits. No hi ha cap pla de gestió sostenible de l'aigua.	No es planteja l'elaboració d'un pla específic, sinó que s'inclou en la resta de la planificació general.
4.2.2. Percentatge d'autosuficiència hídrica.	Disposa de pous i recursos subterranis, però no és autosuficient. No es disposa de dades concretes.	Incrementar l'aprofitament de recursos propis i avançar cap a l'autosuficiència parcial.
4.3. Fomentar el cicle dels materials.		
4.3.1. S'han incorporat criteris d'economia circular en la gestió urbana?	PUAM inclou criteris circulars, però no hi ha normativa específica.	Integrar criteris d'economia circular en la contractació pública i planificació urbanística.
4.3.2. Pressupost en actuacions amb materials locals i reciclables.	Sense dades concretes, però no es sol tindre en compte. Es planteja l'Acció 17: Creació d'una "Biblioteca de Coses" per al foment del consum responsable i compartit. Pressupost aproximat: 7.500€ (subvencionat).	Establir partides per a projectes amb materials reciclables o de proximitat. Execució del pressupost de l'acció 17.
4.4. Reduir els residus i fomentar el seu reciclatge		
4.4.1. Es disposa d'un pla de gestió de residus per a augmentar la recollida selectiva?	Sí. Pla Local de Gestió de Residus 2022–2031 i sistema Porta a Porta.	Ja es disposa del Pla.
4.4.2. Generació de residus per habitant.	Sense dades exactes. Model PaP i ecoparc actiu apunten a valors moderats.	Reduir la generació per càpita mitjançant prevenció, reutilització i educació ambiental.

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL	SITUACIÓ PREVISTA I COMPROMISOS A 2030
OBJECTIU ESTRATÈGIC 5: AFAVORIR LA PROXIMITAT I LA MOBILITAT SOSTENIBLE		
5.1 Afavorir la ciutat de proximitat		
5.1.1. Es disposa al poble de Plans de Transport al Treball (PTT) per racionalitzar els desplaçaments als principals centres de treball?	No es disposa de cap pla específic de transport al treball. La mobilitat laboral es realitza majoritàriament amb vehicle privat per falta d'alternatives.	Explorar models col·laboratius o ajudes per compartir vehicle en desplaçaments laborals.
5.1.2. Distribució modal dels viatges (tots els motius) en l'àrea urbana.	Els desplaçaments es fan majoritàriament a peu, però hi ha una forta presència del cotxe fins i tot per trajectes curts. La bicicleta s'usa poc per falta d'infraestructura.	Promoure la mobilitat activa amb més seguretat viària i plataformes per a bicicletes o patinets, especialment per a joves.
5.1.3. Sostenibilitat de la distribució urbana de mercaderies (última milla).	El repartiment de mercaderies es fa amb vehicles convencionals i sense regulació específica. No hi ha punts logístics ni mesures ambientals associades.	Estudiar mesures de repartiment sostenible (horaris, regulació d'accés, zones de càrrega) per reduir el trànsit i la contaminació.
5.2. Potenciar modes de transport sostenibles		
5.2.1. Es disposa d'un Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS) al poble?	Sí, el PMUS de Sumacàrcer està aprovat i en vigor. Proposa actuacions en mobilitat sostenible, seguretat viària i accessibilitat.	Executar les accions del PMUS. Actualització del PMUS en 2026.
5.2.2. Flota d'autobusos de baixes emissions o amb combustibles "nets" dedicats al transport públic urbà.	No hi ha flota d'autobusos urbans. El municipi compta únicament amb un servei a demanda per connectar amb Xàtiva.	Que aquest autobús a demanda siga de baixes emissions o amb combustibles "nets". (Fora de les competències municipals)
5.2.3. Nombre de viatges en transport públic.	No disposem de dades exactes. L'ús del transport públic és molt baix per la poca	Fomentar l'ús del transport públic millorant horaris, difusió del servei i ampliant rutes o

	oferta. Els viatges es limiten als que poden fer ús del servei a demanda o acompanyats.	alternatives compartides. Ampliar l'ús del transport públic.
--	---	--

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL	SITUACIÓ PREVISTA I COMPROMISOS A 2030
OBJECTIU ESTRATÈGIC 6: FOMENTAR LA COHESIÓ SOCIAL I BUSCAR L'EQUITAT		
6.1. Reduir el risc de pobresa i exclusió social en entorns urbans desafavorits.		
6.1.1. Identificació dels entorns urbans amb més vulnerabilitat social, econòmica o ambiental	El municipi presenta una estructura urbana concentrada, no es valora l'existència d'àrees amb major exclusió social.	Profunditzar en la diagnosi territorial de la vulnerabilitat social per planificar accions focalitzades.
6.1.2. Pressupost invertit en actuacions en barris vulnerables	No hi ha pressupost específic per a barris o zones, ja que no es detecta zones vulnerables.	No es detecten zones vulnerables.
6.2. Buscar la igualtat d'oportunitats des d'una perspectiva de gènere, edat i capacitat.		
6.2.1. Pla o estratègia local per a garantir la igualtat d'oportunitats	El municipi disposa del Pla d'Igualtat i del Pla Municipal d'Infància i Adolescència.	Execució i actualització d'aquests plans i elaboració del Pla de Diversitat Sexual i del Pla local de joventut.
6.2.2. Protocols de detecció de la vulnerabilitat i exclusió social	Els serveis socials municipals i mancomunats fan atenció personalitzada però no hi ha un protocol formalitzat.	Col·laborar amb els serveis socials per la detecció i derivació de situacions de risc social o econòmic, especialment per a infància, majors i dones.
6.2.3. Pressupost en actuacions per a garantir la igualtat d'oportunitats	Plantegem el següent pressupost (subvencionat) per a les accions: ACCIÓ 22: Pla d'Igualtat (5.000€) ACCIÓ 23: Pla Diversitat (5.000€) Acció 24: Pla de Joventut (5.000€)	Execució del pressupost.

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL	SITUACIÓ PREVISTA I COMPROMISOS A 2030
OBJECTIU ESTRATÈGIC 7: IMPULSAR I AFAVORIR L'ECONOMIA RURAL		
7.1. Fomentar la productivitat local, la generació d'ocupació i la dinamització i diversificació de l'activitat econòmica		
7.1.1. Es disposa de plans de millora de l'economia i la competitivitat local, o instruments equivalents, que recullen actuacions en matèria d'ocupació i activitat econòmica?	Sí. Sumacàrcer compta amb diversos plans i estratègies vinculades a l'ocupació i l'activitat econòmica: el Pla Estratègic de Turisme Sostenible (2023-2025), les campanyes de foment del comerç local i la participació en programes com Empoblar, Generació IN o Jove Oportunitat. No obstant això, no disposa d'un Pla propi d'ocupació ni de dinamització comercial.	Per a 2030 es planteja tindre, a més dels plans i projectes existents, un Pla d'Acció Comercial.
7.1.2. Pressupost de les actuacions previstes per a la dinamització del comerç i la indústria local i per a l'impuls de l'activitat turística sostenible.	Es planteja el següent pressupost: Acció 28 (Pla d'Acció Comercial): 4.000€ (subvencionat) Acció 29: Campanya anual de suport al comerç local: 5.000€ (subvencionat)	Execució del pressupost i realització de les accions.
7.2. Fomentar el turisme intel·ligent, sostenible i de qualitat i els sectors clau de l'economia local		
7.2.1. Es disposa de plans específics de reactivació econòmica i innovació en l'àmbit del turisme intel·ligent, sostenible, comerç i indústria al poble o àrea urbana?	Sí. El Pla Estratègic de Turisme Sostenible marca un full de ruta per a diversificar l'activitat turística i vincular-la a la cultura i el medi natural.	Actualització del Pla Estratègic de Turisme Sostenible, i execució de les accions associades.
7.2.2. Nombre de visitants atrets pels actius de patrimoni cultural, natural i paisatgístic.	No es disposa de dades sistematitzades sobre el nombre de visitants, tot i que l'Ajuntament gestiona	Es preveu millorar la gestió de l'afluència amb indicadors a l'Illa de l'Esgoletja i el

	l'afluència estacional a l'Illa de l'Esgoletja i té registrats 4 allotjaments rurals (41 places) i 2 restaurants (75 places).	desenvolupament d'un sistema de dades turístiques.
--	---	--

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL	SITUACIÓ PREVISTA I COMPROMISOS A 2030
OBJECTIU ESTRATÈGIC 8: GARANTIR L'ACCÉS A L'HABITATGE		
8. 1. Fomentar l'existència d'un parc de vivenda adequat a un preu assequible.		
8.1.1 Es disposa d'un Pla d'Habitatge local que fomenti l'existència d'un parc públic i privat adequat a la demanda i impulse especialment el lloguer assequible?	No es disposa d'un Pla d'Habitatge específic, però el PUAM i altres documents contenen línies relacionades. El parc residencial presenta un ús infrautilitzat, amb un 24,19 % de vivendes buides.	Es preveu la implementació del Pla de Rehabilitació de Vivenda Buida (Acció 33) i la creació d'un servei d'assessorament en matèria de lloguer (Acció 34), amb l'objectiu d'activar el parc buit i promoure el lloguer assequible a través de col·laboració públic-privada.
8.1.2 Nombre d'habitatges subjectes a règims de protecció inclosos en els plans locals	No hi ha habitatges subjectes a règims de protecció.	No hi ha habitatges subjectes a règims de protecció.
8.1.3 Nombre d'habitatges destinats a lloguer social a preu assequible.	L'Ajuntament compta amb 2 habitatges de titularitat municipal, però actualment no estan en ús per manca de rehabilitació.	Mitjançant l'Acció 35, es posarà en marxa un banc de vivenda pública de lloguer assequible aprofitant aquests habitatges, rehabilitats i destinats a col·lectius amb dificultats d'accés. Nombre d'habitatges: 2.
8.2. Garantir l'accés a la vivenda, especialment dels col·lectius més vulnerables.		
8.2.1 Es disposa d'un Pla d'Ajudes per garantir l'accés a la vivenda de col·lectius vulnerables?	No es disposa d'un pla específic ni d'un sistema estructurat de suport municipal per a col·lectius vulnerables en matèria d'habitatge.	A través del banc de vivenda assequible i les línies de rehabilitació, es consolidarà una política local d'accés a l'habitatge amb atenció a joves, persones majors,

		famílies vulnerables i casos de risc d'exclusió.
8.2.2. Nombre de persones beneficiàries dels programes inclosos en plans públics de vivenda.	No hi ha plans d'habitatge.	No hi ha plans d'habitatge.

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL	SITUACIÓ PREVISTA I COMPROMISOS A 2030
OBJECTIU ESTRATÈGIC 9: LIDERAR I FOMENTAR LA INNOVACIÓ DIGITAL		
9.1. Afavorir la societat del coneixement i avançar cap al desenvolupament de les ciutats intel·ligents (Smart cities/Smart village)		
9.1.1 Es disposa d'un Pla o Estratègia local per avançar en un model urbà intel·ligent?	No hi ha un pla formal de Smart City, però el projecte "Suma't a la transició" actua com a primer pas cap a la digitalització sostenible, integrant energia renovable i participació ciutadana.	Desenvolupament del projecte "Sumacàrcer Smart Village" (Acció 36), amb una estratègia integral d'innovació digital i urbana, incloent energia, mobilitat, govern obert i gestió de dades, amb enfocament escalonat i participatiu.
9.1.2. Nombre d'usuaris coberts per un servei públic electrònic de Smart Cities	Actualment cap, ja que no existeix el projecte d'Smart City (Village).	Amb la realització de l'Acció 36, es beneficiaran aproximadament 1000 persones (habitants Sumacàrcer en 2030).
9.2. Fomentar l'Administració electrònica i reduir la bretxa digital.		
9.2.1 S'han incorporat criteris per millorar l'administració electrònica i reduir la bretxa digital?	Existència de Seu electrònica operativa i tallers bàsics de competències digitals (2023). S'han detectat barreres digitals, especialment en persones majors.	Execució d'un cicle de formacions digitals per a la població (Acció 38), formació específica per al personal municipal (Acció 39), i actualització del portal de transparència (Acció 37), per oferir serveis accessibles i eficients.
9.2.2 Percentatge de tràmits i gestions realitzats per internet per empreses i població.	Ús limitat, amb dificultats especialment en persones majors i en tràmits com la declaració de la renda. Cal	Augment considerable dels tràmits electrònics gràcies a la formació, l'atenció digital i la millora dels serveis. L'objectiu és que més del 50% dels

	reforçar l'acompanyament i la confiança.	tràmits municipals es puguin fer digitalment de manera autònoma i comprensible.
--	--	---

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL	SITUACIÓ PREVISTA I COMPROMISOS A 2030
OBJECTIU ESTRATÈGIC 10: MILLORAR ELS INSTRUMENTS D'INTERVENCIÓ I GOVERNANÇA		
10.1. Aconseguir un marc normatiu i de plantejament actualitzat, flexible i simplificat.		
10.1.1. Les ordenances municipals són plenament compatibles i coherents amb la legislació estatal i autonòmica?	Les ordenances municipals són vigents, però no s'ha dut a terme una revisió sistemàtica recent per garantir l'alineació completa amb la nova legislació autonòmica i estatal.	Revisió completa i adaptació del marc normatiu local a les normatives estatals i autonòmiques. Es preveu una revisió integral amb suport tècnic i jurídic.
10.1.2. El planejament urbanístic vigent és d'acord amb la realitat urbana i les previsions de creixement es corresponen amb una demanda real i efectiva?	El planejament urbanístic no reflecteix plenament la realitat del municipi ni el repte del despoblament. No s'han actualitzat les previsions de creixement d'acord amb la tendència demogràfica. Necessitat de realització del PGOU.	S'espera la revisió del planejament vigent, prioritzant la sostenibilitat, l'habitatge assequible i la racionalització del creixement segons la realitat social. Elaboració del PGOU.
10.2. Assegurar la participació ciutadana, la transparència i afavorir la governança multinivell		
10.2.1. Es disposa de pressupostos participatius i/o un pla municipal de participació ciutadana que impulse la ciutadania activa i l'apoderament?	Actualment no es realitzen projectes de pressupostos participatius, ni es disposa d'un pla de participació ciutadana.	Implantació dels pressupostos participatius i creació del Consell de Participació Ciutadana com a òrgan estable i plural. Regulació interna i convocatòries periòdiques.
10.2.2. S'ofereix el contingut del planejament urbanístic per mitjans electrònics i s'ha incorporat als sistemes d'informació de nivell supramunicipal?	L'Ajuntament disposa d'un portal de transparència amb accés a informació urbanística (Normes subsidiàries i altres plans).	Actualització del portal i millora de la transparència i oferiment de la informació de caràcter públic.

10.2.3. Es disposa de mecanismes efectius per afavorir la governança multinivell i, en particular, la coordinació dels instruments d'ordenació?	Existeixen experiències de col·laboració (ex. Mancomunitat de la Ribera Alta), però no s'ha consolidat un mecanisme permanent de coordinació institucional.	Consolidació del Consell de Participació i reunions periòdiques amb associacions. Impuls de la coordinació amb la resta d'administracions per accedir a fons i projectes estratègics.
10.3. Impulsar la capacitat local i millorar el finançament		
10.3.1. Es compta amb els mitjans per accedir als programes i ajudes públiques d'abast europeu, nacional i autonòmic en matèria de desenvolupament urbà?	El municipi presenta limitacions tècniques per accedir a subvencions europees o de gran abast. La presentació de projectes depèn de suport extern puntual.	Personal municipal capacitat per detectar, sol·licitar i justificar ajudes públiques, amb accés proactiu a fons supramunicipals. (Acció 45)
10.3.2. Es disposa de la capacitat econòmica i financera a nivell local per abordar els compromisos en el context de l'Agenda Urbana?	Capacitat limitada per afrontar grans projectes de manera autònoma, amb dependència de finançament extern.	Millora de la planificació financera i establiment de fons propis per afrontar accions clau de l'Agenda Urbana. Recerca de subvencions autonòmiques, estatals i europees.
10.4. Dissenyar i posar en marxa campanyes de formació i sensibilització en matèria urbana, així com d'intercanvi i difusió de la informació		
10.4.1. Es disposa d'un pla o estratègia de formació i sensibilització ciutadana que afavorisca la consecució dels objectius establits en l'Agenda Urbana?	Sí, el Pla d'Acció inclou accions formatives en els diversos eixos, les quals pretenen afavorir la consecució dels objectius establits en l'Agenda Urbana.	Formacions estructurades i divulgació sobre temes urbans, sostenibilitat, participació i accés a la informació.
10.4.2. Nombre de persones beneficiàries d'activitats de formació i sensibilització en les matèries incloses en l'Agenda Urbana?	Actualment sols existeix el plantejament de les accions formatives. Les persones beneficiàries (directa i indirectament) son 1042 persones (població de Sumacàrcer).	Tota la població futura de Sumacàrcer és beneficiària directa o indirectament d'aquestes accions. Aproximadament 1000 persones.

